

Det tvungne arbejde

Brugen af asiatiske servinge i det Britiske Imperium: En undersøgelse af tvang og mobilitet 'før', 'under' og 'efter' kontraktperioden

Pernille Norsk Axelsen / 20144575

KANDIDAT SPECIALE 04/05-2020 Vejleder: Johan Heinsen

Aalborg Universitet: Historie

Abstract

This thesis aims to analyse the indentured labour system in the British Empire mainly on the use of Asians. Indentured labour was an important practice in the British Empire as it was a means to ensure profitable productions and therefore ensure a sustainable stream of produced commodities, even in a market of decline. This was possible as the indentured labour system relied, and therefore enabled, a labour force which was useable at very low level of cost. The indentured labour force is commonly assumed to have been highly mobile in the new global world as they are believed to have had the free choice of whether to work or not to work in a given line of work. Whether this assumption holds up will be examined through the indentured labourers: Indian Lascars on British merchant ships, Indian coolies in Assam and Chinese coolies in Transvaal. They will be analyzed with help from Global Labour History and Marcel van der Linden's idea of *moments*. These moments will define and direct the analysis to understand *coercion* and *mobility* in the time of indentured labour.

In the analysis it is seen that the indentured labour differs depending on which work the indentured labourers took part in and at what place in the world they were used. The indentured labourers' rights, or lack thereof, which was founded and legalized in Great Britain, made certain that the coolies and lascars could not bargain for better wages or try opportunities elsewhere and they were not ensured the same standards as British workers. Without the opportunity for bargain the British had constructed a labour force which could be succumbed to a very lousy contract. With the immobilisation of the workers the British employers tried to constrain the coolies and lascars for breaking with the contracts. The British made sure to distinct the Indian and Chinese people by calling them 'coolie' and 'lascar' which deemed the Asian workers lower in status both at work and outside of work. This legitimized the authoritarian paternalism which was used in many colonies towards the Asian population.

This thesis contradicts the idea of indentured labour as mobile as the coolies and lascar might have migrated for work, but this was often under coercion. Furthermore, they were often immobilised once they arrived at their work destination. The lascars might have seemed highly mobile, because of their movement across the world. But in further analysis the lascars were coerced mobile and restricted from going on land why their social mobility was limited. Moreover, their mobility was more of movement than because they had the same options and possibilities the European seamen had. The Indian coolies in Assam were often coerced in the contracts either through kidnaping or deception of the contract's conditions. The Indian coolies were immobilised in the depots and the plantations with surveillance and hard punishment for breach of contract. Forced marriages were also

used to coerce the coolies to stay in work. In Transvaal, the Chinese coolies were immobilised in the mine compounds and all possible restraints on the Chinese mobility and freedom were taken. The Chinese coolies could not leave the compound, bargain for better conditions and wages nor settle in South Africa. The Chinese coolies in Transvaal showed a lot of resistance towards the indentured labour system and the use of the coercion and immobility.

In conclusion the indentured labour regime did not show a highly mobile workforce in a global world. Instead their immobility was used as a remedy to control and coerce the workforce as immobility is shown in both the indentured labours 'Entry', 'Incentives' and 'Exit'. Immobility of the worker was used as a tool to control the indentured labourers and secure a reliable and stable workforce in the British empire. The geographical understanding of mobility can therefore supplement the coercive understanding of the Global Labour History. Mobility makes it possible to understand another way to coerce the workers and further nuance the assumption that the indentured labours were a mobile workforce.

Indhold

ABSTRACT	1
INDLEDNING	4
Problemfelt og problemformulering	7
TEORI OG METODE	9
Historiografi	9
Global Labour History	12
Hvad er en 'arbejder'?	13
<i>Moments</i>	16
Migration og mobilitet	17
Mobilitet	19
Forskningsoversigt	21
Metode	24
ANALYSE	26
'Før'	28
Indiske lascarer	28
Indiske coolies i Assam	32
Kinesiske coolies i Transvaal	37
Opsamling	39
'Under'	40
Indiske lascarer	40
Indiske coolies i Assam	45
Kinesiske coolies i Transvaal	50
Opsamling	54
'Efter'	55
Indiske lascarer	55
Indiske coolies i Assam	58
Kinesiske coolies i Transvaal	63
Opsamling	66
KONKLUSION	69
LITTERATURLISTE	72
Hjemmesider	75

Indledning

I 1800-tallet opstod der flere og større imperier og verden blev mere forbundet på grund af imperiernes forbindelse med kolonierne. Flere lande blev inddraget i imperierne og netværk opstod og dækkede større dele af verden end før.¹ Det blev muliggjort gennem teknologiske fremskridt inden for transport og kommunikation.² I starten af 1800-tallet var det især Storbritannien, som formåede at udvide og opbygge sit imperium. Storbritannien dominerede store handelsmarkeder både til lands og til vands. Industrialiseringen landet havde gennemgået og gennemgik understøttede denne udvikling. I slutningen af århundredet var førerpositionen udfordret med flere imperier, der var på jagt efter handelsmarkeder udenfor Europa.³ Med hvad der kaldes *New Imperialism* fra 1870'erne var der flere europæiske stormagter, som begyndte at udfordre Storbritanniens magt. Med Tysklands samling i 1871 begyndte delingen af verden mellem de europæiske stormagter var begyndt. Fordelene var især kolonierne, der producerede eftertragtede råvarer Europa hungrede efter. Flere af de europæiske stormagter søgte derfor mod Afrika, Asien og Sydamerika for at sikre, at deres imperier stod stærkt. I takt med delingen mellem metropoler og kolonier opstod der en udpræget nationalisme, der prægede politikken i både metropolen såvel som i kolonierne.

Nationalismen og imperialismen spillede sammen i imperierne og blev forsvaret af politikkerne og befolkningen med, det var et faktum, at nogle samfund var længere i udviklingen af civilisation end andre. De "civiliserede" nationer havde derfor et ansvar for at udbrede og udvikle de civiliserede processer, fra Europa til andre mindre udviklede lande, såsom de asiatiske lande.⁴ Igennem imperialismen kunne det opnås, hvor de "civiliserede" lande kunne uddanne de mindre civiliserede lande i politik, arbejde og økonomi, ved at varetage de fleste af disse områder.⁵ At Vesten skulle civilisere og uddanne krævede, at Vesten var stærkt til stede i landene. Det muliggjorde at Vesten integrerede dem i deres imperier. På denne måde kunne Vesten også sikre konstant indstrømning af råvarer fra mindre civiliserede lande, som deres kolonier. Det passede godt med at Vesten havde behov for kolonier, der kunne producere de råvarer og eksotiske varer, som blev forbrugt og bearbejdet i metropolerne.⁶ Samtidigt kunne metropolerne også få solgt deres fabriksfremstillede varer i kolonierne og

¹ Kishlansky, Geary og O'Brien 2010, 577.

² Kishlansky, Geary og O'Brien 2010, 564-565.

³ Kishlansky, Geary og O'Brien 2010, 539.

⁴ Kishlansky, Geary og O'Brien 2010, 568.

⁵ Kishlansky, Geary og O'Brien 2010, 564.

⁶ Bayly 2004, 136.

dermed øge deres eksport. Storbritannien var ingen undtagelse og søgte derfor at udvide deres markeder i Asien, Afrika og Sydamerika.

Troen på at den vestlige verden var kulturel og racelig overlegen resten af verden, kom til at dominere forholdene mellem metropolerne og kolonierne.⁷ Forholdet mellem Storbritannien og Asien blev præget af denne tro på ulighed mellem racer og kom til at præge forvaltningen af det britiske imperium i Indien samt forholdet til Kina. Kina og Indien kom i et ulige forhold med Storbritannien dog på hver deres måde. Det var blevet nemmere og mere sikkert at komme til de asiatiske handelsmarkeder med udgravningen af Suez Kanalen i 1869. Flere stater og individuelle søgte med deres kapital mod Asien for at investere. Det betød, at der opstod mange plantager og en udvidelse af imperiet medfulgte. De udenlandske råvarer var essentielle i sikringen af tilstrømningen af råstoffer til metropolerne og derigennem sikringen af metropolernes økonomi. 1800-tallet var præget af kriser og med en mere forbundet verden, betød krise ét sted, at det ofte spredte sig i de tættere forbundne imperier.⁸

Slaveriet blev forbudt i Storbritannien i starten af 1800-tallet og i samme periode krævede arbejderklassen flere rettigheder og bedre løn end før i England. Det betød, at briterne manglede en arbejdsstyrke, der var billig og føjelig, der kunne udfylde arbejdsmanglen i de voksende kolonier. Asien udgjorde en mulighed at fremskaffe denne arbejdsstyrke, især på grund af briternes forhold til Indien og senere Kina. I kolonierne var antallet af asiater ofte større end den britiske forvaltning, hvorfor troen på, at briterne skulle guide og uddanne asiaterne blev væsentlig. Ved at legitimere deres kontrol over asiaterne i kolonierne med raceoverlegenhed, skabte briterne en arbejdsstyrke, der ikke havde retten til at modsætte sig - briterne gjorde det jo for asiaternes egen skyld.⁹ Dermed blev raceideologien en måde at legitimere det tvungne arbejde.¹⁰ Servingsystemet (*Indentured Labour*) blev i det britiske imperium brugt som substitut for slaveriet.¹¹ I mangel på et bedre ord til at beskrive *Indentured Labour*, og fordi et lignende arbejdsystem blev brugt i Dansk Vestindien, hvor arbejderne blev kaldt 'servinger',¹² bliver 'serving' også det gældende ord i dette speciale. Selvom arbejderne blev bundet af kontrakter, synes 'kontraktarbejder' at være et for simpelt og unuanceret ord til at beskrive dem. Servingerne adskilte sig ved at have færre muligheder end de kontraktansatte lønarbejdere i

⁷ Kishlansky, Geary og O'Brien 2010, 579.

⁸ Kishlansky, Geary og O'Brien 2010, 540.

⁹ Bayly 2004, 142.

¹⁰ Bayly 2004, 402.

¹¹ Harris 2007, 147.

¹² Videnskab.dk. 2017.

datidens England. Servinger bruges i specialet til at dække de britiske mærkater på de ufaglærte og underlegne asiatiske arbejdere – 'coolie' og 'lascar'. Servingerne blev placeret i et globalt system, som skulle sikre billig arbejdskraft i den imperiale verden.¹³ Det hårde arbejdsregime var en nødvendighed på grund af de racetræk, som asiaterne havde.¹⁴ Selvom servingerne blev brugt i de britiske kolonier, i metropolerne og på britiske handelsskibe, fik de aldrig samme muligheder som europæerne.¹⁵

'Coolie' begrebet har flere forskellige betydninger og kommer formentlig af det tamilske *Kuli*, som en beskrivelse af en lønarbejder.¹⁶ Det er ukendt præcis hvornår coolie blev en del af det britiske sprog, men i 1800-tallet blev det en fast del af det britiske ordforråd, som en måde i arbejdssammenhænge at beskrive den asiatiske underklasse. Ikke nok med dette placeredes coolies også i bunden af arbejderklassen i hjemlandet. Denne klasse blev implementeret i de allerede eksisterende racesystemer i landene. F.eks. i Indien, hvor de indiske coolies blev placeret nederst i kastesystemet.¹⁷ Briterne fik stort udbytte af, at de samfund de koloniserede havde religiøse eller kulturelle forskelle. Det var nemmere på denne måde at styre et folkefærd, ved at sætte dem op mod hinanden.¹⁸ Kastesystemet var ikke særlig gammelt, men briterne tog det til sig og udnyttede det til deres fordel.¹⁹ Ved at skabe en arbejderklasse, som passede i bunden af kastesystemet, sikrede de også, at coolies ikke havde samme ret til at modsætte sig arbejdsregimet.

Brugen af 'coolie' begrebet blev en måde til at dehumanisere de asiatiske arbejdere, så de tvungne relationer i arbejdsregimet blev legitime.²⁰ Det er ud fra definitionen af en coolie at begrebet 'lascar' opstod. Flere gange blev de indiske sømænd kaldt coolies, men senere blev den laveste klasse af arbejdere til søs defineret som 'lascar'.²¹ Ordet kom af det persiske *Lashkar*, som betød en hær. Lascar blev brugt først af de portugisiske maritime sømænd, når de ansatte indere på deres handelsskibe.²² I 1700-tallet tog de britiske sømænd begrebet til sig, for at beskrive sømænd fra det indiske ocean.²³ I 1814 blev *Lascar Articles* vedtaget, hvor begrebet var blevet ændret til at dække de indiske sømænd

¹³ Eckert 2016, 16.

¹⁴ Bayly 2004, 408-409.

¹⁵ Bayly 2004, 411.

¹⁶ Balachandran 2011, 269.

¹⁷ Harris 2007, 149.

¹⁸ Bayly 2004, 223.

¹⁹ Bayly 2004, 415.

²⁰ Balachandran 2011, 269.

²¹ Balachandran 2011, 267.

²² Balachandran 2012, 28.

²³ Ahuja 2008, 12.

men først i 1908 blev lascarerne endelig officielt defineret som indiske sømænd.²⁴ Coolies og lascarer blev anvendt i hele den britiske imperiale verden, hvortil historikeren Gopalan Balachandran fremhæver, at coolies var de første mobile arbejdere.²⁵

Problemfelt og problemformulering

Det var vigtigt for det britiske imperium at kunne mobilisere en arbejdsstyrke til at udfylde arbejdsmanglen i kolonierne. Kolonierne skulle understøtte imperiets fortsatte forbrug og udvikling. Som Gopalan Balachandran fremhæver, var brugen af coolies og lascarer fra Asien et vigtigt værktøj i det britiske imperium. Herunder pointerer han, at coolies og lascarer var de første globale og mobile arbejdere.²⁶ Disse arbejdere skulle efter sigende have fået mulighed for at forbedre deres økonomiske forhold ved at migrere for arbejdet. Denne migration fremhæves som en vigtig del af vedligeholdelsen og spredningen af kapitalismen, der var med til at skabe en verdens økonomi, hvorfor coolie-handlen var vigtig i 1800 og starten af 1900-tallet.²⁷

I det britiske imperium blev flere millioner coolies og lascarer mobiliseret fra Asien, som kom efter et voksende behov for arbejdskraft særligt i de britiske kolonier.²⁸ Men var de indiske coolies, lascarer og kinesiske coolies virkelig så mobile som fremsagt af forskerne? Dette spørgsmål leder op til problemformuleringen:

Hvordan kan en implementering af den kulturgeografiske forståelse af mobilitet være med til at nuancere arbejderhistoriens forståelse af tvang, undersøgt ud fra den etablerede forskning om indiske coolies, lascarer og kinesiske coolies?

Denne problemformulering vil tage udgangspunkt i en afgrænset tidsperiode fra starten af 1800-tallet til slutningen af 1920'erne. I denne periode ses den største anvendelse af de tre servingegrupper: indiske coolies, lascarer og kinesiske coolies. Brugen af de indiske lascarer spændte over den længste tidsperiode fra starten af 1800-tallet til slutningen af 1900-tallet. De indiske coolies blev anvendt fra 1850'erne til 1920'erne. Slutteligt blev de kinesiske coolies bundet i en kortere periode, fra 1904 til 1910. Den geografiske afgrænsning bliver det britiske imperium med fokus på brugen af de tre udvalgte servingegrupper. Servingene var en substitut for slaveriet i flere af de britiske kolonier. Det

²⁴ Balachandran 2012, 33.

²⁵ Balachandran 2011, 26.

²⁶ Balachandran 2011, 26.

²⁷ Eckert 2016, 13.

²⁸ Behal 2013, 1.

sikrede dem en stabil og billig arbejdsstyrke, som ikke havde eller fik tildelt de samme rettigheder som den fremvoksende arbejderklasse i England havde.

Teori og metode

Dette afsnit har til formål at give et overblik over den historiografiske udvikling af arbejderhistorien, som leder op til præsentationen af Global Labour History. Ydermere vil der være en præsentation af de metodiske tanker i forbindelse med specialet.

Historiografi

Arbejderhistorien er ikke et homogent felt, hvor der kun arbejdes med én fremgangsmåde og ét sæt af undersøgelsesbegreber. I nyere tid er der flere grene af arbejderhistorie, som undersøger forskellige emner. Den traditionelle arbejderhistorie opstod i starten af 1800-tallet. I den var der fokus på arbejderen bag produktionen og dennes betydning i kapitalismen. Tankerne om arbejderklassen kom af Karl Marx' ideer om klassesamfund i den kapitalistiske verden. Marx fremhævede, at arbejdet var essentielt i den kapitalistiske verden og derfor krævede der historie om arbejderen – arbejderhistorien. Den traditionelle arbejderhistorie var udtryk for forsøget på at skrive den oversete arbejderklasse ind i historien og ikke kun elitens historie. Heri skulle der være en undersøgelse af, hvordan arbejderen og arbejderklassen interagerede med det øvrige samfund, hvordan arbejderne blev anvendt og deres betydning i den historiske udvikling. Den traditionelle arbejderhistorie belyste hvordan der i 1800-tallet opstod en arbejderklasse, som kom af den industrielle udvikling. Især var der fokus på, hvordan arbejderklassen organiserede sig politisk.²⁹ Denne traditionelle arbejderhistorie var præget af eurocentrisme og en metodisk nationalisme, altså et fokus på nationalstaten. Den traditionelle arbejderhistorie blev oftest skrevet af arbejderbevægelsen selv. Det ændrede sig i 1970'erne og 80'erne. Her begyndte flere akademikere at beskæftige sig med arbejderhistorie og dette blev karakteriseret som 'den nye arbejderhistorie'. I den nye arbejderhistorie blev der søgt at skabe en bredere historie end fagforeningernes og strejkernes historie.³⁰ Det betød et opgør med, hvordan arbejderhistorien skulle være, og hvordan begrebet 'klasse' skulle forstås - var det skabt af strukturer eller skabt af en diskurs? Fokuset blev yderligere flyttet fra 'organisationshistorie' til en bredere historie om 'arbejderklassen', der ikke kun arbejdes med perioden fra den franske revolution og til første verdenskrig der blev undersøgt.³¹

Parallelt med udviklingerne i arbejderhistorien i Vesten, skete der også en anden udvikling i studiet, udenfor vestens industrialiserede lande. Allerede fra 1940'erne blev der set tendenser til en

²⁹ Knudsen 2015, 66–67.

³⁰ Knudsen 2015, 58-59.

³¹ Knudsen 2015, 64.

mere global tilgang til arbejderhistorien i det 'globale syd' (Afrika, Asien og Latin Amerika).³² Flere af disse lande blev uafhængige efter kolonialismen og anden verdenskrig, hvorfor de nye selvstændige lande søgte efter deres egen historie både før, under og efter deres tid som kolonier. Sovjetunionens fald medførte ligeledes et behov for nye fortællinger om arbejderens og arbejderklassens historie.³³ Et vestligt fokus i arbejderhistorien blev især et problem i takt med, at de eurocentriske begreber, som blev prædikeret i den traditionelle arbejderhistorie, ikke kunne anvendes i det globale syd. Begreberne i arbejderhistorien, som 'arbejder', 'arbejderklasse' og 'arbejde' ud fra den vestlige forståelse synes ikke at kunne dække samme udvikling i arbejderhistorien, der blev set i det globale syd. I det globale syd og hos forskere i Vesten, som fokuserede på landene uden for Europa, blev der observeret flere transnationale arbejdere og grænsekulturer, og med det globale syds integrering i historieforskningen var det behov for et øget globalt perspektiv i arbejderhistorien. En arbejderhistorie, hvor der blev gjort op med den traditionelle tilgang og hvor kernebegreberne skulle nytænkes.³⁴ Det er ud af denne tankegang, at 'Global Labour History' opstod som et forsøg på at skabe en mere inkluderende arbejderhistorie. Det er især i de sidste årtier Global Labour History har vundet frem som en tilgang til arbejderhistorien navnlig ved at inkludere det globale syd i det store arbejderfællesskab. Denne udvikling med et mere globalt perspektiv er sideløbende med etableringen af globalhistorien. I denne periode opstod der et generelt behov i historien for en mere global og inkluderende historie – et behov der også var i arbejderhistorien.³⁵

En af pionererne indenfor Global Labour History er Marcel van der Linden. Van der Linden arbejdede i Amsterdam med at skabe en mere global arbejderhistorie og særlighed med integreringen af det globale syd.³⁶ Det gjorde han både, da han først var redaktør på journalen *International Review of Social History* (IRSH)³⁷ og som vice direktør og sidenhen direktør for forskningsafdelingen Internationaal Instituut Voor Sociale Geschiedenis (IISG), hvor Global Labour History har udviklet sig.³⁸ Hans udvikling af ideer og teorier i Global Labour History kulminerede i 2008 i hans værk: *Workers of the World: Essays toward a Global Labor History*. Van der Linden har en stor betydning for

³² Van der Linden 2007, 176.

³³ Van der Linden 2016a, 27.

³⁴ Van der Linden 2016a, 27.

³⁵ Eckert 2016, 8.

³⁶ Roth 2018, iX.

³⁷ Hofmeester 2018, 3.

³⁸ Hofmeester 2018, 6.

hvordan feltet har udviklet sig, og han er ikke sky for at pointere de problemer, der eksisterer i den konventionelle arbejderhistorie med den 'metodiske nationalisme' og 'eurocentrismen'.³⁹

'Eurocentrismen' inkluderer et fokus på det vestlige Europa og Nordatlanten, som er dybt indlejret i arbejderhistorien.⁴⁰ Arbejderhistorien er udviklet i Vesten, hvorfor begreberne og koncepterne er præget af eurocentrisme. Her er det især forståelsen af hvad en 'arbejder', 'arbejderklasse' og 'arbejde' er. Samtidigt kan nogle sprog have forskellige betydninger af ordet 'arbejde' som f.eks. ved brug af *work* og *labour* på engelsk, hvorfor 'arbejde' kan have forskellig betydning i sprogene.⁴¹ På grund af en tro på, at alle fulgte den samme civiliserings- eller udviklingsproces, blev det ikke set som et problem at anvende Vesteuropa som skabelon for, hvordan udviklingen var. De udviklede lande blev set som fremtiden for de ikke-udviklede lande.⁴² Tendenserne i Europa ville før eller siden sprede sig, hvorfor det gav mening at undersøge de højtudviklede lande, hvorfor, at de tendenser man kunne påvise gennem studiet af de civiliserede landes historie måtte kunne anvendes som universelle tendenser. Før eller siden ville samme tendenser også afspejle sig i de ikke-udviklede lande.⁴³ Dette passede med den nationalistiske tro, som opstod i slutningen af 1800-tallet omkring *the West and the Rest*, hvilket betød en forsømmelse af resten af verdens historie.⁴⁴ Van der Linden fremhæver problematikken herved som værende, at eftersom begreberne er skabt i Vesten kan de ikke anvendes 1:1 i andre kontekster.⁴⁵ På trods af den tidligere tro på at begreberne kunne være universelle, har udviklingen i den globale syd vidst, at de ikke oplever samme tendenser og konnotationer med begreberne.

Metodisk nationalisme prægede også den traditionelle arbejderhistorie. Nationalstaten blev en naturlig afgrænsning i undersøgelsen af historiske trends.⁴⁶ På trods af, at 'nationalstat' er et forholdsvis nyt begreb, som opstod i løbet af det 19. og 20. århundrede, bliver ideen om nationalstaten ofte presset ned over historien, selv før nationalstatsbegrebet var opfundet. Det er blevet forsvaret med, at perioden før nationalstaten var præ-historie til den moderne nationalstat. Nationalstaten blev et vigtigt koncept, selvom der blev set flere tendenser, som ikke lod sig begrænse af nationernes grænser. Hertil siger van der Linden, at der er behov for en ny tilgang til historien, hvor forståelsen af, at samfund er overlappende og sammenfiltrede, hvor netværk kan eksistere på tværs af nationale grænser.⁴⁷

³⁹ Roth 2018, iX.

⁴⁰ Van der linden 2007, 170-71.

⁴¹ Van der Linden 2004, 147.

⁴² Van der Linden 2007, 171.

⁴³ Van der Linden 2007, 170-171.

⁴⁴ Van der Linden 2007, 174-175.

⁴⁵ Van der Linden 2004, 143.

⁴⁶ Van der Linden 2016a, 32.

⁴⁷ Van der Linden 2007, 174.

Kritikken af den metodiske nationalisme stammer især fra det globale syd. Her fremhæves det, at verden er præget af netværk, der ikke lader sig afgrænse, hvorfor der skal være plads til en forståelse af den indflydelse nationalstater kan få udefra.⁴⁸ Årsagen til, at kritikken er stærk i det globale syd, kan måske hænge sammen med, at mange lande i det globale syd har været koloniseret og har haft en betydelig påvirkning udefra. Derfor skal der være plads til en overlappende og sammenfiltret historie, hvilken strækker udover nationer og civilisationer.⁴⁹ Som van der Linden pointerer: "Just as the history of the Global South can hardly be written without giving attention to the Global North, the history of the Global North cannot be understood without their linkages in the Global South."⁵⁰

Global Labour History

Marcel van der Linden karakteriserer udviklingen fra 1970'erne som 'New Labour History', hvor der begyndte at ske spæde forsøg på en mere inkluderende global historie: "We are now in an exciting transitional situation, in which the discipline is engaged in re-inventing itself. New Labour History begins to give way to Global Labour History."⁵¹ Global Labour History opstod som en måde at gøre op med problemerne med blandt andet eurocentrismen og metodisk nationalisme. På denne måde skal Global Labour History supplere den global verdens historie, hvor der forsøges at skabe en beskrivelse af de økonomiske, politiske, sociale og kulturelle netværk og institutioner, der enten intensiveres eller

På samme måde skal Global Labour History gøre op med troen på, at hvad der skete i Europas historie før eller siden ville sprede sig.⁵² For at overkomme dette, skal det globale syd integreres i den eksisterende arbejderhistorie. Dertil uddyber van der Linden, at dette ikke skal ske additivt, som oftest anvendes i verdens historien.⁵³ I stedet skal den globale syd integreres og gøres til en del af arbejderhistorie, men overlappende tendenser, der overskrider nationalstaten. Der skal skabes en forståelse for de netværk og forbindelser der opstår i takt med en mere forbundet verden, samt en mere inkluderende verdensfortælling.⁵⁴ Dette opnås blandt andet ved at gøre op med den eurocentriske tankegang og den metodiske nationalisme. Ved at se på den globale udvikling, eller i det mindste tillade at forstå, at nationalstater kan påvirkes af udefrakommende kræfter, ses der uden om den metodiske nationalisme.⁵⁵ Eurocentrismen er sværere at gøre op med, mener van der Linden. En af tingene er

⁴⁸ Van der Linden 2016a, 27.

⁴⁹ Van der Linden 2016a, 30-31.

⁵⁰ Van der Linden 2016a, 48.

⁵¹ Van der Linden 2007, 173.

⁵² Eckert 2016, 9.

⁵³ Van der Linden 2016a, 32.

⁵⁴ Van der Linden 2016a, 32.

⁵⁵ Van der Linden 2016a, 27.

opgøret med de vestlige kernebegreber, der i stedet skal nytænkes og være mere inkluderende.⁵⁶ Derfor skal begreberne udarbejdes ved at undersøge termene og koncepterne anvendt i beskrivelsen af flere landes arbejderhistorie og udvikling.⁵⁷ Dette vil kunne skabe en mere forbundet arbejderhistorie både igennem historie men også globalt.⁵⁸

Hvad er en 'arbejder'?

En karakterisering af 'arbejder' kan være svært, fordi der i arbejderhistorien eksisterer flere forståelser af, hvad en 'arbejder' er. 'Arbejder' ligestilles ofte med 'lønarbejder', hvorfor begrebet ses som en et moderne vestlige begreb, som kom i takt med industrialiseringen i Vesten. Selvom lønarbejderen ses sporadisk igennem historien i flere former og kontekster.⁵⁹

En arbejder defineres af Karl Marx som et individ uden *means of production* og besiddende en dobbelt frihed. Manglen på *means of production* henviser til, at arbejderen ikke selv besidder redskaberne i fremstillingen af et produkt, f.eks. maskinen som arbejderen betjener i produktionen. Derfor er det eneste arbejderen kan sælge sin egen arbejdskraft. I henhold til dette henviser den dobbelte frihed til, at arbejderen er fri til at sælge sin arbejdskraft og selv har friheden til at vælge til hvem.⁶⁰ Ud fra dette opstod begrebet 'arbejderklassen' i 1800-tallet, som skulle hjælpe med at identificere respektable arbejdere, der stod i kontrakt til de ufrie arbejdere. Den marxistiske forståelse af arbejderen og arbejderklassen er en eurocentrisk konstellation eftersom, at det globale syd har påvist større afvigende tendenser fra Marx' definition.⁶¹ Netop denne problematik om tro på universelle eurocentriske begreber, er hvad Global Labour History vil forsøge at rette op på. Men problemet ligger i, at der stadig mangler begreber, der kan dække en større variation i forståelsen af 'arbejder'. Derfor anvendes de eurocentriske begreber stadig, men med modifikationer, så det bedre kan anvendes i det globale syd.

Ud fra dette forsøges der at gøre op med den skarpe deling af, hvem der karakteriseres som arbejder og hvem der falder udenfor denne kategori. Mange individer vil ikke kunne siges at have den dobbelte frihed, og er individet virkeligt fri, når arbejdskraften *skal* sælges for at kunne overleve? Netop denne pointe med, at arbejderen og arbejderklassen dækker over mere og flere end, hvad Marx' definition tillader, er af stor betydning for Global Labour History. I Global Labour History bliver det

⁵⁶ De Vito, Schiel og van Rossum 2020, 4.

⁵⁷ De Vito, Schiel og van Rossum 2020, 8.

⁵⁸ De Vito, Schiel og van Rossum 2020, 1.

⁵⁹ Van der Linden og Lucassen 1999, 7;10.

⁶⁰ Van der linden 2008, 18-19.

⁶¹ Van der Linden 2007, 176.

ikke længere den mandlige lønarbejder, der dominerer, men denne bliver kun én af mange arbejdere.⁶² Van der Linden ønsker at inkludere individer, som ikke nødvendigvis har den dobbelte frihed, men som stadig er varerliggjort i den globale kapitalistiske verden.⁶³ Nogle steder er det ikke arbejderen selv, der vælger at sælge sin arbejdskraft. Eksempelvis kan arbejderen være bundet af gæld, som gør at de ikke bare kan vælge arbejdsgiver. Hvis de har lånt penge af deres arbejdsgiver, bliver de bundet til arbejdsgiveren.⁶⁴ Derudover er det ikke alle, der har frihed til at sælge deres arbejdskraft, fordi de måske er begrænset i mobilitet eller mangler andre alternativer til arbejdet. Van der Linden argumenterer for, at vareliggørelse kan tage mange former og i glidende overgange. Det vil sige, at de nogle gange kan sameksistere og overlape hinanden.⁶⁵ Derfor skal undersøgelsen inkludere en længere periode, da arbejderne kan skifte jobs eller kombinere flere jobs.⁶⁶ Med dette opstår der også et behov for at gentænke arbejderen som mere end bare den frie lønarbejder, som står i modsætningen til den ufrie arbejder.

Denne bredere forståelse af forholdet mellem den frie og ufrie arbejder er kommet i takt med udviklingen af Global Labour History. En bredere forståelse medførte også, at Marx' ide om at det moderne samfund udviklede sig med ophøret af det ufrie arbejde (slaveri) over til det frie proletariske samfund, ikke stemte overens med virkeligheden. Udviklingen mod den frie proletariske arbejder bliver oftest tilskrevet den industrielle revolution og overgangen til den kapitalistiske verden, hvor det ufrie arbejde ophørte.⁶⁷ Denne udvikling blev afspejlet i Vesten, men ikke på samme måde i det globale syd, for her forsvandt det tvungne arbejde ikke. Det ufrie arbejde eksisterede sideløbende med den vestlige frie lønarbejder. Netop de lande som proklamerede den frie lønarbejder, brugte i deres kolonier stadig det ufrie arbejde. Det ufrie arbejde skulle producere råvarerne som skulle bearbejdes i det frie lønarbejder samfund. Dermed opstår der et behov for at anerkende, for det første at frit og ufrit arbejde er for groft defineret, da der eksisterede arbejdsformer som ikke synes at kunne tilskrives den ene definition mere end den anden. For det andet at det frie arbejdssamfund ikke erstattede det ufrie, da der stadig eksisterede mange tvungne arbejdsformer, som ikke kunne betegnes som frie. Det blev derved problematisk at definere hvem præcis de ufrie arbejdere var.⁶⁸

⁶² Eckert 2016, 4-5.

⁶³ Vareliggørelse er en proces hvor ressourcer omvendes til varer, og gøres en del af varekæden.

⁶⁴ Van der Linden 2008, 19.

⁶⁵ Van der Linden 2008, 20.

⁶⁶ Van der Linden 2008, 35.

⁶⁷ Tappe 2016, 205-206.

⁶⁸ Van der Linden 2016b, 293.

Den konventionelle arbejderhistorie omhandlede den frie lønarbejder, fordi det synes som en majoritet i Vesten. Arbejderhistorien i det globale syd synes ikke at kunne tilskrives den frie lønarbejder, da denne ofte er en minoritet. Flere arbejdere er bundet enten af gæld, ansvaret for husholdet eller manglen på formelle kontrakter, hvorfor de ikke er frie til at styre deres egen arbejdskraft.⁶⁹ Derfor er der en vigtighed i at undersøge og analysere på andre end bare lønarbejderne, blandt andet de marginaliserede grupper, hvor der opstår en ulighed gennem arbejdet.⁷⁰ Historisk har det også vist sig, at det ofte kunne være svært at skelne mellem slaverne, livegen (*serfs*), samt andre ufrie arbejdere og ”de frie lønarbejdere”.⁷¹ Flere gange opstod der også hybrider, som både var frie og ufrie på samme tid. Et eksempel kunne være, hvis plantageejerne beordrede deres slaver til at arbejde på andre plantager, men komme hjem med lønnen til ham. Dette gør slaven til både en slave og en lønarbejder.⁷²

Denne anerkendelse af, at der eksisterer arbejdergrupper mellem den frie lønarbejder og ufrie slave er vigtig i Global Labour History, fordi den indbyder til en mere inkluderende forståelse af arbejderklassen. Marcel van der Linden og Magaly Rodríguez García karakteriserer ’tvunget arbejde’ (*Coerced labour*) som: “... a catch-all term to cover all those types of work lying between what the law defines as “free labor” and “slavery”.”⁷³ Forståelsen af det tvungne arbejde bliver en måde at nuancere arbejdsformerne, der er mellem det frie og ufrie arbejde. Heri skal tvangen undersøges og hvordan det påvirker arbejderen, samt hvordan det tvungne arbejde kunne eksistere på samme tid som og overlappende med lønarbejdet og slaveriet.⁷⁴ Denne tankegang bliver hovedsageligt placeret i forestillingen om et spektrum. Med et spektrum bliver det nemmere at forstå arbejdsformerne, som liggende på en lige linje mellem den frie lønarbejder og den ufrie slave. Dette er en måde til at forstå, at der kan eksistere former af arbejde, som hverken er helt fri eller helt ufri, der kan placeres på spektret.⁷⁵

Historikerne Christian G. De Vito, Juliane Schiel og Matthias van Rossum, der alle arbejder med Global Labour History og særligt med fokus på det tvungne arbejde, påpeger, at søgningen mod et spektrum er den nemme måde at forstå forholdet mellem tvang og arbejder på. Ideen om arbejdsformerne på et spektrum lægger ikke på samme måde op til en overlappende og forbundet forståelse af

⁶⁹ Van der Linden 2016a, 34.

⁷⁰ Eckert 2016, 7.

⁷¹ Van der Linden 2008, 32.

⁷² Eckert 2016, 14.

⁷³ Van der Linden og Garcia 2016, 2.

⁷⁴ Van der Linden 2008, 63.

⁷⁵ Van der Linden 2016b, 298.

arbejde, agens og tvang.⁷⁶ Forsøges der i stedet at undersøge arbejderhistorie ud fra tvang og agens, vil det være muligt at se, hvordan tvungne arbejdsrelationer har eksisteret og ikke kan tildeles enten fri eller ufri arbejde. Samtidigt vil undersøgelsen af kompleksiteten af tvang kunne vise at arbejderne ikke kan tildeles en begrænset plads på spektret. For at kunne skabe en forståelse for disse, kan det være en fordel at anvende van der Lindens 'momenter' (*moments*), nemlig inddelingen i undersøgelsen af: før, under og efter.⁷⁷

Moments

Marcel van der Linden karakteriserer momenter som:

“In analytic terms, all forms of coerced labor are characterized by three “moments”: the entry into the labor relationship; the period during which the worker works; and the end of the labor relationship. These three moments are interrelated ...”⁷⁸

Heri skelner van der Linden mellem tre perioder; indgangen til arbejdet (før), perioden hvor arbejderne arbejder (under), og slutningen på arbejdsperioden (efter). I denne tredeling påpeger van der Linden flere grunde til, hvorfor arbejderne indgår en arbejdskontrakt, hvorfor arbejderne bliver i arbejdet og hvorfor arbejderne slutter arbejdsperioden eller ikke gør.⁷⁹ Momenterne er alle præget af tvang i større eller mindre grad alt efter hvilken situation arbejderne befinder sig i. Hertil bliver forståelsen af kontekst væsentlig, da det kan være med til at forklare hvilken tvangsform, der anvendes. Det er vigtigt at forstå, at kombinationen af før, under og efter kan komme i forskellige udgaver.⁸⁰ Det er derfor ikke nødvendigvis kun én ting, der tvinger personen til at indgå kontrakten. Det kan f.eks. både være presset fra familien, betaling af gæld eller begge dele på samme tid. Samtidigt kan tvangsgraden også ændres igennem arbejdsperioden, f.eks. hvis arbejderne tvinges ind i kontrakten på grund af gæld, men bliver i kontrakten, fordi arbejderne oplever grader af frihed og muligheder.

Undersøgelsen af tvang i momenter bliver derved kompleks, men givende da det kan nuancere forståelsen af arbejdsformerne. Ved at undersøge momenterne kan fortidens arbejdsformer og deres betydning for arbejderne nuanceres. Her skal der være plads til at sammenkoble tvangen med de historiske udviklinger igennem æraer og områder, altså konteksten, for at gøre op med de diskurser der har eksisteret i arbejderhistorien.⁸¹ Ved at udvide forståelsen for tvang i arbejderhistorien vil

⁷⁶ De Vito, Schiel og van Rossum 2020, 2-3.

⁷⁷ De Vito, Schiel og van Rossum 2020, 9.

⁷⁸ Van der Linden 2016b, 298.

⁷⁹ Se bilag 1-3.

⁸⁰ Van der Linden 2016b, 314.

⁸¹ De Vito, Schiel og van Rossum 2020, 2.

fri/ufri spektrummet kunne omgås. I stedet vil der være en mulighed for at se tvangen og arbejdet i forskellige former gennem arbejderens liv. Det udmunder i en mere flydende forståelse for hvordan agens og tvang er overlappende og sammenfiltret. I praksis vil arbejderen kunne udføre forskelligt arbejde og opleve forskellige typer af tvang gennem deres liv. Spektrummet vil her være for begrænsende. F.eks. kan personen være fri for tvang inden deres indgang i kontrakten, men så snart de indgår i kontrakten er personen under tvang.⁸² Dermed lægges der op til, at flere former for tvang og arbejde kan eksistere samtidigt, både diakront og synkront.⁸³ Derfor bliver undersøgelsen af tvang før, under og efter væsentlig i forståelsen af arbejderhistorien.⁸⁴

Global Labour History kan tilbyde nye tilgange til arbejderhistorien og skabe en mere nuanceret forståelse af det tvungne arbejde. F.eks. kan de indiske coolies i Assam nu skrives ind i arbejderhistorien igennem det tvungne arbejde, i stedet for at skulle presses ind i forståelsen af enten en fri eller ufri arbejder. Det medførte flere diskussioner om, hvor disse skulle placeres, da de havde grader af frihed og ufrihed på samme tid. Dette speciale vil undersøge de tvungne arbejdsformer ud fra van der Lindens forståelser af 'før', 'under' og 'efter' i undersøgelsen af tvang. Samtidigt vil specialet undersøge mobilitet, der er en af de begreber, der hyppigt flourerer i arbejderhistorien. Problemet med mobilitet er, at det oftest ikke undersøges i dybden. Ofte er forståelsen af mobilitet ligestillet med migration eller bevægelsen fra A til B, hvilket gør, at en del af forklaringen af arbejderens tvang og frihed mangler.

Migration og mobilitet

Migration og forståelsen heraf har udviklet sig de sidste årtier, ligesom Global Labour History. Nogle af de dem, der arbejder inden for den nye migrations historie er Patrick Manning samt Jan og Leo Lucassen. Patrick Manning var professor i Verdens Historie ved Pittsburgh Universitet.⁸⁵ Både Jan og Leo Lucassen arbejdede i samme institut (IISG) som Marcel van der Linden. Jan Lucassen blev forskningsdirektør for IISG i 1988 inden van der Linden tog over i 2000. Det er også den komparative Global Labour History, som er Jan Lucassens interesseområde.⁸⁶ Leo Lucassen blev forskningsdirektør efter van der Linden i 2014 og arbejder med migrations- og arbejderhistorien.⁸⁷ Dele af

⁸² De Vito, Schiel og van Rossum 2020, 9.

⁸³ De Vito, Schiel og van Rossum 2020, 7.

⁸⁴ De Vito, Schiel og van Rossum 2020, 9.

⁸⁵ University of Pittsburgh 2020.

⁸⁶ International Institute of Social History 2018a.

⁸⁷ International Institute of Social History 2018b.

migrationshistorien har udviklet sig mod et mere globalt perspektiv, hvilket kan spille sammen med Jan og Leo Lucassens interesse i global historie og samarbejdet med IISG.

Lucassen, Lucassen og Manning hævder, at migrationshistorien før kun har eksisteret som fodnote til økonomi- og socialhistorien. Det er ved at ændre sig, da interessen for migration stiger, og ligesom i arbejderhistorien ønskes der en mere inkluderende migrationshistorie. En historie som ikke kun inddrager Vesteuropa, den transatlantiske migration og de hvide bosætterkolonier. I stedet skal det inddrage lokal og global i en sammenhængende forståelse.⁸⁸ Med dette sker der også en udvidelse af tidsperspektivet, fordi der kommer fokus på de utraditionelle områder, så som slavehandlen i den før moderne periode og slave migration i Asien, selv før europæerne kom. I migrationshistorien er der det samme problem som i Global Labour History; et skel mellem den frie og ufrie migration, som gør, at feltet bliver delt. I Europa er der oftest fokus på de tvungne ikke-europæiske migranter transporteret af europæerne. Forskere der arbejder med Asien og Afrika fokuserer meget på de tvungne bevægelser med hovedfokus på slaverne, brugen af coolies og hvordan staten var med til at tvinge folk til at flytte. Uden et fokus på andre former for migration, opstår der også en deling mellem den frie og ufrie migration.⁸⁹ Det betyder, at der kan ske en oversimplificering af migration. Et eksempel på dette er opfattelsen af, at kvinder oftest er ufri ved irregulære migrationer, oftest som ofre for eksempelvis smugling. Selvom flere har vist sig frivilligt at migrere, tillader skellet mellem fri og ufri ikke denne flersidige forståelse.⁹⁰ Det store skel mellem fri og ufri bliver en uholdbar fremgangsmåde, på præcis samme måde som det gør sig gældende i Global Labour History.

Deraf er der kommet et voksende migrationsfelt med fokus på den menneskelige mobilitet, konsekvenserne heraf og reaktioner herpå. Feltet er stadig præget af eurocentrisme og et transatlantisk perspektiv samt, at der har været fokus på perioden fra 1850 til 1940.⁹¹ Men der er blevet mere forskning især i asiatisk cirkulation af migranter. Problemet i dette er ligestillingen af de tvungne arbejdere, såsom coolies, med fri migration og at den ufrie migration oftest kun tildeles den transatlantiske slavehandel. På trods af, at 'coolies' oplevede tvang og ufrivillighed i processerne, tillod den snævre forståelse af migration ikke at nuancere den ufrivillige migration.⁹² Migrationshistorien står dermed

⁸⁸ Lucassen, Lucassen og Manning 2010, 6.

⁸⁹ Lucassen, Lucassen og Manning 2010, 8.

⁹⁰ Lucassen, Lucassen og Manning 2010, 9.

⁹¹ Lucassen, Lucassen og Manning 2010, 12.

⁹² Lucassen, Lucassen og Manning 2010, 13.

overfor samme tiltag som Global Labour History, nemlig en mere nuancere forståelse for fri og ufri migration.

Migration er ofte en del af arbejderhistorien, men det bliver oftest i et fokus på arbejderes faktiske bevægelse. I nogle undersøgelser er mobilitetsbegrebet til stede, men ikke i den nuancerede kultur-geografiske forståelse heraf. På trods af hvor vigtig mobilitet er i mange sammenhænge, er den oftest uudforsket i både arbejderhistorien og migrationshistorien.⁹³

Mobilitet

Mobilitetsbegrebet er ikke noget nyt, da forståelsen af bevægelse og, at folk besidder forskellige former for frihed og muligheder for bevægelse har eksisteret længe. Oftest bliver mobilitet ligestillet med enten bevægelse fra A til B eller med transport. Dette er den simple måde at forstå mobilitet på.⁹⁴ I sociologien har forsøgt at overkomme dette problem igennem hvad der kaldes det 'nye mobilitetsparadigme', hvor mobilitet skulle omfatte og udforske personers mobilitetsformer, grader af mobilitet, deres manglende muligheder og deres oplevelser af dette. En af foregangsmændene til den nye mobilitetsforståelse var sociologien John Urry, som ønskede at brede mobilitetsforståelsen til flere forskningsområder. I det nye mobilitetsparadigme gøres der op med forståelsen af mobilitet som A til B bevægelse og transport. I stedet ses mobilitet som en af faktorerne i skabelsen af den moderne verden og som en måde at forstå samfund på.⁹⁵ Urry fremhæver vigtigheden i undersøgelsen af strømme og forbindelser på tværs af samfund, da disse mobilitetsstrømme er allestedsværende og en vigtig del af det moderne samfund.⁹⁶ Herunder er det ikke kun væsentligt at kigge på den faktiske mobilitet, men også potentialet for mobilitet individet har. Individets mulighed for mobilitet og individets potentiale til at føre mobiliteten ud i livet er, hvad Vincent Kaufmann, som er sociolog og mobilitets forsker, kalder *motilitet*:

“Motility can be defined as the capacity of a person to be mobile, or more precisely, as the way in which an individual appropriates what is possible in the domain of mobility and puts this potential to use for his or her activities.”⁹⁷

Motilitet kan danne en ramme for forståelsen af, hvorfor nogle vælger ikke at være mobile, selvom de har muligheden for det. Motilitet kan også forklare nogens manglende mobilitet, selvom (transport-)mulighederne er der.. Den ulighed, der oftest kan ses inden for mobilitet kan dermed forklares

⁹³ Eckert 2016, 8.

⁹⁴ Adey 2010, 36.

⁹⁵ Larsen og Jacobsen 2008, 8.

⁹⁶ Larsen og Jacobsen 2008, 12-13.

⁹⁷ Kaufmann 2002, 37.

ud fra motilitet. Det kan skabe en forståelse for hvordan nogle transportformer er forbeholdt bestemte individer. På trods af, at et individ bor ved siden af en jernbane, kan individets økonomiske situation gøre, at personen ikke kan anvende jernbanen.

I mobilitetsparadigmet er tværfagligheden essentiel. Gang på gang pointeres vigtigheden af, at forskningsfelter knyttes sammen for bedre at forstå udviklingerne. Mobilitet er ikke kun knyttet til geografien eller sociologien. I stedet skal den etableres i flere felter, hvorfor tværfaglige samarbejde er fordelagtige.⁹⁸ Med en tværfaglig tilgang og et opgør med nationalstaten som begrænsning for undersøgelsen, opstår en forståelse af hele verden som forbundet, hvor ét sted ikke kan stå uden forbindelse til andre steder. Historien bliver vigtigt i mobilitetsundersøgelsen, fordi netværk og strømme eksisterede længe før det moderne samfund. De blev blot intensiveret og udbredt i forbindelse med teknologisk fremskridt, såsom kommunikation og transport. Med den tværfaglige tilgang kan de lange linjer anskues, så fortidens mobilitet kan være med til at belyse mobilitets tendenser i nutiden.

Mobilitet er mere end bare bevægelsen af individer og grupper. Kaufmann fremhæver, at det ikke kun er vigtigt at undersøge den horisontale mobilitet, men også den vertikale.⁹⁹ Den horisontale mobilitet er muligheden for bevægelse (motilitet) og den faktiske mobilitet en person udøver, mens den vertikale mobilitet er den sociale mobilitet som et individ besidder. Det er især væsentligt at undersøge den sociale mobilitet, fordi der i de sidste mange år er sket en romantisering af mobilitet, hvor mobilitet ses som det ultimative udtryk for frihed.¹⁰⁰ Især bliver friheden mere synlig, fordi mobilitet ikke er ligeligt delt. Denne ulighed er væsentlig, fordi nogle først ser sig som mobile, når andre er immobile.¹⁰¹ Dermed sker der en stratificering, hvor nogle er kosmopolitter, mens andre bindes i det lokale.¹⁰²

“Of course, someone else’s life will be made up of very different kinds of mobility, some much more extensive and others much more bounded. Some require much more hardship and exertion, and others are far smoother and easier. In this sense, although we may be always on the move, we are also always *differently* mobile.”¹⁰³

Mobilitet bliver dermed en faktor til at kunne skelne mellem dem der har mulighederne og dem der begrænses. Mobilitet bliver væsentlig fordi uligheden bringer følelser med sig, fordi mobilitet ikke

⁹⁸ Sheller og Urry 2006, 208.

⁹⁹ Kaufmann 2002, 5.

¹⁰⁰ Sheller og Urry 2006, 211.

¹⁰¹ Sheller og Urry 2006, 211.

¹⁰² Kaufmann 2002, 6.

¹⁰³ Adey 2010, 3.

kun bliver en forståelse af bevægelse, men også noget der er med til at definere et individ. Derfor bliver det vigtigt at undersøge mobilitet og motilitet i langt mere komplekse forhold.

På trods af de teknologiske fremskridt der har intensiveret og effektiviseret mobiliteten, skete der ikke en sammenpresning af tid og rum for alle, da ikke alle har potentialet til at omvende deres motilitet til faktisk mobilitet. Mobiliteten præges af en ulige og hierarkisk fordeling, hvor nogle besidder mobilitet og andre ikke gør.¹⁰⁴ Dette skal ses i forlængelse af at mobilitet oftest er noget et individ føler i relation til andre, altså noget individet oplever. Mobilitet er derved også en følelse, og ikke kun en faktisk bevægelse, hvorfor mobilitet bliver en opfattelse og et koncept.¹⁰⁵ "Movement is rarely just movement; it carries with it the burden of meaning [...] Thus, to ignore the way movement is entangled in all sorts of social significance is to simplify and strip out the complexity of reality as well as the importance of those meanings."¹⁰⁶ Mobilitet bliver tilskrevet eller givet en betydning, der ændrer sig alt efter, hvilken kontekst mobilitet er i, hvorfor det skal undersøges.¹⁰⁷

Det er med den kulturgeografiske forståelse af mobilitet, at specialet vil give et bud på en mere nuanceret forståelse af mobilitet inden for Global Labour History, som ikke bare falder under migrationsforståelsen.

Forskningsoversigt

Dette afsnit vil præsentere de hyppigst anvendte historikere i analysen, som alle har arbejdet med enten de indiske lascarer, coolies eller kinesiske coolies. Historikerne er udvalgt på grund af deres forholdsvis nye artikler og bøger om emnet. Grunden til valget af nutidig forskning er, at Global Labour History, som dette speciale tager udgangspunkt i, er et nyere fænomen. De udvalgte artikler og bøger er en del af at skabe asiatisk historie i forbindelse med den allerede eksisterende arbejderhistorie. Forskerne kobler ofte den asiatiske arbejderhistorie sammen med den europæiske brug af netop denne. Samtidigt refereres der flere gang til manglerne i den tidligere forskning i coolies og lascarer. I den udvalgte litteratur ses en tendens til at anvende mobilitetsbegrebet ud fra den simple forståelse: mobilitet ligestillet med bevægelse. Det er ofte under antagelse af, at serveringerne var mobile arbejdere, fordi de blev mobiliseret til hele verden.

I udviklingen af arbejderhistorien fremhæves især de indiske forskere, som en væsentlig faktor. Blandt andet fremhæver Rana Behal og Marcel van der Linden Association of Indian Labour

¹⁰⁴ Adey 2010, 95.

¹⁰⁵ Adey 2010, Xvii-Xviii.

¹⁰⁶ Adey 2010, 35.

¹⁰⁷ Adey 2010, 36.

Historians som en væsentlig faktor i skabelsen af international kommunikation inden for arbejderhistorien.¹⁰⁸ Selvom de indiske forskere har bidraget til den globale historie, pointerer Behal og van der Linden, at de mangler forståelsen af mobilitet hos disse arbejdere.¹⁰⁹ Oftest når forskningen ikke længere i konklusion af mobilitet, om de er i bevægelse eller ej, og endnu færre gange bliver det forbundet med en tvangsmekanisme. Der ses nogle gange i den udvalgte litteratur tendenser af en mere nuanceret forståelse af mobilitet. Der inddrages immobilitet som værende tilstede hos coolies og lascarer. Alligevel konkluderes det, at serveringerne var mobile. Forskerne vil blive præsenteret i dette afsnit, hvor valget af dem, deres undersøgelsesområde og forhold til mobilitet vil blive fremlagt.

Gopalan Balachandran er en indisk historiker i international historie og politik hos Graduate Institute of International and Development Studies (IHEID).¹¹⁰ Balachandran har et stort fokus på de indiske søfarere (lascarer) og det indiske ocean, hvor han har udgivet meget litteratur.¹¹¹ Balachandran er en del af det opkommende indiske undersøgelsesfelt indenfor arbejderhistorien og er en del af Association of Indian Labour Historians. Han forsøger at skabe en mere inkluderende global historie, ved at integrere det globale syd i den eksisterende historie.¹¹² Som så mange andre påpeger Balachandran problematikken i undersøgelsen af de indiske lascarer, nemlig at der ikke er mange kilder på dem udover de britiske officielle dokumenter. Hans undersøgelse baseres derfor på disse få samtidige indiske kilder, britiske breve og aviser samt flere britiske officielle rapporter og sekundær litteratur.¹¹³ Som nævnt tidligere, er Balachandran ikke sen til at stemple de indiske lascarer som mobile, globale arbejdere. På trods af, at han i sin bog ”*Globalizing Labour? Indian Seafarers and World Shipping, c. 1870-1945*”(2012) ofte lægger op til en bredere forståelse af lascarerne. Især beretter Balachandran om de begrænsninger de indiske lascarer havde, såsom at de ikke havde samme muligheder for at få bedre positioner på skibet ved at tillære sig færdigheder, men sammenkobler det ikke med en social immobilisering.¹¹⁴

Ravi Ahuja er endnu en historiker indenfor indisk historie, hvor han særligt beskæftiger sig med perioden fra 1700 til 1900-tallet og er leder af forskningsgruppen ’Modern India History’ ved Georg-August-Universität Göttingen.¹¹⁵ Ahuja er en del af redaktørholdet på *Journal of Global History* og

¹⁰⁸ Behal og van der Linden 2006, 1-2.

¹⁰⁹ Behal og van der Linden 2006, 3.

¹¹⁰ Iheid, 2020.

¹¹¹ Balachandran 2012, 20.

¹¹² Balachandran 2012, Xi.

¹¹³ Balachandran 2012, 14; 285–287.

¹¹⁴ Balachandran 2012, 4–5.

¹¹⁵ Georg-August-Universität Göttingen, Ukendt årstal.

Association of Indian Labour Historians. I sin karriere har Ahuja forsket meget i de indiske lascarer og deres brug på de britiske skibe. Ahuja kombinerer i sine undersøgelser sekundær litteratur sammen med britiske materialer fra samtiden om de indiske sømænd, blandt andet rapporter fra de forskellige regeringsdepartementer i den britiske regering i Indien. I præsentationen af Ahuja pointerer Behal og van der Linden, at Ahuja har konkluderet: "Given their profession, these *lascars* were extremely mobile geographically, but very immobile socially."¹¹⁶ Her beskæftiger Ahuja sig med lascarernes sociale immobilitet, som tillægges briterne magt og bestemmelse over lascarernes mobilitet til egen vinding. Alligevel konkluderer han, at lascarerne er geografisk mobile fordi de er i bevægelse, selvom han allerede har konkluderet at denne bevægelse er betonet af briterne. I "*Mobility and Containment: The Voyages of South Asian Seamen, c. 1900-1960*"(2006) konkluderer Ahuja yderligere, at: "Such permanency of ethnic segmentation in the market for steamship labour is the more striking if we consider the seamen's inordinately high level of spatial mobility, which suggest a tendency towards an equalization of labour relations."¹¹⁷ Ahuja tillægger lascarernes mobilitet som en udliggende faktor, som sikrede dem lige rettigheder med de europæiske sømænd, hvorfor segmenteringen på skibet synes uhørt.

Den nu pensionerede indiske historiker Rana Behal har specificeret sig i brugen af de indiske coolies i te-plantagerne i Assam, og har udgivet flere artikler og bøger om emnet.¹¹⁸ Behal har forsket i arbejderhistorien siden 1970'erne og var med til at stifte Association of Indian Labour Historians i 1996, som et forsøg på at skabe en mere inkluderende og bred arbejderhistorie.¹¹⁹ Behal forsøger at skabe en historie for de indiske coolies, som ellers ofte overses. Derfor lægger Behal fokus på de indiske coolies plads i arbejderklassen, deres forhold og hvad der holdt dem i plantagerne. Meget af hans information har han fået fra samtidige koloniale dokumenter, fx statistik fra årlige rapporter, fordi han gerne ville basere meget af hans bog på primær kilder. Behal selv forklarer sig med, at han forsøger at kortlægge de lange linjer i de indiske coolies historie i Assam, hvorfor han også ved noget går tabt.¹²⁰ Det kan også forklare, hvorfor Behal har tendens til den mere simplificerede udgave af mobilitets forståelsen. Behal undersøger i høj grad også immobilisering, som et værktøj til at dominere, disciplinere og kontrollere de indiske coolies.¹²¹ Immobilisering er et begreb der går igen, som

¹¹⁶ Behal og van der Linden 2006, 4.

¹¹⁷ Ahuja 2006, 140.

¹¹⁸ Universität Erfurt, 2019.

¹¹⁹ Behal 2014, xi.

¹²⁰ Behal 2014, 12-13.

¹²¹ Behal og van der Linden 2006, 4.

en forklaring af begrænsning af mulighederne hos de indiske coolies. Alligevel bliver det ofte meget unuanceret og brugt lidt i flæng.

I forhold til de kinesiske coolies i Transvaal vil der hovedsageligt anvendes to forskere, Mae Ngai og Gary Kynoch. Begge historikere har lagt et stort undersøgelsesgrundlag i de kinesiske coolies og deres tid i Transvaal's miner. Gary Kynoch er professor i Sydafrikansk historie og kriminalitet ved Dalhousie Universitet.¹²² Kynoch har udgivet flere artikler om forholdene for de kinesiske coolies i minerne, ofte med fokus på oprør og kriminaliteten. For at understøtte sin undersøgelse har Kynoch anvendt datidens britiske rapporter, hvorunder det især er FLD's¹²³ materiale, der er anvendt. Mae Ngai er historiker inden for Asiatisk Amerikanske studier hos Columbia Universitet og medredaktør i udvalget hos *International Labor and Working Class History*.¹²⁴ Ngai har ofte et fokus på de kinesiske arbejdere, i flere forskellige lokationer og baserer sin antagelser, på en kombination af sekundær litteratur og rapporter også om oprør og kriminalitet i minerne. Begge har det tilfælles, at de ikke undersøger mobilitet *per se* i deres undersøgelse. På trods af, at der bliver undersøgt flere tvangsmechanismer og immobiliserende processer, bliver de ikke som sådan koblet til mobiliteten og immobiliteten som tvangsremedier.

Det forholder sig ikke sådan, at der ikke er anvendt mobilitet i Global Labour History og det er heller ikke tilfældet i undersøgelser indenfor servingegrupperne indiske lascarer, indiske coolies og kinesiske coolies. Men den mobilitet der undersøges, er ofte i henhold til den simple forståelse af mobilitet som bevægelse og migration, eller ved brug af immobilisering uden at analysere det videre. Mange af forskerne ender derfor med antagelsen om, at serverne som mobile arbejdere. Denne påstand vil undersøges i specialet. På denne måde vil jeg tage udgangspunkt i det eksisterende materiale og nuancere forståelse af mobilitet på både godt og ondt for servingene.

Metode

Specialet ønsker, som tidligere skrevet, at undersøge, *hvordan kan en implementering af den kultur-geografiske forståelse af mobilitet være med til at nuancere arbejderhistoriens forståelse af tvang, undersøgt ud fra den etablerede forskning om indiske coolies, lascarer og kinesiske coolies?* Det gøres med udgangspunkt i tankerne om Global Labour History med særligt fokus på Marcel van der Lindens idé om *moments*. Analysen vil tage form efter denne, hvor de tre servingegrupper vil blive

¹²² Dalhousie University, 2020.

¹²³ Foreign Labour Department, Transvaal.

¹²⁴ Columbia University, 2020.

undersøgt. Da forskningen synes at være mangelfuld i undersøgelsen af mobilitet, vil det suppleres med den kulturgeografiske forståelse af mobilitet.

Undersøgelsesemnet er servinger, nærmere bestemt de tre grupper; indiske lascarer, indiske coolies i Assam og de kinesiske coolies i Transvaal. Disse tre grupper var del af den gruppe som flere forskere opfattede som de første globale, mobile arbejdere. Netop servingernes mobilitet vil undersøges i dette speciale, for at se om der kan komme et nuanceret syn på grupperne og om hvorvidt servingerne var så mobile, som forskningen antager. Tvungen fremhæver van der Linden som en væsentlig del i undersøgelsen og forståelsen af de tvungne arbejdere. Derfor bliver mobilitet undersøgt ud fra denne præmis, for at forstå om mobilitet bliver en faktor der kunne bruges til at tvinge arbejderne i arbejde både 'før', 'under', og 'efter'.

Sammenkoblingen af teorien om momenter i Global Labour History og mobilitetsbegrebet skal bidrage til en bredere forståelse af servingegrupperne i arbejderhistorien. Da disse grupper er præget af en stor historieløshed¹²⁵ vil meget af litteraturen i dette speciale være bygget på allerede etablerede forskning. Skulle der arbejdes videre med undersøgelsen af mobilitet, kunne det foretrækkes selv at arbejde med de anvendte kilder. Men da tiden, afstanden og sprogbarrieren har været problematisk var det ikke muligt i dette speciale. Specialet vil derfor søge at skabe en nuancering af mobilitetsbegrebet i den eksisterende forskning.

¹²⁵ Balachandran 2012, 12–13.

Analyse

Dette afsnit vil undersøge tre servingegrupper: de indiske lascarer, indiske coolies i Assam og kinesiske coolies i Transvaal. De tre grupper var en del af det britiske imperiums løsning på manglen af billig arbejdskraft efter slaveriets ophørte. Servinger blev beskrevet som de første mobile arbejdere i den nye globale verden. De indiske lascarer bliver beskrevet som højt mobile, og deres fodspor findes derfor overalt på jorden. De indiske coolies blev mobiliseret til fjernere liggende dele af Indien, og de kinesiske coolies blev fragtet til Sydafrika for at være en billig arbejdsstyrke. De tre grupper var et forsøg på at sikre britisk kapital og investering gennem lave omkostninger i form af servingernes lønninger.¹²⁶

I perioden for dette speciale, ca. 1800 til 1920'erne, var Indien og Kina præget af forskelligheder både i kultur, religion og sprog. Dog var der en konsensus om, at det ikke var velset for personer at rejse ud af landene for at arbejde. I Indien var det brud med kastesystemet, og i Kina blev det betragtet som forræderi. På trods af dette var begge lande præget af migrerende masser, der søgte til udlandet for arbejde, hvilket kun blev intensiveret med kolonialismen og imperialismen. Begge lande fik en relation til det britiske imperium, men på forskellige vilkår. Kina havde været en stærk magt i Asien i starten af 1800-tallet, men i midten af århundredet tabte de magten over store dele af det indre Asien. Dette var især på grund af de mange krige som Kina endte imod udenlandske magter. Mellem 1842 og 1895 var Kina i krig fem gange og tabte dem alle.¹²⁷ Kina havde længe været i handel med resten af verden, og især fra 1700-tallet var handlen med Storbritannien taget til og derigennem også Indien, med bomuld og uld i bytte for de kinesiske tekstiler og te. Med tiden voksede briterne forbrug af te, mens det kinesiske brug af udenlandsk bomuld og uld faldt. Storbritannien forsøgte at sikre fortsat handel med Kina ved at introducere indisk opium på det kinesiske marked. Det virkede og kinesernes sølv endte med at flyde ud af landet samtidigt med, at brugerne af opiummet sløvede befolkningen. Storbritanniens introduktion af opium udmundede til sidst i den første Opiumskrig, der sikrede engelsk tilstedeværelse i Kina.¹²⁸ På grund af de tabte krige, især til England, fik flere lande stor 'sfære af indflydelse', hvorigennem de kinesiske havne frit kunne benyttes til handel. Der blev aldrig et formelt udenlandsk styre i Kina, formentlig fordi flere nationer havde interesse i området, men der var stadig en udenlandsk tilstedeværelse.¹²⁹ En del af den kinesiske befolkning forsøgte at gøre oprør

¹²⁶ Richardson 1977, 85.

¹²⁷ Kishlansky, Geary og O'Brien 2010, 575.

¹²⁸ Bayly 2004, 137-138.

¹²⁹ Kishlansky, Geary og O'Brien 2010, 575

mod dette i 1900, hvilket er kendt som Bokseropstanden. Med en kollektiv indvirken fra USA, England, Frankrig og Japan blev boksernes opstand holdt nede, men det kostede mange ødelæggelser i flere områder i landet.¹³⁰

Indien var mere presset af penetration af det britiske imperium, fordi der blev et formelt britisk styre i Indien.¹³¹ Dette kom af, at Indien længe havde været en del af det britiske imperium og i takt med en voksende verdenshandel, blev Indien kun mere vigtig: "India was the starting point of all British expansion, and it stood at the center of British Foreign Policy."¹³² I starten var relationen mellem Storbritannien og Indien uformel, med det Britiske Ostindiske Kompagnis monopol på handlen i Indien. Det ændrede sig henimod slutningen af 1700-tallet og start 1800-tallet med et voksende behov for mere statsregulering, hvor det britiske imperium satsede mere på fri handel. For at sikre dette marked var der flere tiltag for at holde Indien under britisk dominans, og det sidste frie område Punjab blev erobret af englænderne i 1849. Den uformelle regens blev derfor mindre fordelagtig, også fordi flere var utilfredse med hvor langsomt de lokale indiske råd fungerede. I starten havde det været billigere og nemmere at få inderne til at være føjelige ved at bruge de indiske regeringsmænd.¹³³ Men i 1861 blev den britiske tilstedeværelse i Indien mere direkte med indsættelsen af en britisk vicekonge med et lovgivende og udøvende råd, hvori der også var indiske repræsentanter.¹³⁴

Både Indien og Kina var præget af landbrugskriser igennem 1800-tallet, som faldt sammen med den store demografiske tilvækst, begge lande havde oplevet. Begge lande havde oplevet en befolkningsvækst, som kom efter en periode med fred og næring nok.¹³⁵ Som følge af det, fik bønderne mindre jordlodder og forholdene blev kun forværret ved, at inderne og kineserne blev en del af det globale netværk.¹³⁶ Med de teknologisk fremskridt, i form af dampskib og jernbanen, blev det nemmere at sælge kornet til de højstbydende, som oftest var uden for Asien. Da de asiatiske landbrugskriser fandt sted på samme tid som de europæiske landbrugskriser, blev det dyrere for bønderne at købe landbrugsvarer, hvorfor hungersnød blev et almindeligt syn i 1800-tallet i Indien og Kina.¹³⁷ Perioder med dårlig høst, tørker og oversvømmelser forværrede befolkningsvæksten konsekvenser. Med sig kom sygdomme og død, der var ekstra voldsomme for de store befolkninger.¹³⁸ Hele

¹³⁰ Bayly 2004, 217.

¹³¹ Bayly 2004, 153.

¹³² Kishlansky, Geary og O'Brien 2010, 574.

¹³³ Bayly 2004, 153-154.

¹³⁴ Kishlansky, Geary og O'Brien 2010, 574.

¹³⁵ Bayly 2004, 155.

¹³⁶ Bayly 2004, 154-155.

¹³⁷ Bayly 2004, 412.

¹³⁸ Bayly 2004, 134.

århundredet forsøgte bønderne at overleve dette. Den store befolkningsvækst viste sig især af en større gruppe af bønder, hvorfor det blev sværere at forhandle om arbejde eller løn:” People could no longer find better conditions by moving on to sparsely populated areas, because these, too, were now filling up.”¹³⁹ Det virker naturligt i denne situation, at flere søgte mulighederne i andre lande. Nogle tog afsted som frie migranter, mens størstedelen kun fik muligheden for at forbedre deres socioøkonomiske forhold ved det britiske servingsystem. Servingsystemet blev brugt i både plantager, som tidligere havde haft slaver, men også i nye plantager, i områder hvor man ikke havde kendt til brugen af slaver.¹⁴⁰ Servingsystemet blev introduceret i flere lande i det britiske imperium som en erstatning for slaveriet, men også som et nyt bud på en billig arbejdsstyrke. Nogle af dem, der blev anvendt var inderne og kineserne, som blev fragtet rundt i hele imperiet.

’Før’

Indiske lascarerer

Allerede fra 1700-tallet var de indiske lascarerer til stede på de britiske handelsskibe. Brugen af lascarerne blev intensiveret gennem 1800-tallet med den forøgede tilstedeværelse af briter, deres investeringer og dampskibe i det indiske Ocean.¹⁴¹ Lascarerne kunne ses på de britiske skibe indtil slutningen af 1900-tallet, da de forblev et billigt alternativ /supplement til den britiske sømand. Det skyldtes, at der i 1800-tallet kom flere fagforeninger for de britiske sømænd, som krævede bedre forhold og løn for sømændene og forbød den hårdhændede disciplinering. De britiske handelsskibsejere søgte derfor en anden mulighed for en arbejdsstyrke, der ikke havde samme rettigheder og var billigere arbejdskraft. De indiske lascarerer blev den mulighed, da de allerede var på flere af de britiske skibe og Indien var en del af det britiske imperium. Til at sikre dette udbud af billig arbejdskraft blev der opstillet legale rammer, som klargjorde lascarerernes underlegenhed på skibene og i kontrakterne, så de ikke kunne kræve lige rettigheder. Dette var de såkaldte *Lascaer Articles*, der blev vedtaget i 1814 i Storbritannien og ’lascar’ blev derefter brugt fast som beskrivende om en ufaglært indisk sømand, hvem var nederst i hierarkiet på skibet. I 1908 blev ’lascar’ endeligt legitimt defineret som en indisk sømand.¹⁴²

Lascaer Articles stadfæstede lascarerernes rettigheder og blev styrkende for udformningen af lascarerernes kontrakter.¹⁴³ I Lascaer Articles blev det klargjort, at lascarerne ikke havde ret til samme rationer

¹³⁹ Bayly 2004, 412.

¹⁴⁰ Behal 2014, 105.

¹⁴¹ Ahuja 2008, 11.

¹⁴² Balachandran 2012, 29;33.

¹⁴³ Balachandran 2016, 131.

og vilkår på skibene. Lascarerne havde kun ret til halvt så meget plads ombord på skibene som de britiske sømænd. Dertil kom billigere rationer af mad og en kontraktbinding på 12 til 24 måneder. Til forskel var briterne ikke bundet af tid, men i stedet rejsens længde. At lascarerne var bundet af en tidsperiode i stedet for rejsens længde, betød at kaptajnerne og firmaerne frit kunne flytte lascarerne fra skib til skib, også mod deres vilje. Ikke nok med det var lascarerne løn væsentlig lavere end de britiske modparter, på omkring 1/3 til 1/5 af de britiske sømænds. Derudover måtte lascarerne ikke afskediges i andre havne end Britisk Indien, og i flere lande var de forbudt adgang, mens skibet lå til kajs. Hvis lascarerne var utilfredse, havde Lascar Articles også sikret mod dette, for gjorde de oprør, i form af strejke, forhandling eller opsige kontrakterne, ville det være kontraktbrud.¹⁴⁴ Lascar Articles bliver dermed et eksempel på hvordan lascarerne ikke var herre over deres egen mobilitet, når de var i kontrakterne. De blev begrænset både fysisk og socialt. Den sociale immobilisering bestod af, at de indiske lascarer ikke kunne forhandle bedre vilkår og den fysisk immobilisering var igennem deres begrænsning til skibet.¹⁴⁵ Denne antagelse står i modsætning til Ahujas pointe om, at lascarerne var mobile i deres arbejde og kun socialt immobile.¹⁴⁶ De begrænsninger lascarerne oplevede med at de ikke måtte træde af skibet uden for Britisk Indien, synes at gøre det svært at tildele lascarerne mobilitet. I hvert fald ikke i samme grad som de europæiske sømænd, der frit kunne træde i land uden for Europa. Immobiliseringen af de indiske lascarer blev derved et tvangsremedie for kaptajnerne, for at sikre en arbejdsstyrke der altid stod klar på skibene, samt en konstant arbejdsstyrke i Calcutta og Bombay, da de kun måtte afskediges i Britisk Indien.

Det var ikke de indiske lascarer selv, der forhandlede deres kontrakter. Lascarerne skulle igennem en rekrutteringsproces, som kan virke kompliceret at forstå. Gennem den lange periode i brugen af lascarer var der mange mellemmand, der forhandlede, bestemte og gældsatte de indiske lascarer. Der er dog ingen tvivl om, at den vigtigste person i lascarens arbejdsliv var *serangen*.¹⁴⁷ Serangen var både den, der kontaktede og forhandlede kontrakter med de andre mellemmand såsom *ghat serang*¹⁴⁸ eller de britiske arbejdsgivere. Serangen stod desuden for lønuddeling, videregivning af ordre, disciplinering og sikringen af lascarerne rettigheder på skibet. Det var serangen, der var lascarerne talsmand på skibene. Serangen var oftest en, lascaren kendte fra sin landsby eller, endnu bedre, var i

¹⁴⁴ Ahuja 2008, 13.

¹⁴⁵ Ahuja 2008, 11.

¹⁴⁶ Behal og van der Linden 2006, 4.

¹⁴⁷ Serang var chefen over lascar, men stadig under skibskaptajnen og officererne på skibet (Balachandran 2012, 29-31; 43)

¹⁴⁸ En ghat serang var den der forhandlede med havne autoriteterne og de britiske handelsskibe, omkring arbejdskontrakter (Balachandran 2012, 60-61).

familie med.¹⁴⁹ Det var med at være på god fod med serangen for såvel som at skaffe arbejde, kunne serangen også ekskludere arbejdere.¹⁵⁰ Efter at være kommet i kontakt med serangen, skulle serangen i forbindelse med en ghat serang. Ghat serangen var en agent, som oftest husede lascarerne, mens de ventede på skibet, samt lånte dem penge. Inden lascarerne tog afsted skulle denne gæld betales af med deres forudbetalte løn. Kunne de ikke det, forblev de enten i gældsforhold med ghat serangen eller lånte penge af serangen. Rekrutteringen kunne blive en dyr proces for lascarerne at indgå i.¹⁵¹ Da lascarerne oftest ikke havde disse finanser, skulle de låne dem. De blev bundet i gælden, hvor igennem serangen eller ghat serangen blev herre over lascarerne mobilitet. De kunne udvælge kontrakterne og arbejdsgivere, eller vælge at ekskludere folk fra arbejdet på skibene. I 1859 blev de indiske ghat seranger tildelt regeringslicenser, som lovliggjorde deres rekrutteringer.¹⁵²

Gælden blev oftest en nødvendighed, for at kunne betale omkostningerne, der var ved at blive ansat på de britiske skibe. Mens lascarerne boede i pensionater i havnen, blev de lokket med prostituerede og opium for at forøge gælden yderligere inden de rejste.¹⁵³ Serangen, ghat serangen og de europæiske kaptajner nød kun godt af, at lascarerne blev bundet i gæld, da det gjorde lascarerne mere føjelige, fordi lascarerne så skulle sikre lønnen til afbetalingen af gælden. Gælden blev et tvangsremedie, der går igen i de forskellige momenter af Marcel van der Lindens *moments*, hvilket vil blive uddybet senere. Gælden var et tilbagevendende problem for lascarerne. Serangen og de europæiske kaptajner brugte gælden til sikring af, at lascarerne altid stod til rådighed. Dermed kunne de med gælden tvinge lascarerne til at arbejde mere, end hvad de kunne presse de britiske sømænd til. Lascarerne mistede til dels ejerskabet over deres mobilitet, fordi de skulle være mobile når det passede andre, da de skulle betale af på deres gæld. Gælden blev dermed et tvangsremedie til at sikre en lydige arbejdsstyrke.

Serangen blev en flersidig karakter i lascarerne liv, da han både disciplinerede lascarerne, uddelte lønnen og derudover stod lascarerne i gæld til serangen. Da serangen oftest var fra lascarerne hjemegn eller fra deres familie, kunne de ikke stikke af fra gælden, som hvis serangen var en fremmede. Og hvis lascarerne tog meget gæld, f.eks. ved brug af opium eller prostituerede, kunne forholdet mellem lascaren og serangen blive lang og ligne trældom (*bondage labour*).¹⁵⁴ Gennem hele

¹⁴⁹ Balachandran 2012, 98.

¹⁵⁰ Ahuja 2006, 133.

¹⁵¹ Ahuja 2008, 27.

¹⁵² Balachandran 2012, 59 – 61.

¹⁵³ Balachandran 2011, 275.

¹⁵⁴ Ahuja 2008, 28.

kontraktperioden var serangen bestyrer af lascarerne mobilitet, som kunne bruges som et tvangsre-
medie. Selvom det synes at være en dårlig relation lascarerne fik med serangen, var dette ikke helt
tilfældet. Serangerne var et aktiv for de indiske landsbyer, fordi de kunne sikre, flere blev ansat på de
britiske handelsskibe og kunne forsøge at forbedre deres økonomiske forhold i Indien.¹⁵⁵ Inderne
besluttede sig selv for at træde ind i kontrakterne, fordi arbejdet som lascar gav dem flere muligheder
end hvad de kunne forvente i Indien. Her påvises et paradoks, for selvom lascarerne træder ind i et til
dels ufrit og tvunget liv til søs, havde de en stor grad af agens, ved at vælge at træde ind i disse
kontrakterne, som en måde at forbedre deres stand.

Lascarerne var villige til at indgå disse gældsbindinger, hvilket må betyde, at de så muligheder i
at træde ind i servingsystemet. Lascarerne må have regnet med, at lønnen på skibet ville kunne betale
gælden, og at jobbet kunne tilbyde flere muligheder end hvad der var muligt, hvis lascarerne blev i
Indien. Arbejdet som lascar må have været en mulighed for især de lavtstående i kastesystemet, da
de ville kunne få en social mobilitet som lascar.¹⁵⁶ De økonomiske vindinger i lønnen og rationer
tildelt på skibet må have tilbudt et godt alternativ til hårde kår i de overbefolkede områder og krise-
ramte bondesamfund. De indiske lascarer kunne til dels synes at have en social mobilitet, fordi de
havde mulighed for at forbedre deres økonomiske muligheder. I hvert fald mere end de kunne i Indien.
De indiske lascarer oplevede både social mobilitet og en immobilisering gennem arbejdet som lascar.

De første kontrakter blev enten underskrevet af de indiske lascarer:” ... or as more often, touching
the pen of the shipping office clerk who then put a cross against his name.”¹⁵⁷ Da mange indere var
analfabeter, og derfor ikke kunne underskrive med deres navn, blev berøringen af skrivegenstanden
en måde at underskrive på. Underskriften skulle påvise, at de indiske lascarer frivilligt indgik i kon-
trakterne. Det kan dog ikke vides om lascarerne vidste hvilke vilkår de indvilgede i eller om de vir-
keligt indgik frivilligt i kontrakten, i og med det var serangerne, der forhandlede kontrakterne for
dem. Senere ændrede praksissen sig ved, at lascarerne skulle underskrive kontrakten ved at sætte et
fingeraftryk.¹⁵⁸ Fingeraftrykket skulle også sikre, at dem der indgik i kontrakterne faktisk var indere.
Flere arabere og kinesere havde udgivet sig for at være indere, for at kunne blive ansat under Lascar
Articles. Selvom der længe havde været en konsensus om, at lascarer var indiske sømænd, brugte
nogle det stadig i flæng, som en beskrivelse af den underlegne arbejderklasse på skibet. I 1908 var

¹⁵⁵ Ahuja 2008, 25.

¹⁵⁶ Balachandran 2011, 278.

¹⁵⁷ Balachandran 2012, 16.

¹⁵⁸ Balachandran 2012, 236.

det blevet vedtaget officielt, at lascarer var et begreb, der kun dækkede over indiske sømænd og ikke længere var et generisk begreb, der dækkede asiatiske sømænd. Fingeraftrykket troede man kunne identificere og skelne inderne fra de andre, selvom det ikke lykkedes i praksis.¹⁵⁹ Senere blev det dog fordelagtigt, da det også var en måde at finde ud af, om lascarerne havde brudt med kontrakterne. Hvis fingeraftrykket var sat i en aktiv kontrakt, måtte det betyde, at lascaren havde deserteret.

I starten af 1900-tallet var der i Storbritannien stor modvilje mod udenlandske arbejdere, især på de britiske handelsskibe, da de britiske sømænd og fagforeninger mente, at de udenlandske sømænd var en trussel mod deres arbejde. Restriktioner på brugen af de udenlandske sømænd blev derfor nødvendig. Det blev blandt andet vedtaget, at sømændene skulle kunne snakke engelsk, hvorfor anvendelsen af kinesere og arabere blev nedbragt.¹⁶⁰ Disse vedtagelser kunne ikke pålægges de indiske lascarer, da de var britiske undersåtter, hvorfor de havde ret til arbejde på skibet. Stillingen som lascar var derfor attraktiv, hvorfor flere etniciteter udgav sig for at være indere. I 1925 var den britiske regering nødt til at foretage endnu en ændring i forhold til de udenlandske arbejdere. Da kineserne og araberne ikke længere var en del af Lascar Articles, efter vedtagelsen i 1908, kunne disse afskediges i britiske havne og et større antal af dem bosatte sig i England. *Coloured Alien Seamen's Order* (CASO) blev vedtaget, for at imødekomme problemet. Det skulle sikre, at antallet af kinesiske og arabiske sømænd blev på et minimum og at de ikke blev afskediget i de britiske havne.¹⁶¹ Hvorimod de indiske lascarer stadig havde samme rettigheder og restriktioner som før.

Indiske coolies i Assam

I Storbritannien var teen blevet en vigtig del af samfundet, især da flere almene borgere fik adgang til te i midten af 1800-tallet. Det var vigtigt at sikre en stabil og billig import, som i start 1800-tallet kom fra Kina. I starten af handelsrelationen lykkedes dette, da den kinesiske te kunne forhandles med indisk og britisk uld og bomuld. Men i takt med manglende kinesiske interesse i bomuld og uld samt opiumskrigen, blev der søgt mod nye områder i det britiske imperium, der kunne erstatte det kinesiske te, og gøre Storbritannien mindre afhængig af Kina. Assam i Indien viste sig at være en mulighed. I 1826 blev der af den britiske stat udført jordundersøgelser i Assam, der viste at området var egnet til te-kultivering. I 1830'erne blev der investeret i Assam området fra såvel individuelle handelsmænd som fra staten.¹⁶² I denne periode regnede investorerne med, at den lokale befolkning i Assam ville

¹⁵⁹ Balachandran 2012, 34–35.

¹⁶⁰ Balachandran 2012, 32–33.

¹⁶¹ Balachandran 2012, 34–35.

¹⁶² Behal 2014, 29.

udgøre en billig arbejdsstyrke. Det var ikke realiteten, da lokalbefolkningen ikke ønskede at arbejde til dårlig løn og under de dårlige arbejdsvilkår ved det hårde arbejdsregime. Te-området i Assam var desuden usund, da vejret var fugtigt, hvorfor interessen i et arbejde med lave lønninger i området ikke var høj. Da Assam var sparsomt befolket som følge af krige med og invasion fra Burma, var forhandling om løn og vilkår den eneste måde at de kunne gå befolkningen i arbejdet. Det var plantageejerne ikke interesseret i, da det ville sænke profitten. Plantageejerne drejede det til, at lokalbefolkningen var doven og derfor var der et behov for at importere arbejdere til området.¹⁶³ Plantageejerne forsøgte at importere arbejdere fra Kina, da de allerede var velkendte med te-arbejdet. Det var dog en fiasko i Assam.¹⁶⁴

Den udbredte mangel på arbejdere i te-plantagerne stoppede ikke den britiske stats forsøg på at komme fri af det kinesiske te-marked. Der blev udbudt billige jordlodder i Assam, som britiske investorer kunne købe til te-kultivering fra 1854.¹⁶⁵ Det resulterede i, at markedet udviklede sig i 1860'erne, hvor efterspørgslen på te steg. Denne periode blev kaldt te-manien, hvor arbejdskraftsbehovet kun voksede. Den britiske stat ønskede at støtte plantageejernes succes med plantagerne, hvorfor der blev søgt at skabe en arbejdsstyrke fra 1850'erne, hvor man hentede arbejdere fra de overbefolkede områder i Indien. Disse arbejdere skulle sikres gennem implementering af servingsystemet for at sikre en stabil og billig arbejdsstyrke. Arbejderne her blev kendt som coolies. De lave omkostninger ville både sikre profit hos plantageejerne, men ville også kunne skabe en stærk konkurrent til den kinesiske te-handel. Coolie handlen blev lanceret til at støtte udviklingen af den indiske te.¹⁶⁶ Der blev fragtet flere millioner indere til plantagerne mellem 1860 og 1947, indtil 1926 som coolies, men langt fra på de samme præmisser og vilkår.¹⁶⁷ Flere steder i det britiske imperium havde servingsystemet haft stor succes, som et alternativ til det forbudte slaveri. Samme succes ønskede plantageejerne og staten i Assams te-plantager.¹⁶⁸

Kontrakterne og vilkårene de indiske coolies indgik i blev bestemt af flere love. Ifølge den første lov af 1865 skulle de indiske coolies inden ankomst have læst kontrakterne op for sig, for at sikre at de var der frivilligt. Der er flere rapporter, som viser, at det ikke blev sikret, at de indiske coolies kom frivilligt.¹⁶⁹ De indiske coolies blev bundet i kontraktperioder på tre år, hvor de skulle arbejde ni timer

¹⁶³ Behal 2014, 1–2.

¹⁶⁴ Behal 2014, 25.

¹⁶⁵ Behal 2014, 39.

¹⁶⁶ Behal 2014, 44.

¹⁶⁷ Behal 2014, 4.

¹⁶⁸ Behal 2013, 4–5.

¹⁶⁹ Behal 2014, 75.

om dagen, seks dage om ugen.¹⁷⁰ Loven fra 1882 forlængede kontraktperioden til fem år.¹⁷¹ Kontraktbrud, f.eks. ved *absconding*, som desertion blev kaldt i Assam, eller nægtelse af arbejde, ville resultere i fængsel eller bøder. Plantageejerne havde, med andre ord, legal ret over arbejderne til at sikre en fjøelig arbejdsstyrke. En sikring, der kunne foregå på mange måder, men udsigten til bøder og fængsel er eksempler på økonomisk og fysisk tvang. Den økonomiske og fysiske tvang blev en måde for plantageejerne at blive herre over de indiske coolies mobilitet. Ved at kriminalisere kontraktbrud, blev de indiske coolies mobilitet mindsket.

Arbejdet i Assam kunne være et alternativ til deres socioøkonomiske vilkår, hvis inderne var bosat i områder præget af krise. Ligesom lascarerne kunne de indiske coolies formentlig se en mulighed i servingsystemet, for at komme væk fra de socioøkonomiske kår. Plantagearbejdet i Assam kunne tilbyde et alternativ til de økonomiske depressioner,¹⁷² og selvom det ikke er direkte bevis, måske en mulighed for at komme ud af kastesystemet.¹⁷³ Da omkostningerne ved transporten til plantagen var en del af kontrakten, havde alle også muligheden for at tiltræde i servingsystemet og forbedre deres økonomiske situation. Den sociale mobilitet gennem servingsystemet blev dermed universel. Netop denne tankegang var hvad de britiske plantageejere ønskede, at inderne skulle tænke, da det ville holde omkostningerne forbundet med tvangen i rekrutteringen nede. Med tiden ændrede synet på plantagedrømmen sig formentlig for mange, da rygterne om te-plantagerne kom ud. Her blev der fortalt om de dårlige forhold, den store dødelighed og den dårlig løn.¹⁷⁴ I te-plantagerne var forholdene så dårlige, at for mange var mulighederne i coolie arbejdet ikke bedre end forholdene i deres hjemegn. Hvorfor flere formentlig holdt sig tilbage fra kontrakterne, da de ikke ønskede dette liv. Nogle har formentlig stadig selv meldt sig ind, fordi de ikke havde andre valg. De socioøkonomiske forhold for de fattigste og laveste i kastesystemet i Indien var ikke gunstige, og arbejdet i Assam, uanset hvor dårlige forholdene end var her, tilbød overlevelse. For nogle har valget om enten at arbejde eller ikke at arbejde i Assam været et spørgsmål om at tage arbejdet og derigennem lade sig underlægge svære restriktioner eller ikke at tage arbejde og dø af sult.

Rekrutteringssystemet for de indiske coolies var kompliceret og ændrede sig over den lange periode. I starten blev de indiske coolies rekrutteret igennem europæere, som fik hjælp af indere. Med te-manien i 1860'erne voksede behovet for arbejdskraft, hvor det tidligere system blev for langsomt

¹⁷⁰ Varma 2017, 68.

¹⁷¹ Behal 2010, 32.

¹⁷² Behal 2014, 5.

¹⁷³ Behal 2014, 78.

¹⁷⁴ Behal 2014, 45.

og omsonst til at klare efterspørgslen. Rekrutteringen tilfaldt så inderne. I 1860'erne blev der også øget regulering af rekruttering, fordi der havde været klager over processen.¹⁷⁵ Det betød, at de indiske coolies skulle forbi kontorer, høre kontrakterne blive læst op og erklære, at de var der frivilligt. Et af de nye systemer var *sirdari*, hvor allerede ansatte indere i plantagen blev sendt hjem til deres landsby og omegn for at rekruttere flere coolies til plantagen. Det måtte være de tilfredse coolies, som blev sendt af sted som *sirdar*. For at få andre ind i kontrakten, især fra egen hjemby, måtte sirdar have tiltro til systemet. Enten som en vej ud af de dårlige socioøkonomiske forhold eller en måde at få sin familie med til plantagen. Det kan også tænkes, at de indiske sirdar fik en compensation, der gjorde, at de lokkede andre i kontrakterne. Sirdari rekruttering var langsommelig og havde minimalt udkom, navnlig da mange af de rekrutterede stak af inden de kom til plantagen.¹⁷⁶ I takt med rygterne om de dårlige forhold kom ud, og modviljen mod plantagerne steg, klagede plantageejerne om regulativerne på rekrutteringen. I loven fra 1882 blev systemet dereguleret og nye rekrutteringsmetoder og -systemer blev taget i brug.¹⁷⁷ Her blev det mest effektive og hårdeste system introduceret: *Dhubri*.

Dhubri fungerede ved, at de indiske coolies ikke længere skulle forbi kontraktkontorerne for at have oplæst og underskrive kontrakten, hvilket sparede tid og penge for plantageejerne. I stedet blev arbejderne fragtet direkte til Dhubri i Indien og derefter med skib til plantagerne med vagter hele vejen, deraf navnet.¹⁷⁸ Dhubri-systemet var ikke populært hos befolkningen på grund af de barske metoder, der blev taget i brug. Modviljen i befolkningen gjorde at rekrutteringsomkostningerne steg, da færre arbejdere ønskede at ansættes. Flere af de indiske coolies oplevede overgreb både i rekrutteringen og i transporten til plantagen. Rekrutteringen foregik ofte gennem kidnapning eller bedrag, hvilket eksempelvis kom til udtryk i forvrængede beskrivelser af arbejdsvilkårene.

Flere coolies oplevede at få beskrevet et forkert billede af livet på plantagen, og de vidste ikke, at de skulle arbejde under coolie mærkatet. I stedet troede inderne, at de skulle arbejde på plantagerne med en god løn, lave leveomkostninger, nemt arbejde og korte arbejdsdage.¹⁷⁹ Bedraget blev derfor et tvangsremedie, fordi det lokkede arbejderne i kontrakter, som de egentlig ikke kendte de virkelige vilkår og præmisser for og ikke havde mulighed for at komme ud af.

¹⁷⁵ Behal 2014, 75.

¹⁷⁶ Behal 2014, 38.

¹⁷⁷ Behal 2014, 76-77.

¹⁷⁸ Behal 2014, 75-76.

¹⁷⁹ Behal 2014, 45.

Derudover blev flere unge kvinder kidnappet og lovet bort til ægteskab for at lokke mænd ind i kontrakterne. Udover kvinder blev mændene også lokket med alkohol, for at få dem til at underskrive kontrakterne. Ægteskaberne for at lokke mænd i kontrakterne blev kaldt *Depot Marriages* (depot ægteskaber). Depoter var de områder, hvor de indiske coolies opholdt sig, efter de havde skrevet kontrakt og ventede på at komme til plantagerne. Dermed blev både kvinderne og mænd bundet til plantagerne.¹⁸⁰ Kvinderne kan synes at opleve en større grad af tvang, da de blev kidnappet, mens mændene blev lokket ind i kontrakterne. Immobiliseringen gennem bedrag og kidnapning blev derved en måde at tvinge arbejderne i kontrakterne, og med Dhubri-systemet blev det essentielt. Derved viser undersøgelsen af arbejderne 'før' at indgang til kontrakterne varierer. Da det både kunne være frivilligt, lokket i kontrakterne, eller tvunget gennem bedrag eller kidnappinger.¹⁸¹ Ændringen i 1882 i rekrutteringssystemet og tilladelsen af manglende regulering kan ses i lyset af behovet for at gøre sig fri for det kinesiske marked og stedet skabe et imperium, der skabte sine egne varer. Da Indien var en del af det britiske imperium, kan det gavnlige i størst import fra Indien være, hvorfor de tillod denne exceptionelle tilstand.

Transporten til plantagen og opholdet i depoterne inden afrejse var hårdt for de indiske coolies, da sygdom florerede. Det endte i flere tilfælde med død enten under transporten eller når de kom til plantagerne.¹⁸² Officielt søgte staten at løse dette i 1865, ved at indføre krav om overvågning af de indiske coolies på vej mod plantagerne. Egentlig resulterede det mere i en sikring af, at de indiske coolies ikke stak af undervejs, når virkeligheden blev klar for dem.¹⁸³ Dermed blev loven mere til fordel for plantageejerne. Historikeren Rana Behal mente, at i turen til plantagen var de indiske coolies mobile og de først blev immobile, når de kom til plantagen.¹⁸⁴ Med denne udtalelse er det tydeligt, at Behal er af den klassiske tro om, at mobilitet er lig bevægelse. Når de indiske coolies rejste til plantagen, måtte de være mobile, fordi de her var i bevægelse. Og først når de var statiske, var de immobile. Behal har fokus på forholdet mellem brugen af indisk arbejde i Assam og den fordel det gav i forhold til britisk kapital. Samtidigt forsøger Behal at klarlægge det hårde arbejdsregime de indiske coolies var underlagt, som oftest benægtes.¹⁸⁵ Behal beskriver flere tvangsformer i tiden før, under og efter plantagearbejdet og nævner også sporadisk mobilitet dog oftest i sammenhæng med mobilisering af arbejdskraft og transporten heraf til Assam. Her er et eksempel på, hvor den

¹⁸⁰ Behal 2014, 78-79.

¹⁸¹ Behal 2013, 2.

¹⁸² Behal 2014, 45; Varma 2017, 48.

¹⁸³ Varma 2017, 48; 92.

¹⁸⁴ Behal 2014, 9-13.

¹⁸⁵ Behal 2014, 12-13.

kulturgeografiske forståelse af mobilitet vil kunne bidrage til at forstå, hvordan mobiliteten blev et tvangsværktøj. For arbejdernes rejse til plantagerne synes at være præget af tvungen mobilitet, fordi de ikke havde mulighed for selv at vælge, hvor meget i bevægelse de ville være, hvor de skulle hen og hvornår eller om de ville stoppe. Dermed mister de indiske coolies ejerskabet over deres mobilitet. De indiske coolies synes at stå i gradvis kontrast til de indiske lascarer. Det skyldes, at rekrutteringsprocesserne for begge grupper var præget af tvang men at de indiske coolies var præget af mere direkte fysisk tvang, f.eks. kidnapninger. Kontrasten mellem de to grupper af indiske arbejdere bliver tydeligere ved sammenligning af måden, hvorpå de immobiliseres. Her blev lascarerne typisk fastlåst i kontrakten ved akkumulation af gæld for at komme i arbejde, hvor de indiske coolies fastlåses gennem sociale relationer såsom ægteskab.

Kinesiske coolies i Transvaal

I Transvaal, Sydafrika, var der også et ønske om at anvende servingsystemet. Her skulle kineserne være løsningen på manglen af arbejdere. Brugen af kinesiske coolies i Transvaal blev dog aldrig mere end et forsøg og fandt derfor sted i en markant kortere periode end de to førnævnte eksempler. Den første import af kinesiske coolies, skete den 19. juni 1904 og den sidste den 26. november 1906. Allerede i 1910 var alle kinesiske coolies sendt hjem, døde eller deserterede. I perioden kom der omkring 63.000 kinesiske servinger til Sydafrika.¹⁸⁶

Grunden til de britiske investorer i guldminerne i Transvaal havde brug for import af arbejdere, var Boerkrigen (1899-1902). Krigen var mellem de europæiske bosættere (boerne), der siden starten af 1800-tallet havde boet i Sydafrika og briterne. Boerne var utilfredse med den britiske tilstedeværelse og brugen af guldminerne. Da sammenstødet endte i krig, med efterfølgende udbrud af tyfus, blev området ramt af mangel på arbejdere, fordi mange mistede livet, briter såvel som boere og de sorte afrikanere.¹⁸⁷ Med et nu sparsomt udbud af arbejdere, kunne de resterende kræve bedre vilkår og løn samt helt takke nej til arbejde i minerne. Den kinesiske arbejdskraft skulle anvendes indtil afrikanerne igen var billige og i stabilt udbud.¹⁸⁸ Selvom mineejerne ønskede et længere forløb, hvis det kunne lade sig gøre. Kineserne var langt billigere i løn end deres afrikanske modparter.¹⁸⁹ Mineejerne søgte, ligesom plantageejerne i Assam, støtte fra kolonialstaten til at bruge servinge, da de havde set succesen med systemet i andre britiske kolonier. Det kunne hjælpe med at holde minerne i

¹⁸⁶ Richardson 1977, 86.

¹⁸⁷ Kishlansky, Geary og O'Brien 2010, 572-574.

¹⁸⁸ Kynoch 2003, 311.

¹⁸⁹ Ngai 2017, 59-60.

gang og omkostningerne nede, indtil antallet af afrikanere igen var højt nok. I starten var der snak om anvendelse af indere, som der også havde været brugt ved sukkerplantagerne i KwaZulu-Natal i Sydafrika. Problemet her lå i, at inderne var britiske undersåtter og de derfor havde rettigheder, hvoraf den største problematik var deres ret til at bosætte sig i områderne i Sydafrika efter endt kontraktperiode. I KwaZulu-Natal havde det betydet, at antallet af indere oversteg antallet af hvide indbyggere.¹⁹⁰ Den sydafrikanske befolkning ønskede ikke flere indere bosat, hvorfor de britiske mineejere skulle søge efter en anden arbejdskilde, som havde færre rettigheder. Da kineserne ikke var britiske undersåtter, kunne de anvendes.

De kinesiske coolies kontrakter forbød dem at bosætte sig i Sydafrika efter kontraktperioden, hvorfor de efter endt kontrakt skulle sendes tilbage til Kina. I kontrakterne blev kineserne bundet til hårdt fysisk arbejde i de underjordiske miner ti timer om dagen, seks dage i ugen. Derudover boede de i segregerede områder, hvor kineserne blev holdt fra de europæiske arbejdere i minerne. For at forlade minen, skulle de have tilladelse fra mineadministrationen på deres fridag.¹⁹¹ De var ikke sikret tilladelse, hvorfor de i vid udstrækning var bundet til mineområdet.¹⁹² De kinesiske coolies sociale mobilitet blev bundet, da de kun måtte bemande ufaglærte positioner i minerne. Paradoksalt var det den kinesiske regering, der havde krævet, at de kinesiske coolies kun måtte bemande de ufaglærte positioner. Grunden var, at der i slutningen af 1800-tallet og start 1900 havde været en stor modvilje mod de asiatiske arbejdere. Den kinesiske regering ville beskytte deres arbejdere, for hvis kineserne var bundet i ufaglærte stillinger, var de ikke på samme måde en trussel mod de afrikanske og europæiske arbejdere. Ved at binde deres sociale mobilitet, kunne det forhåbentlig holde modviljen mod kineserne i skak.¹⁹³

Den ufaglærte stilling var måske ikke et problem for de kinesiske coolies. Oftest blev de kinesiske coolies hentet fra Nordkina, som var præget af overbefolkning. I Sydkina var det sværere at rekruttere coolies, da pressen havde rådet folk til ikke at rejse mod Sydafrika på grund af diskriminationen mod kinesere i landet. Historikeren Mae Ngai fremhæver, at der i datidens sydkinesiske aviser blev skrevet: "It suggested that the mine owners were using Chinese in a racial gambit and that paying Chinese even less than Africans would surely drag Chinese down to level of savages and slaves."¹⁹⁴ På grund af denne tankegang, blev arbejderne hovedsageligt hentet fra Nordkina. Arbejdet i minerne var en

¹⁹⁰ Harris 2010, 152.

¹⁹¹ Ngai 2017, 60.

¹⁹² Kynoch 2005, 534.

¹⁹³ Harris 2010, 153-154.

¹⁹⁴ Ngai 2017, 60.

mulighed for at komme væk fra de dårlige socioøkonomiske kår forårsaget af blandt andet overbefolkning og økonomiske depressioner. Herefter fulgte der perioder med interne krige og uro, blandt andet de mange krige med udlandet og bokseropstanden i 1900. Den økonomiske nedgang prægede især landbrugsbønderne, som blev ramt af svær fattigdom.¹⁹⁵ Da arbejdet i minerne kunne give løn, der var op til fem gange så høj, som kunne forventes i Kina, er det ikke utænkeligt, at de socioøkonomiske forhold har været en væsentlig faktor i at lede kineserne i servingsystemet.¹⁹⁶

Har de socioøkonomiske forhold spillet en rolle for tiltrædelsen i kontrakterne, kan kineserne tilskrives en større motilitet. Hvis de selv valgte at tiltræde kontrakterne, forsøgte kineserne at forbedre deres økonomiske kår og derigennem sociale mobilitet. Det er paradoksalt da de ved at lade sig binde i ufaglærte stillinger, kunne de opnå større social mobilitet, ved at få en højere løn i Sydafrika end i Kina. Men da der ikke er meget viden om de kinesiske coolies færden inden de tiltrådte kontrakterne, er det svært at vide hvorfor de helt præcist valgt at indgå i kontrakterne. Modsat kan det også tænkes, at de blev tvunget i kontrakterne, på samme måde som de indiske coolies gjorde, gennem kidnapning og bedrag. F.eks. ved, at de måske ikke fik fortalt, hvad kontrakterne egentlig gik ud på eller hvordan forholdene og arbejdet i minerne i realiteten var.¹⁹⁷ Da der er uvished om kinesernes gøren inden kontrakterne og hvorfor de valgte at indgå i kontrakterne, gør det svært at konkludere, hvor meget tvang de blev udsat for. Hvorom alting var udfaldet tvang og immobilisering igennem servingsystemet, som sikrede en markant begrænsning af kinesernes muligheder, når de først var på vej til og i minerne.

Opsamling

De kinesiske coolies, indiske coolies og lascarer endte alle i det britiske servingsystem. Servingsystemet blev en løsning til manglen på arbejdere og en måde for briterne at sikre profit via en billig arbejdsstyrke. Indien og Kina var i perioden fra 1800-tallet til 1920'erne præget af perioder med intern uro, krige med udlandet og landbrugskriser, som kom i forlængelse af en befolkningsvækst. Disse socioøkonomiske forhold må have fungeret som *push* faktor, hvor servingsystemet var en mulighed for at forbedre deres økonomiske situation, eller var den eneste mulighed. Ikke at de socioøkonomiske forhold var de eneste faktorer, der gjorde sig gældende.

¹⁹⁵ Bayly 2004, 412

¹⁹⁶ Harris 2010, 150; Ngai 2017, 60.

¹⁹⁷ Kynoch 2005, 542.

Som afsnittet 'før' har påvist var der forskellige systemer af rekruttering, transport til arbejdspladsen og tvang. De indiske coolies og lascarer endte begge i et rekrutteringssystem, som ikke var på deres side. De indiske coolies rekruttering var hårdt bundet af tvang ved tvangsægteskaber, kidnapning eller bedrag. Servingsystemet i Assam havde et dårligt ry og tvangen blev et vigtigt remedie i sikringen af en konstant tilkomst af nye arbejdere til te-plantagerne. Plantageejerne forsøgte ikke at forbedre vilkårene, skabe konkurrencedygtige lønninger eller bedre forhold for at lokke arbejderne til. Plantageejerne ville hellere betale større summer til rekrutteringssystemet. For flere af de indiske coolies blev turen til plantagen og opholdet i depoterne inden afrejse katastrofalt. Sygdomme floredede mellem inderne på den lille plads, og flere døde inden afrejse eller på rejsen til plantagen. På rejsen til plantagen blev de indiske coolies underlagt en tvungen mobilitet, da de blev overvåget og tvunget i bevægelse til plantagerne.

De indiske lascarer blev også bundet i et rekrutteringssystem, dog på andre vilkår. Selvom det kan tænkes, at lascarerne også blev bedraget i forhold til kontraktens vilkår, ses der en større tendens til, at inderne frivilligt trådte ind i kontrakterne. Derfor blev systemet ikke på samme måde præget af kidnapninger, og med enkeltkønnet miljøer, kun bestående af mænd, var tvangsægteskaber ikke en nødvendighed, for at tvinge lascarerne i arbejde. Lascarerne blev stadig bundet af tvang i form af gælden til de forskellige seranger, ghat seranger og britiske kaptajner, som fastholdt dem i kontrakterne. Det er sværere at finde beviser på tvang hos de kinesiske coolies, som måske skyldes det mindre kildegrundlag om hvordan rekrutteringsprocesserne var i Kina. De kinesiske coolies blev rekrutteret i Nordkina, hvor pressen ikke fortalte om de dårlige forhold i minerne. Nordkina var også hårdt ramt af landbrugskrise og befolkningsvækst, hvorfor arbejdet i minerne blev en mulighed for at slippe væk. Især da lønnen kunne være op til fem gange højere end i Kina. Derfor kan det tyde på, at tvangen var mindre til stede her, da kineserne blev presset af de socioøkonomiske kår. Det kan dog tænkes, at kineserne ikke helt vidste hvad de gik ind til i livet i minerne, hvorfor ankomsten til minerne måtte være et chok.¹⁹⁸

'Under'

Indiske lascarer

I 1891 var 10% af mandskabet på de britiske handelsskibe lascarer, og det steg til 18% i 1913.¹⁹⁹ Selvom der var nedgang i handlen og der blev færre sømænd på grund af dette, opretholdt lascarerne den store tilstedeværelse på skibene. Tilstedeværelsen af indere var en kendsgerning, som de britiske

¹⁹⁸ Kynoch 2005, 543.

¹⁹⁹ Balachandran 2011, 267.

sømænd ikke var tilfredse med.²⁰⁰ De britiske sømænd mente, at lascarerne tog deres arbejde, hvilket især var et problem i de økonomiske kriser, som prægede mellemkrigstiden. De britiske sømænds fagforeninger tog kampen op i starten af 1900-tallet mod brugen af lascarer og forsøgte at ekskludere dem fra den maritime arbejderklasse.²⁰¹ Lascarerne blev derigennem marginaliseret og gjort til en gruppe, der hverken var knyttet til havet eller landet, Asien eller Europa, hvorfor de i lang tid blev udeladt af historien om arbejderklassen.²⁰² I takt med det globale handelsmarked ved 1900-tallet, som lascarerne var med til at understøtte, kan der synes at opstå en global maritim arbejderklasse. Denne var dog ikke-inkluderende og der skete en etnisk segmentering, da de indiske lascarer blev udelukket både i forhold til lige rettigheder og muligheder. Om lascarerens position på skibene skrev Gopalan Balachandran:

”Indian seafarers manned decks on the world’s ships, and crewed engine rooms, saloons, cabins, and galleys. They inhabited a world deeply marked by race which determined what they would do, how much they would be paid, and how they could be treated.”²⁰³

De indiske lascarer oplevede en barriere i deres muligheder og bevægelse, som blev legitimeret igennem *Lascaer Articles*. Opfattelsen af, at de indiske lascarer var en del af de første globale mobile arbejdere virker misvisende. Lascarerne fik ikke meget frihed med den bevægelse, der fulgte med jobbet. De var bundet til skibet, i modsætningen til de britiske sømænd, som i højere grad mindede om globale mobile arbejdere. Den britiske sømand kunne udnytte sin mobilitet til at søge muligheder i udlandet, hvilket den indiske lascaer ikke kunne. Lascarerne blev igennem *Lascaer Articles* forbudt afskedigelse andre steder end i Britisk Indien, og flere lande forbød, efter britisk eksempel, lascarerens mulighed for at gå i land, mens skibet lå til kajs. Det blev forsvaret med, at det var for indernes eget bedste, så de ikke strandede i fremmede havne efter afskedigelse.²⁰⁴ Formentlig var det en måde at tvinge lascarerne til at være en stabil arbejdsstyrke, der ikke kunne søge lykken i andre lande. Igennem lascarerens immobilisering blev de fastholdt i svingesystemet uden chance for at forbedre deres muligheder.

Med *Lascaer Articles* blev der sikret et udbud af sømænd i Britisk Indien for briterne. Hvis lascarerne kun kunne afskediges her, var det også her de skulle søge arbejde. De indiske lascarer havde ret til at forlade skibet, mens det lå til havn, men da flere lande forbød dette blev denne ret nægtet. Ved

²⁰⁰ Balachandran 2016, 128.

²⁰¹ Balachandran 2011, 271.

²⁰² Balachandran 2016, 130.

²⁰³ Balachandran 2012, 4.

²⁰⁴ Balachandran 2016, 140.

at udskrive bøder til de britiske kaptajner, hvis de ikke havde samme antal indere med væk fra havnen, som de havde på vej ind, kunne det undgås, at lascarerne blev i landet.²⁰⁵ De britiske kaptajner blev presset til at begrænse lascarerne mobilitet. Denne foranstaltning var nødvendig for mange lande, da de europæiske kaptajner kunne finde på at afskedige lascarerne uden for Britisk Indien på trods af Lascar Articles. Ved at afskedige lascarerne før kontrakterne endte kunne kaptajnerne spare lønnen til lascarerne, fordi de først blev betalt i slutningen af deres kontrakter.²⁰⁶ Det er paradoksalt, at kontraktbrud ved desertering var ulovligt for inderne, mens kontraktbrud for kaptajnernes side blev overset. Straf på grund ved desertering var også afskaffet for europæerne.²⁰⁷ Ved at kriminalisere lascarerne muligheder, kunne briterne tvinge lascarerne til at blive i arbejde. Immobiliseringen af de indiske lascarerer på handelsskibene blev derfor tvangsremedie, for at sikre de blev i arbejdet.

De indiske lascarerer blev yderligere tvunget til at stå til rådighed døgnet rundt, både til havs og til lands. Det blev forsvaret med, at det ikke var tvang, da den indiske race var føjelig af natur. Føjeligheden blev tilskrevet indernes racetræk, der gjorde dem tilpasningsdygtige til et disciplinært regime.²⁰⁸ Formentlig var det ikke på grund af racetræk, at lascarerne lod sig begrænse. Gælden som lascaren tog før kontraktperiode må have holdt inderne i arbejde. Reduktioner i løn eller fyring for at lægge sig ud med kaptajnen ville være katastrofalt for lascarerne, da det ville forværre chancerne for at kunne tilbagebetale gælden. Den forudstiftede gæld blev derved et tvangsremedie for de britiske kaptajner 'under' lascarerne kontraktperiode. Hvorvidt gælden har tvunget lascarerne direkte eller indirekte til at være føjelige er vanskeligt at påvise, men det er helt sikkert, at gælden har spillet en rolle i forholdet mellem lascarerne og deres arbejdsgiver. Eftersom, at gælden, der ofte stiftedes for at dække omkostningerne for at blive rekrutteret som lascar 'før' kontraktperioden, bliver et tvangsremedie i fastholdelsen af lascaren i arbejdet 'under' ses herved et tvangsremedie, som overskrider Marcel van der Lindens deling af momenterne.

Da lascarerne ville undgå reduktioner i løn, kunne de presses yderligere med arbejdstimer og -opgaver. Dermed kunne kaptajnerne sikre en føjelig arbejdsstyrke, hvor briterne næsten havde en uindskrænket kontrol over lascarerne.²⁰⁹ De indiske lascarerer synes dermed ikke at være så mobile, som ellers antaget i forskningen, da de blev bundet i deres bevægelighed. Selvom sømænd generelt bevægede sig over grænser og kulturelle sfærer, var dette begrænset hos lascarerne. De bevægede sig

²⁰⁵ Ahuja 2013, 108.

²⁰⁶ Balachandran 2012, 143.

²⁰⁷ Ahuja 2006, 121.

²⁰⁸ Ahuja 2006, 117.

²⁰⁹ Balachandran 2012, 58.

over grænserne, men det var i form af en tvungen mobilitet, da de ikke havde muligheden for at nægte bevægelsen. Lascarerne synes derved at være begrænset, da de havde mulighed for at være mobile og søge muligheder i verden, men blev begrænset af lovgivninger og kaptajnernes vilje. De var derved kun i bevægelse når arbejdsgiverne havde behov for det.²¹⁰ Dette står til dels i kontrast mod Ahujas udtalelser. Ahuja mente også, at de britiske arbejdsgivere havde magten over lascarerne mobilitet, men alligevel skulle arbejdet have givet dem mobilitet, fordi de bevægede sig på tværs af kloden.²¹¹ At mobiliteten skulle være kommet i takt med globaliseringen og være inkluderende for den brede befolkning synes ikke at gøre sig gældende her, i modsætningen til Ahujas antagelse. På trods af, at lascarerne var i bevægelse, var de svært begrænsede i denne bevægelse. De indiske lascareres mobilitet blev ikke en udlignende faktor, som sikrede dem lige vilkår som de andre sømænd.²¹² Dette viser flersidigheden mobilitet har: at den for nogle kan tilbyde muligheder, mens den for andre er ekskluderende. Lascarerne blev begrænset i forhold til de muligheder mobiliteten kunne tilbyde dem. Mange europæiske sømænd var stået af i Asien for at forsøge at få et bedre liv. Denne mulighed havde lascarerne ikke udenfor Britisk Indien, da de var nægtet adgang her. Lascarerne kunne heller ikke på samme måde forhandle deres vilkår og løn eller forhandle sig til bedre stillinger. De var bundet i ufaglærte positioner, selv hvis de tillærte sig de nødvendige færdigheder til at varetage bedre stillinger.²¹³

Da mange indere ønskede at arbejde som lascar, ville det også have været svært for lascarerne at protestere mod forholdene, fordi der altid ville være en anden, som kunne tage deres plads – den enkelte lascar var undværlig.²¹⁴ At mange ønskede arbejdet som lascar, vidner om, at arbejdet var attraktivt. Præcis hvorfor vides ikke, men udsigten til stabil adgang til løn, kost og logi, har formentlig spillet en væsentlig rolle. Det betyder også, at den enkelte lascar har haft en grund, agens, til at blive i stillingen på skibet og det vil være forkert at beskrive lascarerne som værende passive og immobile på grund af dette.²¹⁵ Denne tendens fortsatte fra 1800-tallet op til første verdenskrig, hvor krigen medførte at færre indere ønskede arbejdet som lascar.²¹⁶

De britiske sømænd og kaptajner immobiliserede ydermere lascarerne i den måde, de påtalte og omtalte dem som underlegne på. Lascarerne blev sammenlignet med kvinder, som snakkede for

²¹⁰ Balachandran 2016, 128.

²¹¹ Ahuja 2006, 140.

²¹² Ahuja 2006, 113.

²¹³ Balachandran 2012, 135;103.

²¹⁴ Balachandran 2012, 73–74.

²¹⁵ Balachandran 2012, 179.

²¹⁶ Balachandran 2012, 241–242.

meget og var simple. De britiske sømænd var derimod de stærke, mandlige figurer på skibet. Underlegenheden blev yderligere forklaret med lascarerernes moralske umodenhed, hvorfor det var nødvendigt med en autoritær paternalisme, til at guide dem.²¹⁷ Tvang var en nødvendighed for at lære lascarerne deres arbejde, hvilket kun gav dem til fremtidigt arbejde. Hvis lascarerne ikke udførte deres job, nægtede det eller forsøgte at desertere, krævede det disciplinering og afstraffelse. Det var ikke kun de europæiske overordnede, som stod for dette, men også serangen.²¹⁸ Mens serangen også skulle sikre lascarerernes rettigheder blev overholdt, afstraffede samme person også dem, der gjorde oprør.²¹⁹ Piskning af lascarerne var tilladt indtil 1871, men forsvandt ikke selvom det blev ulovligt.²²⁰ Udover fysisk afstraffelse kunne lascarerne også blive tildelt bøder. Lascar Articles tillod denne afstraffelse og disciplinering, som havde rod i den nationalisme, der spirede i perioden efter 1870. Heri lå der en tro på metropolernes overlegenhed over de andre racer i kolonierne, hvorfor briterne skulle guide dem i den rigtige retning.²²¹ Tvangen blev institutionaliseret som et gode for de indiske lascarer, da det sikrede dem en bedre fremtid. De skulle disciplinere til at forstå konceptet af at arbejde.²²²

Selvom de indiske lascarer blev immobiliseret med tiltagene i Lascar Articles betød det ikke, at de altid indordnede sig de britiske love. Igennem tiden blev der rapporteret om flere oprør på skibene. I nogle af tilfældene gik lascarerne sammen med serangen for at forlange bedre vilkår på skibet. I andre tilfælde overrumplede lascarerne deres serang for at få en bedre overordnet. Et af disse tilfælde var på skibet *SS City of Manilas* rejse, hvor lascarerne var utilfredse med indsamlingen af kommission fra deres serang. Serangen havde krævet ekstra betaling for hans arbejde, og lascarerne ønskede derfor en ny serang. Selvom kaptajnen ikke var tilfreds med dette, pressede den samlede indiske besætning ham til at acceptere den nye serang.²²³ Det betød, at lascarerne kunne forbedre nogle af deres kår undervejs på rejsen, hvis de agerede i fællesskab. Det var dog ikke altid med samme succes som på *SS City of Manila*, hvor vilkårene også kun blev sikret på den enkelte rejse. Lascarerne kunne dermed ikke forbedre deres vilkår bestandigt, ved at gøre oprør.

Andre gange nægtede lascarerne servingsystemet fuldstændigt ved at desertere. Problemet med desertering var at stak de af fra skibet i Europa, ville det ikke være svært at finde dem på grund af, at deres udseende og sprog adskilte sig fra europæernes. Lascarerne havde formentlig ikke et netværk i

²¹⁷ Ahuja 2006, 116.

²¹⁸ Fisher 2006, 21.

²¹⁹ Balachandran 2011, 269.

²²⁰ Balachandran 2012, 225–226.

²²¹ Bayly 2004, 227–228; 231–232.

²²² Fisher 2006, 37.

²²³ Ahuja 2013, 104–107.

England, hvorfor det ville være svært at bosætte sig og skabe et nyt liv for sig selv.²²⁴ Sprogbarrieren ville gøre det sværere for de indiske lascarer at forhandle en ny arbejdskontrakt. I starten af 1900-tallet blev der flere gange lavet deportation af indiske og andre asiatiske bosættere i England, hvilket blev kaldt repatriering.²²⁵ Yderligere tiltag blev taget i 1920'erne hvor inderne skulle bære pas, så de kunne genkendes.²²⁶ I krigstiderne tillod passet dog en mulighed for inderne. Med manglen på britiske arbejdere, da de var i krig, kunne inderne overtage nogle af jobbene til lands, hvorfor nogle også slog sig ned i landet.²²⁷ Nogle af de indiske lascarer blev brugt i krigen på både krigsskibe og handelsskibe. Men oftest blev der mere lagt mærke til de indere der gik frit i England, hvilket måske er hvorfor der efter første verdens krig var en stor modstand mod lascarerne. I de nationale aviser og i offentligheden blev der beskrevet at der var så mange indere, at de ikke kunne tælles. Men ifølge offentlige optegnelser var der i 1935 kun 157 indere, og i 1938 681.²²⁸ Selvom der aldrig var mange lascarer til stede i England, var der en generel modvilje mod dem. Modviljen mod dem og problematikken i ikke at snakke samme sprog, religion og kultur må have afskrækket nogle indere fra at desertere. Dermed blev det ikke kun Lascar Articles og kaptajnen der begrænsede lascarerne, men også den generelle kultur og holdning i England.

Indiske coolies i Assam

Assam var en region af Indien, der ikke havde forhistorie med slavearbejdet. På trods af dette blev en del af slavepraksisserne brugt i Assams te-plantager, såsom fysisk afstraffelse og en begrænsning af arbejderens mobilitet. De indiske coolies blev bundet til plantagerne i perioder af tre til fem år, hvor de britiske love definerede deres rettigheder. Lovene fra 1865 og 1882 legitimerede plantageejernes immobilisering af de indiske coolies frihed og den fysiske afstraffelse. I samme stil som *Lascar Articles* blev de indiske coolies indskrevet som underlegne, hvorfor behandlingen af dem var retfærdig.²²⁹ Det hårde arbejdsregime var et remedie til at forme de indiske coolies til moderne arbejdere.

Diskursivt blev de indiske coolies beskrevet som primitive og dovne af natur, hvorfor hårde arbejdsregimer var vigtigt til disciplinering og formningen af arbejdsstyrken.²³⁰ For at sikre denne civilisering af arbejderne, var overvågning vigtig. Arbejdsdagen stoppede ikke for de indiske coolies når de fastsatte ni timer var gået. De indiske coolies blev også overvåget i deres fritid, i de såkaldte

²²⁴ Balachandran 2012, 154.

²²⁵ Balachandran 2012, 154–155.

²²⁶ Balachandran 2012, 2–3.

²²⁷ Balachandran 2012, 152.

²²⁸ Balachandran 2012, 177.

²²⁹ Behal 2014, 115.

²³⁰ Behal 2014, 111.

coolies lines, hvor de boede.²³¹ *Chowkidars* (vagterne) overvågede dem døgnet rundt ved alle udgange ved plantagen, som sikrede de indiske coolies immobile tilstand.²³² Ligesom de indiske lascarer var immobilisering en måde at tvinge de indiske coolies i arbejde på. Ved at begrænse dem fra at kunne flygte fra vilkårene i plantagen, kunne plantageejerne skabe en stabil arbejdsstyrke, der altid kunne tvinges i arbejde.

Loven fra 1865 havde givet de indiske coolies en minimumsløn, ni timers arbejdsdag og ret til at ophæve deres kontrakt, hvis de klagede over behandlingen.²³³ Minimumslønnen omgik plantageejerne ved at sætte krav til hvad de indiske coolies skulle nå i løbet af arbejdsdagen, og dette krav blev oftest sat lidt for højt for at forsvare en mindre udbetaling af løn.²³⁴ Udadtill forsvarerede plantageejerne den mindre løn med indernes racetræk. Inderne var nærige af natur, så de sparede det meste af lønnen op og stigende lønninger ville derfor ikke give dem bedre vilkår.²³⁵ Denne udmelding står i kontrast til de mange rapporter om plantagernes tilstande. I rapporterne berettes der om de indiske coolies underernæring på grund af den ofte manglende mad, de sygdomme der florerede og den høje dødelighed.²³⁶ Dette blev kun forværret af, at lønnen sjældent dækkede madudgifterne.²³⁷ Behandlingen af de indiske coolies fortsatte indtil 1926, hvor servingsystemet i Assam blev nedlagt.²³⁸ Og selv derefter blev forholdene på plantagen ikke forbedret betydeligt.

Efter en del klager af forholdene på plantagerne og beretningen om dette i de britiske og indiske aviser, blev kommissæren af Sibsagar²³⁹ J.C. Arbuthnott udnævnt til at udføre en rapport om tilstandene på plantagerne i Sibsagar. I 1904 skrev han:

“... Comfort is hardly compatible with a starvation wage, and the condition of the labourers, which is practically that of slaves, can hardly be satisfying, except to the owners, who naturally in their own interest supply them with food while gradually increasing the debt against them, in order that the period of bondage may be interminable.”²⁴⁰

I rapporten lægges der ikke skjul på den dårlige tilstand i plantagerne i Sibsagar, som kun gavnede arbejdsgiverne. Samme forhold blev beskrevet af kommissærerne i andre te-plantager i Assam. På

²³¹ Varma 2017, 58.

²³² Behal 2010 39.

²³³ Behal 2013, 6.

²³⁴ Behal 2014, 65-66.

²³⁵ Behal 2014, 116-118.

²³⁶ Behal 2013, 6.

²³⁷ Behal 2014, 81.

²³⁸ Behal 2014, 287.

²³⁹ Et område i Assam.

²⁴⁰ Behal 2014, 87-88.

trods af de officielle rapporter ændrede den britiske regering ikke noget. Tilstandene fik lov at forblive sådan i 20 år mere, inden der blev gjort noget. Behovet i England for et te-marked i Indien, der kunne overgå den kinesiske, har formentlig bidraget til at plantageejerne flere gang kunne omgå loven.

Der var flere måder hvorpå de indiske coolies kunne gøre oprør og kontraktbrud på såsom nægtelse af arbejde, ikke nå arbejdet, hvis de var syge eller ved *absconding*.²⁴¹ Absconding var det samme som desertering eller direkte oversat: forsvinding. For at sikre, at arbejderne var immobiliseret, blev alle former for kontraktbrud eller oprør straffet. Al afståelse af arbejde blev kriminaliseret for at sikre de indiske coolies ikke så muligheder i at stikke af. Afståelse kunne være alt lige fra at absconde til at tage sygedage til barselsdage efter fødsel.²⁴²

I 1860'erne havde der været store problemer med deserteringer. Det blev rapporteret som daglige tilfælde, hvorfor plantageejerne søgte hjælp fra den koloniale regering.²⁴³ Deserteringerne og dødeligheden forsinkede produktionen og nedsatte profitten, hvilket hverken var til statens eller plantageejernes fordel. I 1865 kom der en lov, som tillod plantageejerne og -administrationen selv at arrestere deres bortløbne coolies. Det betød, at plantageejerne ikke længere skulle vente på, at politiet fangede de bortløbne coolies, hvilket plantageejerne ofte kaldte en langsom og ineffektiv proces. I stedet udstedte plantageejere dusører på de bortløbne coolies og der opstod en arbejdsstyrke af *Chupprassies* og *Barkandauzes*, som stod for at fange de flygtede coolies.²⁴⁴ Chupprassies og Barkandauzes bestod af de lokale indere i Assam, som både kunne være ansat af plantageejerne eller selv søgte dusør penge, ved at fange indiske coolies. Dusørerne blev oplyst i aviser og opslag i oplandet, og her blev også navn eller nummer på de bortløbne coolies skrevet. Historikeren Rana Behal fremhæver blandt andet Babu Bhod Ram Baruah, der arbejdede i havnen hos en agent for dampskibene i 1904. Her stoppede de oftest coolies og nægtede dem billetter til dampskibene. I august 1904 havde Baruah været forhørt af de indiske autoriteter, og her blev det rapporteret fra Baruah at:

“We get reward for every such coolie, if he is received by the managers. The garden manager sends us letters, sometimes giving names and sometimes the number of the run-away coolies from his garden, and on such information we do not issue tickets, but give intimation to

²⁴¹ Behal 2014, 58.

²⁴² Behal 2014, 86.

²⁴³ Behal 2014, 270.

²⁴⁴ Behal 2014, 270.

managers detaining the coolies at the ghat. We do not issue tickets to coolies even if they come to complain against managers. This has been our practice for a long time.”²⁴⁵

De indiske coolies kunne synes at have en bedre mulighed for at stikke af, fordi de bedre faldt sammen med lokalbefolkningen. Selvom der i Indien er forskelle i sprog og udseende, kunne de indiske coolies formentlig bedre begå sig end lascarerne i de samfund de stak af til. Derfor kan immobiliseringen af de indiske coolies som tvangsremedie synes ekstra vigtig. Dette blev gjort gennem ansættelse af Chupprassies og Barkandauzes og udlove dusører på de bortløbne coolies. 1877 var deserteringsraten på 6,22% og dødeligheden på 9,17%.²⁴⁶ De stigende deserterings – og dødsrater kan hænge sammen med, at te-priserne blev halveret efter 1878, hvor arbejderne blev presset til maksimal produktion ved minimal omkostning, i form af lønninger og rationer.²⁴⁷ Hvorfor deserteringen og dens forhindringer blev et bedre alternativ end det hårdere arbejdsregime i plantagen. Det hårde arbejdsregime var dog lønsomt, for i 1882 oversteg den indiske import til England endelig den kinesiske.²⁴⁸

Blev de indiske coolies fanget i at desertere fik det store konsekvenser. Behal nævner en rapport fra 1874 omkring te-industrien i Assam, hvori der blev skrevet:

”If the ‘absconder’ [...] was caught, he was tied up and flogged – and the reward was paid to his capturer was deducted by way of fine from his future earnings. But severe floggings often meant no future earnings: ‘often runaways enfeebled by their sufferings in the jungles, died under or from the effect of the flogging they received when caught.’”²⁴⁹

At plantageejerne ville straffe de indiske coolies så hårdt at de ikke længere kunne arbejde, må have betydet disse skulle fungere som skrækeksempler til andre, der overvejede at stikke af. For det ville betyde en omkostning for plantageejerne at miste en arbejder. Konsekvenserne af en desertering var store, hvorfor forholdene på plantagen måtte være slemme, for at denne risiko var værd at løbe. Fordi plantageejerne ikke forbedrede forholdene, må immobiliseringen af de indiske coolies gennem overvågning, fysisk afstraffelse og vagter være et vigtigt tvangsremedie, til at tvinge de indiske coolies til at blive i arbejdet.

Det kan tænkes, at andre faktorer har holdt de indiske coolies på plantagen, ud over den fysiske afstraffelse og overvågning. Plantagerne i Assam var sammensat af cirka 50% mænd og 50% kvinder

²⁴⁵ Behal 2014, 271.

²⁴⁶ Behal 2014, 67.

²⁴⁷ Behal 2014, 94.

²⁴⁸ Behal 2014, 74.

²⁴⁹ Behal 2014, 110.

og børn.²⁵⁰ Som beskrevet i 'før' blev flere indiske kvinder giftet væk for at lokke unge mænd i kontrakterne. Te-plantagerne var derfor præget af ægteskaber og forpligtelser bundet i plantagen. Det kan tænkes, at ægteskaberne var en måde at sikre arbejdsstyrken i plantagen. Hvis arbejderen havde forpligtelser over for en kone og eventuelt børn i plantagen, ville tendensen til at flygte formentlig være mindre. Det var ikke fordi, at plantageejerne ønskede et reproduktionssystem i Assam for at sikre en arbejdsstyrke, som der ofte blev satset på i slaveplantager. I Assam overskred reproduktion aldrig dødeligheden. Plantageejerne ville hellere satse på den konstante tilførsel af nye arbejdere, som ville være stærkere end at vente de mange år på, at børnene var klar til arbejde.²⁵¹ Af denne grund havde kvinderne kun fem dages barsel. Aborter og spædbørnsdød var ikke ualmindelig i plantagerne. Ud fra en rapport udarbejdet af RALEC (Report of the Assam Labour Enquiry Committee) i 1906, fremhæver Behal at: "The reason for abortions was ascribed to the woman 'not wanting her earning interfered with' or, as the Indian Tea Association concluded, to the 'weakness of marriage ties amongst the coolies'."²⁵² De indiske kvinder i Assam synes, ud fra Behals fremhævelse, ikke at have en interesse i børnene, hvilket blev tilskrevet de tvungne ægteskaber. Alligevel tyder det på, at netop disse ægteskaber har haft betydning for om de indiske coolies blev på plantagerne. Selvom ægteskaberne kunne være tvunget, blev ægtefællerne ofte sammen, hvorfor ægteskaberne blev et værktøj for plantageejerne at tvinge arbejderne til at blive på plantagerne. Det ville også være dyrt for en hel familie at komme fra Assam og til deres hjemegn.²⁵³

Formentlig forsøgte de indiske coolies at skabe et fællesskab på trods af de dårlige tilstande på plantagerne. Der blev flere gange rapporteret om fejringen af søndagen, fejring af ægteskaber og fødsler, samt festivaler på plantagerne.²⁵⁴ De forsøgte med musik, dans og druk at skabe et sammenhold på trods af de dårlige omstændigheder. Sammenholdet på plantagerne kan vise en anden mulighed nemlig, at de indiske coolies ikke havde behovet for at sikke af. I stedet forsøgte de at få det bedste ud af situationen på plantagerne. De arbejdere som valgte at slå sig tåls med livet på plantagerne var ikke mindre immobile, bare fordi de ikke stak af. Det er også agens at vælge at blive. Andre gange stod de også sammen, hvor de marcherede i flok til kommisærenes kontorer i distrikterne i Assam for at klage over forholdene. De forsøgte at forbedre forholdene uden altid at ty til oprør,

²⁵⁰ Behal 2014, 2.

²⁵¹ Behal 2014, 93–94.

²⁵² Behal 2014, 86.

²⁵³ Behal 2014, 103.

²⁵⁴ Behal 2014, 5.

selvom der også er rapporteret om strejker i plantagerne.²⁵⁵ Der var mange måder for og årsager til, at de indiske coolies skulle protestere mod systemet eller slå sig til tåls med livet på plantagerne.

Kinesiske coolies i Transvaal

De 63.000 kinesiske coolies kom under servingsystemet i Transvaal for at genoplive og holde den sydafrikanske guldmineindustri i live. Kineserne blev brugt som arbejdskraft til at presse de afrikanske lønninger ned og erstatte dem, der var faldet i Boerkrigen.²⁵⁶ Guldminerne kunne ikke genopbygges med de afrikanske lønninger, og afrikanerne kunne ikke presses på samme måde som kineserne. Afrikanerne kunne nemlig modsætte sig arbejdsregimet ved at forlade mineområdet og vende hjem. De havde et socialt netværk i det omkringliggende samfund til at støtte dem og var derfor mindre tilbøjelige til at underlægge sig et undertrykkende arbejdsregime. De kinesiske coolies var uønsket i store del af det sydafrikanske opland, hvorfor de ikke havde samme muligheder for at protestere.²⁵⁷ Begrænsningen af kineserne til kun minernes områder, var væsentlig for mineejerne, da det var en del af aftalen i forbindelse med brugen af de kinesiske coolies. Sydafrika havde ikke været tilfreds med brugen af flere asiatiske arbejdere, men det kunne tolereres, hvis det ikke blev slået sammen med det omkringliggende opland. Immobiliseringen af de kinesiske coolies blev derfor en væsentlig faktor, for at Transvaal området tillod endnu en tilførsel af asiatiske arbejdere.

De britiske mineejere betegnede kineserne, som en race der var hårdtarbejdende, flittig, intelligent og de andre alternative racer af coolies til arbejdet overlegne. De kinesiske coolies var at foretrække, fordi de var sparsomme og økonomiske som inderne, men besad ikke samme nærighed. De var dog stadig briterne underlegne.²⁵⁸ På trods af denne hyldelse fra mineejerne, var der stor modvilje mod de kinesiske coolies i den sydafrikanske befolkning.²⁵⁹ De kinesiske coolies var både en lykke for mineejerne i Transvaal som billig arbejdskraft, mens det for de bosiddende europæere i omkringliggende byer var de ikke ønsket. Inden de første kinesiske coolies kom til minerne, blev der vedtaget *Chinese Exclusion Act* i Sydafrika i 1904. Denne lov skulle sikre at de kinesiske coolies ikke kunne bosætte sig i Sydafrika.²⁶⁰

²⁵⁵ Behal 2014, 265.

²⁵⁶ Kynoch 2005, 542.

²⁵⁷ Harris 2006, 185.

²⁵⁸ Harris 2007, 149.

²⁵⁹ Harris 2006, 177.

²⁶⁰ Harris 2006, 190–192.

Kineserne blev bundet i et enkeltkønnet samfund, hvor der ikke var meget mulighed for et liv uden for minerne.²⁶¹ I treårige perioder blev kineserne bundet til denne immobile placering i minerne, hvor der ikke var meget andet at gøre end at følge de regler og love der gjaldt der. For nogle må dette arbejde være kommet som et chok. Der var flere rapporter om, at kineserne ikke vidste hvad arbejdet præcis gik ud på, inden de indvilligede i kontrakterne. De troede, at i løbet af få hårde år i minerne kunne de tjene nemme og mange penge. Det var dog langt fra sandheden.²⁶² I stedet mødte de et arbejde i dybe miner, hvor de ikke fik de lovede rationer eller lønninger. I 1905, efter kineserne var trætte af at spise for små rationer og dårlig kvalitet af mad, gik de i sultestrejke. Flere gange måtte de supplere maden med ris fra butikken, som tog endnu mere af deres allerede sparsomme løn.²⁶³

Forud for importen af de kinesiske coolies, skulle de britiske mineejere forhandle med den kinesiske regering, for at få servingsystemet i stand i Sydafrika. Efter mange års forsømmelse i 1800-tallet af de kinesiske udenlandske arbejdere, ville den kinesiske regering sikre deres arbejderes vilkår og forhold. Dette skulle gøres ved at sikre, at kineserne frivilligt rejste til kolonierne, og en ordentlig behandling af dem når de nåede destinationen. Gennem dette gjorde den kinesiske regering korporlig afstraffelse af deres undersåtter ulovlig, uanset hvor disse arbejdede.²⁶⁴ I praksis lykkedes denne beskyttelse ikke, da de kinesiske coolies hyppigt blev udsat for overfald, overgreb og nedgørende ord fra både mineadministrationen, men også de andre minearbejdere.²⁶⁵ Overgrebene i minerne var dermed flersidig: både gennem vold fra de britiske opsynsførende, det kinesiske politi og internt mellem kineserne. Ofte blev volden en måde at løse konflikter og komme ud af gæld på, ved mord, selvmord og overgreb.

Spillegæld var et stort problem for mineejerne, da mange kinesere spillede, som en måde at få samlet penge sammen på og få tiden til at gå. Der blev ofte rapporteret om mord interne mellem kineserne, som en måde at slippe ud af gælden. En anden udvej var selvmord. De britiske mineejere var ikke tilfreds med, da de tabte penge og arbejdskraft ved hvert dødsfald.²⁶⁶ Det betød, at deres arbejdsstyrke led under volden. På trods af dette, blev der ikke gjort noget for at stoppe volden, medmindre det gik ud over briterne. Den interne vold mellem kineserne blev afskrevet med, at kineserne var voldelig af natur. De blev tilskrevet denne voldelighed, fordi de kinesiske coolies reagerede

²⁶¹ Kynoch 2004, 542.

²⁶² Kynoch 2005, 543.

²⁶³ Ngai 2017, 61.

²⁶⁴ Harris 2010, 153–154.

²⁶⁵ Harris 2006, 184.

²⁶⁶ Kynoch 2005, 533; 536.

anderledes end europæerne var vant til, da kineserne tyede til mord og selvmord, når de oplevede vold og chikanering.²⁶⁷ Dermed begrænsede de britiske mineejere fokuset på de kinesiske arbejderes udsættelse for voldelighed, da det blev tilskrevet et racetræk.

Piskning var ikke ualmindelig praksis i minerne og på trods af, at kineserne klagede over dette, blev der ikke gjort noget for at afskærme dem fra volden. Få gange blev de europæiske overordnede afskediget, men oftest blev det overset. Selvom den kinesisk regering havde ulovliggjort korporlig afstraffelse. Med den manglende interesse i at stoppe de fysiske overgreb, svarede kineserne igen med vold, når kineserne rapporterede om overgrebene og ikke blev hørt.²⁶⁸ Med tanke på, at kineserne ofte selv løste problemerne eller ikke rapporterede dem, fordi de ikke syntes, der blev gjort nok, når det endelig blev rapporteret, har antallet af hårdere afstraffelser og overgreb formentlig været langt højere end, hvad der er nedskrevet.

Det var dog det kinesiske politi, der var mest berygtet i minerne og hvis vold var mest udpræget. Flere gange overskred de deres autoritet og var med til at undertrykke de kinesiske coolies yderligere. Det kinesiske politis magt blev muliggjort, fordi minerne var præget af racisme og manglende kommunikation på grund af den sproglige barriere mellem arbejderne og de opsynsførende.²⁶⁹ Det kinesiske politi blev en mulighed for de britiske mineejere at holde de kinesiske arbejdere i skak og tvinge dem i arbejde. Det kinesiske politi kunne kommunikere med de kinesiske coolies og vidste hvordan de skulle håndtere situationer, hvorfor briterne tillagde dem meget magt. Og det kinesiske politi var ikke sen til at udnytte dette. Det kinesiske politi fik en bedre løn og vilkår, samt mindre hårdt arbejde. Ydermere havde de straffefrihed i langt de fleste tilfælde, men det kunne lige så hurtigt blive taget fra dem igen. De britiske mineautoriteter kunne bruge de kinesiske politibetjente som syndebukke, hvis noget gik galt, og derefter blev de kinesiske betjente degraderet til minearbejdere igen.²⁷⁰ At kineserne kunne opnå højere social status som del af det kinesiske politi, viser en vis social mobilitet for de kinesiske coolies i Transvaal. En social mobilitet der dog stadig var styret af briterne. Denne mulighed for social mobilitet ved udsigten til bedre løn og vilkår som del af det kinesiske politi og ønsket om at bibeholde denne status, når den først er opnået, kan ligeledes have været anvendt som tvangsremedie for de britiske mineejere og opsynsførende.

²⁶⁷ Kynoch 2005, 532.

²⁶⁸ Kynoch 2003, 316.

²⁶⁹ Kynoch 2003, 310.

²⁷⁰ Kynoch 2003, 317.

De kinesiske coolies prøvede af flere omgange at gøre oprør mod det kinesiske politis korrupte regime, og klagede også over det til briterne.²⁷¹ Lige lidt hjalp klagerne dog, hvilket formentlig kunne hænge sammen med, at der flere gange blev rapporteret om, at det kinesiske politi fjernede klager fra klageboksene.²⁷² Miljøet i minerne var derfor præget af usikkerhed, hvor vold udgjorde en stor del af hverdagen. Foreign Labour Department (FLD)²⁷³ forsvarede den manglende indgriben med, at FLD havde ansvaret for at sikre arbejderne i 55 miner. De var derfor nødt til at stole på det kinesiske politi og deres arbejde, da de var den bedste mulighed for en smule retfærdighed.²⁷⁴ Ved at lægge ansvaret fra sig og give det kinesiske politi så meget magt, på trods af de mange anklager, blev de kinesiske coolies udsat for et hårdt miljø.

Som nævnt, forsøgte de kinesiske coolies flere gange at gøre oprør og gøre opmærksom på de dårlige forhold i minerne, hvilket de britiske mineejere forsøgte at begrænse ved over tid at gøre flere ting ulovligt. Derfor blev det også ulovligt at nægte at arbejde, søge arbejde andetsteds, desertere og gå uden pas uden for minerne. Alt dette blev gjort strafbart ved lov.²⁷⁵ Dette stoppede ikke de kinesiske coolies, der flere gange gjorde oprør i samlet flok, når enten nogle blev udsat for uretfærdig behandling eller ved kollektiv utilfredshed. Det kunne f.eks. være hvis mineejerne aflyste fridage om søndagen, festivaler eller hvis der ikke var mad nok, hvortil kineserne gjorde enten voldelig modstand eller strejkede, hvilket var ulovliggjort.²⁷⁶ I disse opgør var det både de britiske opsynsførende og kineserne, der kom til skade. Briterne stillede ofte med pistoler hjælp fra politiet og kineserne med sten, skovle og hakker, hvor kinesere var langt flere i antal end briterne.²⁷⁷ I alt blev cirka 1/3 af kineserne straffet for enten nægtelse af arbejde, oprør, strejker, deserteringer eller mord mellem 1904 og 1907.²⁷⁸ Andre gange, hvis kineserne ikke kunne få hjælp fra mineautoriteterne ved mord, tog de også sagen i egen hånd. Historikeren Gary Kynoch fremhæver et eksempel, hvor kineserne ikke accepterede den ligestilling, der var i minerne. En minearbejder Hong Feng-Lin mistede sin fætter til mord over spillegæld. Da mineautoriteterne ikke foretog sig noget, købte han sig ud af arbejdet i minen. Han tog hjem til Kina og meldte de to skyldige i fætterens mord til myndighederne i Kina. De

²⁷¹ Kynoch 2005, 537.

²⁷² Kynoch 2005, 546.

²⁷³ Foreign Labour Department som blev oprettet i de sydafrikanske miner, til at overvåge den kinesiske arbejdsstyrke. Departementet skulle sikre de kinesiske coolies vilkår (Kynoch 2003, 312).

²⁷⁴ Ngai 2017, 61–62.

²⁷⁵ Kynoch 2005, 534.

²⁷⁶ Ngai 2017, 62.

²⁷⁷ Kynoch 2003, 318–320.

²⁷⁸ Ngai 2017, 64.

blev anholdt, da skibet lå til kajs og de blev begge fængslet for det.²⁷⁹ På trods af de britiske mineejeres mange og ihærdige forsøg på at immobilisere de kinesiske coolies, ville de ikke altid tillade det.

Opsamling

De indiske coolies, lascarer og kinesiske coolies blev alle bundet i servingsystemet, hvor tvang og immobilisering var en vigtig del i sikringen af profit og en fjøelig arbejdsstyrke. Begrænsningen af servingernes mobilitet blev legitimeret ved lov, hvor arbejderne blev beskrevet som briterne underlegne. Dette passede sammen med nationalismen, som prægede de forskellige europæiske imperier, især efter 1870. Under dette blev der indført et hårdt arbejdsregime, som indeholdt systematiseret tvang. Tvang skulle sikre, at servingerne altid stod parat til at arbejde, på vilkår fastsat af briterne. Det blev muliggjort gennem en afskæring af grupperne fra omverden og af kontraktbrud, som blev ulovliggjort. På denne måde blev servingegrupperne gjort til en immobiliseret og isoleret masse, hvilken kunne formes efter briternes behov. Selvom der var en del ligheder, påvirkede den institutionaliserede tvang og immobilisering grupperne forskelligt.

De indiske lascarer er oftest den gruppe, som antages at være mest mobil. Undersøgelsen 'under' har vist en mere nuanceret forståelse af dette. Lascarerne synes ikke at have haft større motilitet end de andre servingegrupper - de er blot mere i bevægelse. Det kan tilskrives den tvungne mobilitet, som lascarerne oplevede ved at briterne bestemte hvornår, hvor langt og til hvilken grad lascarerne bevægelse skulle være. Det vil sige, at lascarerne ikke selv bestemte perioden på kontrakten, hvor de skulle rejse hen og hvornår de måtte holde pause. Lascarerne var også bundet i den sociale mobilitet, fordi de ikke måtte afskediges i andre lande og ikke kunne forbedre deres position på skibet, selv hvis de havde tillært sig færdigheder til at bemane disse. Forsøgte lascarerne sig med desertering, var de nemme at spotte, da de havde anderledes statur, kultur og sprog end europæerne.

I modsætning hertil skabte de indiske og kinesiske coolies kapital ved at være immobiliseret. De indiske coolies blev begrænset med overvågning af både deres arbejds- og fritidsliv, hvilket skulle skabe en lydige arbejdsstyrke, der altid stod parat til at arbejde. Alle former for oprør eller blot sygedage blev kriminaliseret, hvorfor de oplevede immobilisering, da det var ulovligt at forlange bedre vilkår. De indiske coolies havde dog en fordel i forhold til lascarerne, da de indiske coolies bedre ville falde ind i det omkringliggende opland, hvis de forsøgte at *absconde*. Ved at *absconde* havde de

²⁷⁹ Kynoch 2005, 541.

indiske coolies en større chance for at starte enten et nyt liv i Assam området eller rejse til deres hjemegn. Plantageejerne brugte derfor mange ressourcer på at begrænse de indiske coolies mobilitet.

De kinesiske coolies blev immobiliseret i minernes områder. Livet i minerne var præget af immobilisering gennem segmentering og overvågning, som tvang de kinesiske coolies til at arbejde. På trods af modstand mod det disciplinære regime, kom der ikke forbedringer af deres kår. Ligesom der heller ikke kom varige forbedringer af de indiske coolies og lascarers oprør. Den europæiske befolkning i Sydafrika forsøgte med blandt andet '*Chinese Exclusion Act*' at holde de kinesiske coolies ude af området, hvilket lykkedes. Servingsystemets tvang afholdte ikke kineserne fra at gøre modstand. De tyede til mere voldelige oprør end de andre grupper, hvorfor forsøget med kineserne måske blev kortere end de andre servingegrupper.

'Efter'

Indiske lascarerer

På trods af, at de indiske lascarerer aldrig var til stede i stort antal, i forhold til andre nationaliteter, kan deres fodspor ses overalt.²⁸⁰ De indiske lascarerer bevægede sig vidt og bredt gennem deres arbejde på skibene, hvorfor det er forståeligt, at nogle har tænkt lascarerne som særligt mobile. Undersøgelsen af lascarerne 'under' påviste en tendens til at være underlagt en mere tvungen mobilitet. Det var de britiske handelsskibsejere, der ønskede og bestemte lascarerens bevægelse fremfor, at lascarerne bevægede sig, fordi der var sket en udligning af muligheder for mobilitet og frihed racer imellem. Det skal ses i forlængelse af hvor mange begrænsninger, som blev påført de indiske lascarerer gennem en række tiltag, hvor en af de mest betydningsfulde var *Lascar Articles*. Mens mange europæere havde fået bedre kår gennem deres motilitet og migration, blev lascarerne derimod begrænset. Lascarerne måtte ikke træde i land og søge muligheder uden for deres hjemland, hvilket sikrede at de indiske lascarerer ikke havde mulighed for at finde højere lønninger i de arbejdsmarkeder, som var mulige i de forskellige metropoler.²⁸¹ Kontraktbrud var ulovligt for lascarerne og blev et værktøj til at begrænse lascarerens sociale mobilitet. På denne måde kunne lascarerne holdes fra retten til at forhandle om bedre vilkår eller lønninger.²⁸² De mistede momentum til at true med at forlade jobbet for et bedre et.²⁸³

²⁸⁰ Balachandran 2016, 128.

²⁸¹ Ahuja 2006, 113.

²⁸² Ahuja 2006, 119.

²⁸³ Ahuja 2008, 15.

Der var aldrig rapporteret om mange deserteringer hos lascarerne, selvom det var en af de eneste chancer de havde for at bryde den tvungne mobilitet.²⁸⁴ Hvilket måske kan tilskrives, at lascarerne kunne miste hele deres løn. Foruden den forudbetalte én månedsløn inden lascarerne forlod havnen, blev de først betalt i slutningen af kontraktperioden. Hvilket passede med, at det var her fragten blev solgt og skibsejeren fik kapital til at afbetale lønnen.²⁸⁵ Betaling i slutningen af kontraktperioden var et værktøj, som sikrede, at de indiske lascarer blev i arbejdet. Hvis lascarerne stak af, blev det uden penge. Den forudbetalte løn de fik i starten af rejsen, var brugt til at betale ghat serangen for husningen, mens lascarerne ventede på skibet. Hvis lascarerne havde et ansvar for en familie i Indien kunne desertering uden løn og en sproglig barriere, der besværliggjorde at forhandle en ny kontrakt, være umulig. Derudover, som påvist, ønskede mange indere jobbet som lascar, hvorfor lascarerne formentligt beholdte jobbet, fordi det var attraktivt. Hvis lascarerne endelig deserterede måtte der være en god grund til det. Enten ved tilbud om job andetsteds eller fordi tilstandene var så dårlige på skibet, at lønnen ikke var værd at blive på skibet for.

Få indiske lascarer havde heldet med at desertere og dermed bryde deres tvungne mobilitet. Flere af dem bosatte sig i de engelske havnebyer, hvor de slog sig ned i de asiatiske kvarter sammen med andre asiater og afrikanere. Der var aldrig et stort antal lascarer til stede i disse kvarterer, da en del af dem tog hjem igen efter noget tid. På trods af lascarerne fåtal var der en frygt i den britiske regering og befolkning for, hvordan lascarerne interagerede med det fattige engelske samfund. Denne frygt voksede, da flere lascarer giftede sig med fattige kvinder og prostituerede. Der var en frygt for, hvordan den koloniale praksis med race- og hierarkiskdeling kunne anvendes i England, når lascarerne begyndte at omgås og slå sig sammen med den engelske underklasse.²⁸⁶ Modviljen mod inderne og deres bosættelse udmundede i en immobilisering, da det gjorde, at der blev iværksat en række tiltag for sikre briterne mod inderne. Hvilket blandt andet blev set i repatriering af de indiske lascarer, sammen med andre asiatiske grupper i England,²⁸⁷ og deres forbud mod at gå i land.

Det var uundgåeligt, at lascarerne ikke gik i land i de engelske havne, selvom alle tiltag blev forsøgt for at standse det. De traditionelle handelssejlskibe var nødt til at tilbringe vinteren i havnene, da de var afhængige af vindene. I denne periode var det oftest arbejdsgivernes ansvar at sikre lascarerne fik et sted at bo og overvåge lascarerne, så de ikke interagerede med lokalbefolkningen. Det

²⁸⁴ Balachandran 2016, 140.

²⁸⁵ Balachandran 2011, 273.

²⁸⁶ Balachandran 2012, 144–146.

²⁸⁷ Balachandran 2012, 154–155.

betød, at lascarerne skulle holde sig i pensionaterne og da lascarerne stadig var i kontrakt i denne periode, mente kaptajnerne at de havde ret til dette.²⁸⁸ Kaptajnerne valgte at forlænge serangens autoritet over lascarerne, så det var serangen, der stod med ansvaret for lascarerne og sikre de ikke forlod havnen og blandede sig med den britiske befolkning.²⁸⁹ Det var svært at overvåge de indiske lascarerer, især da mange i denne periode brugte en del af deres løn, eller lån, på forskellige fornøjelser. Yderligere blev nogle lascarerer grebet af England, hvorfor de brød med kontrakten for at bosætte sig og gifte sig med de engelske kvinder.²⁹⁰ Andre igen deserterede, for at arbejde til lands med bedre forhold og løn.²⁹¹ Frygten for lascarerne i England var reel nok, i forhold til at nogle indere kunne finde på at søge lykken i England og dermed bryde med deres kontrakt. Antallet af disse lascarerer var aldrig stort, hvorfor frygten til dels synes overdrevet.²⁹²

I midten og slutningen af 1800-tallet investeredes der stort i den indiske infrastruktur og der blev et voksende behov for indiske arbejdere.²⁹³ Det betød, der kom en konkurrence om udbuddet af arbejdskraft, og flere tidligere indiske lascarerer så det som en mulighed for at forbedre deres økonomiske stand. Endnu et problem med udbuddet af indiske sømænd var ved udbruddet af første verdenskrig i august 1914 blev mange af de britiske sømænd hvervet til krigsskibene, hvorfor lascarerernes arbejde var ekstra vigtig på de britiske handelsskibe. Denne periode var farlig, også på de britiske handelsskibe, og flere af de indiske lascarerer valgte at rejse hjem, da de vurderede faren blev for stor.²⁹⁴ I begge tilfælde ses de indiske lascarerers agens tydeligt, da de ville sikre sig selv fra eventuelle farer ved at sejle på de britiske skibe i krigstid eller søgte at arbejde, hvor det bedst kunne betale sig.

De britiske kaptajner var ikke tilfredse med lascarerernes muligheder, især ikke under første verdenskrig. Flere kaptajner hos de britiske handelsskibsfirmaer hyrede indiske agenter til at finde de lascarerer, som var rejst hjem. Regeringen i Bombay, som var en af de to store havne for rekruttering af lascarerer, støttede op om dette og sagde, at de indiske lascarerer bare skulle "overtales" til at komme tilbage til arbejdet på skibet. Dermed blev tvangen legitimeret til at sikre et udbud af lascarerer i Britisk Indien, selvom det var et brud på lascarerernes rettigheder.²⁹⁵ En underordnet til J.P. Brander, en

²⁸⁸ Balachandran 2012, 147.

²⁸⁹ Fisher 2006, 27.

²⁹⁰ Fisher 2006, 32.

²⁹¹ Balachandran 2012, 46.

²⁹² Ahuja 2006, 113.

²⁹³ Balachandran 2012, 242.

²⁹⁴ Balachandran 2012, 241.

²⁹⁵ Balachandran 2012, 241.

rekrutteringsagent i Bombay, skrev i et brev den 20. august 1914, at Brander havde sagt at de skulle finde de bortløbne lascarerer, hvorudover:

”He also insisted that when found, the seamen should be returned to Bombay ‘under escort, as they have run off ... [and] persuasion alone will not make them return. The collector of Ahmedabad also promised to ‘forcibly arrest and send to Bombay all lascars found, whether deserters or not ...”²⁹⁶

På trods af, at de indiske lascarerer havde ret til at forlade havnen efter endt kontrakt, blev manglen på indiske sømænd en grund til at tvinge dem i arbejde. Tvangen gjaldt ydermere ikke kun de bortløbne lascarerer, men alle de kunne komme i kontakt med. Desperationen efter lascarerer må derfor have været stor under første verdenskrig.

En anden metode, som blev vigtig, i at holde lascarererne i havnene i Britisk Indien var deres gæld. Når lascarererne var gældsat var de nødt til at lade sig genansætte, for at betale den. På denne måde blev perioden i afskedigelse fra et skib til ansættelsen på et andet reduceret og et konstant udbud af lascarerer til arbejdsmarkedet blev sikret.²⁹⁷ Gælden blev derfor et vigtigt tvangsremedie til at sikre en immobiliseret arbejdsstyrke, som var nødt til at lade sig tvinge ind i nye kontrakter. Hvorfor der også var interesse i at lascarererne lånte penge af serangen til fornøjelser i havnen, da det bandt dem i livet til søs. Det var ikke svært at få lascarererne til at stifte gæld da de både skulle betale kaptajnen for tøj og serangen skulle have løn, for at være talsmand for lascarererne. Mange indiske lascarerer blev immobiliseret efter kontraktens ophør, da de stadig var bundet af gælden. Gældsbindingen gør sig gældende i alle momenter af lascarens arbejdsliv, hvilket også kan hænge sammen med hvorfor mange lascarerer ikke deserterede. De indiske lascarerer synes derfor ikke at besidde den store mulighed for mobilitet, som ellers ofte er blevet tillagt dem i forskningen. I stedet blev de bundet i et servingsystem. Få formåede at komme ud af det med løn, de fleste blev bundet i en cirkel af gæld og enkelte igen begik selvmord for at slippe ud af livet som lascar.²⁹⁸

Indiske coolies i Assam

For en del af de indiske coolies stoppede tvangen og kontrollen over dem ikke efter kontraktperiode. På grund af det hårde disciplinære system døde flere indiske coolies. Dødeligheden toppede flere gange, f.eks. i 1882-3, hvor dødeligheden lå mellem 37,8% og 41,3%.²⁹⁹ Den høje dødelighed

²⁹⁶ Balachandran 2012, 242.

²⁹⁷ Balachandran 2011, 273.

²⁹⁸ Ahuja 2013, 104.

²⁹⁹ Behal 2014, 83.

afspejler de dårlige forhold, de indiske coolies levede under, og hvor hårdt arbejdsregimet var. Den britiske regering sikrede ikke ordentlige forhold, selvom det var lovet. De fik hverken nok i løn og havde ikke ret til sygedage, hvorfor en del af de indiske coolies arbejdede indtil deres sygdomme blev uhelbredelige. Dødeligheden blev forsvaret af plantageejerne med, at de modtog ”dårlige sendinger” af coolies, som bragte sygdomme med sig.³⁰⁰ Plantageejerne uddybede det med, at de indiske coolies selv forværrede situationen ved at være så nærige, at hellere ville sulte sig selv, for at få nok penge i deres opsparing fremfor at bruge pengene på at forsøde tilværelsen. Selvom der var beviser på, at servingsystemet var katastrofalt og dårligt for arbejderne, blev det hele tiden drejet hen på enten naturlige forhold eller arbejderne dårlige racetræk. Arbejdsregimet blev kun hårdere, når der var få arbejdere. Så pressede plantageejerne de indiske coolies hårdere for at sikre profit. De indiske coolies gjorde oprør flere gange, for at få plantageejerne til at anerkende deres ansvar i dødeligheden og deserteringen. Det skulle ikke forsvares med dårlige racetræk, i stedet skulle der gøres noget aktivt for at give dem bedre forhold.³⁰¹ Det havde dog ikke stor indvirkning på hverken plantageejerne eller den britiske stat. Mange af de indiske coolies blev fanget i et ophold, der enten kostede dem eller deres kære livet.

De indiske coolies forsøgte på flere måder og ved flere tilfælde at gøre oprør mod kontrollen og immobiliseringen gennem *absconding*, protester i plantagerne eller klager til de koloniale kontorer i Assam. *Absconding* blev et ofte brugt aktivt remedie til at protestere mod servingsystemet og undgå samme skæbne, som de indiske coolies der døde eller blev syge. For nogle af de indiske coolies lykkedes det at flygte fra plantagerne, men det krævede meget af de indiske coolies, da de var under konstant overvågning af administrationen og de ansatte *Chowkidars*. Formåede de indiske coolies at komme ud af plantagen, var de tidligere nævnte *Chupprassies* og *Barkandauzes* ansat til at opstøve de bortløbne coolies igen. Ved *absconding* forsøgte de indiske coolies at bryde deres immobilisering, men det var ikke altid dette kunne lade sig gøre. Uanset udfaldet blev deserteringen en måde for de indiske coolies at protestere mod forholdene på plantagerne.³⁰² I eftertiden er deserteringen et bevis på, at forholdene var værre end hvad plantageejerne beskrev. De store deserteringsrater må tyde på en stor utilfredshed hos de indiske coolies ellers ville de formentlig ikke forsøge sig med at flygte. *Absconding* er endnu et eksempel på et fænomen, der er svært at placere inden for Marcel van der Lindens momenter. Hvis de indiske coolies formåede at stikke af og dermed bryde med kontrakten,

³⁰⁰ Behal 2014, 83-84.

³⁰¹ Behal 2014, 87.

³⁰² Behal 2014, 270.

falder det under kategorien 'efter'. Men blev de fanget igen blev de indiske coolies igen placeret under kontrakterne, hvorfor det må tilfalde 'under'.

Absconding, manglende fornyelse af kontrakter og dødeligheden var et stort problem for de britiske plantageejere. Mellem 1880 og 1900 blev én million indere importeret til Assam, men i 1900 var kun 400.000 af dem stadig at finde i arbejdsstyrken her.³⁰³ Dette tyder på en manglende stabil arbejdsstyrke, hvilket navnlig var et problem i 1878, hvor te priserne blev halveret.³⁰⁴ Her var det væsentligt at sikre en arbejdsstyrke, som kunne presses i lønninger og maksimal produktion, for at sikre te industriens overlevelse. En måde at imødekomme dette på var at få de indiske coolies genansat i kontrakterne. På denne måde kunne plantageejerne spare omkostningerne ved rekruttering og transporten til plantagerne. Med høj dødelighed og desertering var der nødt til at ske noget, for at lokke de kontraktudløbne coolies til at lade sig genansætte.

I 1860'erne var plantageejerne modstandere af at lade de indiske coolies bosætte sig i oplandet til plantagerne, da de var bange for, at det ville skabe et arbejdsmarked.³⁰⁵ Plantageejerne ville ikke længere kunne forsvare coolie handlen med et frit arbejdsmarked, hvilket ville medføre lønstigninger og omkostninger i forbindelse med bedre forhold på plantagerne. Te-industrien ville være i fare, fordi omkostningerne ville være for store. Plantageejerne frygtede derfor de kontraktudløbne coolies og deres frihed.³⁰⁶ De britiske plantageejere ønskede derfor en lov, som kunne videreføre brugen af cooliehandlen, navnlig da de indiske coolies ikke umiddelbart ønskede at forlænge deres kontrakter.³⁰⁷ Her havde plantageejerne brug for støtte fra kolonialstaten, fordi plantageejerne ikke mente, de havde remedierne og pengene til at give arbejderne bedre vilkår, og på den måde lokke dem ind i kontrakterne igen.³⁰⁸ Flere abolitionister i England og den britiske regering i Indien var i mod sådan en ny lovgivning. Fik plantageejerne mere legal ret over de indiske coolies, ville det risikere slave-lignende tilstande i plantagerne. Problemet lå i at den britiske stat i denne periode, efter 1870'erne, var i konkurrence med andre imperier om kolonierne og deres råvarer til billige priser. Derfor var den britiske stat ikke interesseret i at der opstod selvstændige arbejdsmarkeder, hvor arbejderne ville kræve frihed og bedre vilkår. Dette ville hverken passe med den nationalistiske tanke om at briterne var asiaterne overlegen og dermed skulle uddanne dem i de rigtige arbejdsformer, men ej heller

³⁰³ Behal 2014, 79.

³⁰⁴ Behal 2014, 70-79.

³⁰⁵ Varma 2017, 73.

³⁰⁶ Varma 2017, 88.

³⁰⁷ Behal 2014, 120.

³⁰⁸ Behal 2014, 70.

passede det til behovet for de billige råvarer. Alle kravene om blandt andet mere kontrol over arbejderne og de kontraktudløbne coolies blev godkendt af den britiske regering og en ny lov trådte i kraft i 1882.³⁰⁹

Udvidelsen af te-industrien fortsatte og i 1880'erne blev der investeret i flere områder i det øvre Assam. Øvre Assam var kendt som et usundt område på grund af det fugtige klima, hvor sygdomme nemmere florerede. Dette kombineret med at plantageejerne var sen, og modvillig, til at skabe ordentlige hygiejneforhold, og adgang til lægehjælp gjorde, at plantagerne ikke var eftertragtet hos de indiske coolies.³¹⁰ Med den nye lov af 1882 var modviljen fra arbejderne ikke et problem, for de indiske coolies blev bundet til arbejdsgiveren og ikke plantagen. De indiske coolies kunne derfor blive flyttet mod deres vilje til det øvre Assam, og det var oftest de rutinerede, genansatte coolies, som blev flyttet hertil.³¹¹ På den måde kunne de nye plantager hurtigere begynde kultiveringen af te. Med tiltagene fik plantageejerne fuldstændig kontrol over arbejdsstyrken/markedet og deres mobilitet i Assam.³¹² Igennem loven af 1882 gav den britiske regering plantageejerne legitim magt over de indiske coolies mobilitet.

Den britiske regering forsøgte at afbøde nogle af klagerne, både fra England og fra Indien, om de dårlige forhold ved at råde plantageejerne til at udleje ødemarken omkring plantagerne til de genansatte coolies. De indiske coolies kunne leje små jordlodder, hvorpå de kunne supplere deres løn med afgrøder. De små jordlodder tilbød ikke meget supplerende mad, og huslejen var dyr og tog derfor en stor del af deres løn. Alligevel valgte mange indiske coolies at leje jorden, da det alligevel var en lille chance for at supplere de små rationer de fik uddelt. Samtidigt kunne det tilbyde noget, de måske ikke havde mulighed for i deres landsby: et hus for dem selv. Tvangsægteskaberne og de små jordlodder kunne på denne måde skabe forestillingen om et normalt liv. Plantageejerne nød også godt af dette arrangement, da de kunne undgå at udbetale hele lønnen i penge og i stedet betale dele af lønnen i korn og andre råvarer, som de indiske coolies kunne bruge i kultiveringen af deres små lejede områder.³¹³ De indiske coolies var ikke sikret jordlodderne, da de altid kunne blive taget fra dem. Hvis de indiske coolies ikke arbejdede nok til at opfylde plantageejernes krav, havde plantageejerne retten til at tilbagetrække jorden fra dem. Sygedage var derfor katastrofale for de indiske coolies. Der blev skabt en afhængighed af plantagearbejdet for de indiske coolies, hvor de blev nærmest stavnsbundet

³⁰⁹ Behal 2014, 72.

³¹⁰ Behal 2014, 80.

³¹¹ Varma 2017, 87.

³¹² Varma 2017, 89.

³¹³ Behal 2014, 122.

til plantageejerne. Alligevel viser dette eksempel de indiske coolies agens, ved at vælge at opgive en del af deres mobilitet, mod muligheden for at bygge et område til dem selv. De indiske coolies opgivelse af deres mobilitet blev vigtigt for plantageejerne, for immobiliseringen gennem socialt ansvar sikrede en stabil arbejdskraft. De indiske coolies forsøgte at undgå sygedage og oprør, da det ville kunne skade de indiske coolies mulighed for den lille bid af almindelighed de havde i deres jordlodder.

Som nævnt blev ægteskaberne mellem de indiske coolies et værktøj for de britiske plantageejere for, at inderne blev ansat i kontrakterne men også en måde at få de indiske coolies til at lade sig genansætte. Ægteskaberne blev bindene for de indiske coolies, selvom de ikke altid var ønsket. Det kan tænkes, at personer fra de lavere lag af kastesystemet ikke havde samme forudsætning for at gifte sig, hvorfor ægteskabet i plantagen har været en mulighed for nogle. Fordelen for plantageejerne ved ægteskabet, var mindre tendens hos arbejderne til at stikke af. Ægteskab kunne bruges til at binde de indiske coolies til arbejdet i plantagerne. Herom skrev David Crole, der var tidligere plantageejer og kommissær i Assam, i sin bog om forvaltningen af te-plantager i 1897:

“I have known cases where the planter has cunningly arranged so that the wife’s original four years’ agreement expires before the husband’s new agreement is fully served, and then the wife is told she must also take a new contract for two years or else leave the garden, and of course she has to submit to the former. Then when husband’s contract is worked out he is again forced to renew it, owing to his wife’s term not yet being expired.”³¹⁴

Dette kunne ende i en ond cirkel af forlængelser, fordi plantageejerne havde fordel i at perioderne ikke sluttede på samme tid. På denne måde sikrede de en konstant arbejdsstyrke, fordi ægtefolkene ville forlænge deres kontrakter for at være sammen.³¹⁵ I samme spor blev der i 1889 rapporteret til den britiske regering i Indien, fra en embedsmand i Vestbengalen, om forholdene på plantagen, at:

“... he was shocked to find a planter organizing a polyandrous marital union between five ‘time-expired’ ‘coolies’ [...] and a single woman. In return each man had to agree to re-engage in the same garden for a five-year period.”³¹⁶

³¹⁴ Behal 2014, 120.

³¹⁵ Behal 2014, 81.

³¹⁶ Behal 2014, 119-120.

De britiske plantageejere så de kvindelige coolies som deres ejendom, hvorfor de havde råderet over dem. Ægteskabet blev et tvangsremedie på plantagen og en måde hvorpå de kunne immobilisere de indiske coolies.

Servingsystemet i Assams te-plantager sikrede, at plantageejerne fik profit og eksporten af te fra Assam til England kunne overgå eksporten fra Kina til England, selvom priserne halveredes på det globale marked. Dette lykkedes igennem en presning af lønningerne.³¹⁷ Omkostningerne blev holdt nede ved at presse et hårdt arbejdsregime over de indiske coolies, og forsøge på alle måder at holde inderne i kontrakterne eller få dem til at forny dem. Kontraktens udløb markerede ikke nødvendigvis slutningen af de britiske plantageejeres kontrol over de indiske coolies mobilitet, da især tvangsægteskaberne og udlejningen af jordlodder, fik de indiske coolies til at forny deres kontrakter. Netop disse eksempler er fænomener af tvang og immobilisering, der overskrider Marcel van der Lindens momenter. Tvangsægteskaberne gør sig gældende som tvangsremedier i både 'før', 'under' og 'efter' for de indiske coolies og overlapper derfor alle tre momenter.

Kinesiske coolies i Transvaal

De kinesiske coolies var præget af tvang 'under', og det stoppede ikke ved kontrakternes udløb. De kinesiske coolies kunne frit vælge at forlænge deres kontraktperiode efter de tre år. Ellers var den anden mulighed, at de skulle hjem til Kina igen. Valgte de at tage hjem, skulle de oftest vente på et skib, der kunne transportere dem til Kina. En del mineejere forsøgte at udnytte de kinesiske coolies ventetid, men da det skete i det skjulte, er der ikke præcis viden om hvor mange, som blev udnyttet. Her forsøgte de britiske mineejere at tvinge de kinesiske coolies til at arbejde, selvom de ikke havde ret til det, og der ikke blev betalt løn herfor. Da de første kontrakter begyndte at udløbe i 1907, foretog der en pamflet i minernes administration fra kommissæren Jamieson³¹⁸ af FLD om, hvordan mineejerne skulle håndtere de kontraktudløbne kinesere, mens de ventede på skibene:

” You should, therefore, whilst withholding this information from them, although imparting it to the *Mine Managers* in confidence (not the Compound staff) endeavor to induce all such to continue quietly to work ... Should your endeavours prove unsuccessful you will exercise your discretion, and, if necessary, cause all leave permits to be stopped, and have them strictly confined to their Compounds.”³¹⁹

³¹⁷ Behal 2014, 328.

³¹⁸ Ukendt fornavn.

³¹⁹ Kynoch 2003, 326-327.

FLD, som ellers skulle beskytte de kinesiske coolies, accepterede dermed en ekstra udnyttelse af de kinesiske arbejdere, så længe der var diskretion omkring det. Selvom alle parter vidste, at det ikke var tilladt at bruge de kinesiske coolies i denne ventetid, var opfordringen fra departementet med til at strække servingsystemet, og den indlejrede tvang, ud over kontraktperioden. Det var ikke alle kinesiske coolies, der ville finde sig i dette. De gjorde oprør, men oprørerne blev effektivt holdt nede med vold.³²⁰ Immobiliseringen af de kinesiske coolies i form af forbuddet mod at forlade minerne, muliggjorde en tvang der kontraktens slutning.

De kinesiske coolies ville ikke alle lade sig kue af det britiske servingsystem, og flere forsøgte at bryde fri af kontrakterne ved at flygte. Der var ikke præcise tal på, hvor mange der deserterede, men i 1906 florerede der rygter om, at 30% af de kinesiske arbejdere ikke var i arbejde.³²¹ Desertering var en mulighed for de kinesiske coolies at bryde fri med immobilisering og tvang de oplevede i minerne. Deserteringen kan tænkes at høre sammen med, at kineserne boede i et enkeltkønnet miljø. Dermed var der ikke de samme familiære relationer, som ved f.eks. de indiske coolies, til at binde dem til arbejdet i minerne. Den 19. maj 1906 blev en rapport om deserteringer og domme skrevet til mineforvaltningen i Transvaal, hvoraf det fremgik, at:

”One worker (recorded only as “Coolie No. 38,695”) held the record for desertions: He deserted six times between June 1905 and May 1906, including sojourns of twenty, thirty, and fifty-five days. For his transgressions he spent a total of twenty-two weeks in jail. Mine managers reported with incredulity that No. 38,695 had been on the Rand for over a year but had logged only forty to fifty work shifts.”³²²

De kinesiske coolies utallige forsøg på at flygte vidner om kinesernes uvilje mod briternes servingsystem. Problemet lå i, at de fleste deserterende kinesiske coolies ikke havde mange steder at flygte til, hvorfor de oftest blev fanget igen og bragt tilbage til minerne, hvorefter de fik bøder og blev straffet for desertering.

På samme måde som for de indiske lascarer, må den store modvilje i Sydafrika mod kineserne og deres klare adskillelse i udseende, sprog og kultur have besværliggjort muligheden for at flygte betydeligt. Nogle kinesiske desertører formåede at skjule sig i nedlagte miner eller hos sydafrikanske bekendtskaber flere uger i træk.³²³ Ofte var det store eftersøgningshold som blev sendt afsted for at

³²⁰ Kynoch 2003, 328.

³²¹ Ngai 2017, 63.

³²² Ngai 2017, 63.

³²³ Ngai 2017, 63.

finde desertørerne, hvilket vidner både om modviljen mod kineserne i Sydafrika men også at der måtte være en del af de kinesiske coolies, der deserterede.³²⁴ I Sydafrika florerede der også skrækhistorier om deserterede kinesere, der efter sigende skulle have plyndret butikker og huse på vej væk.³²⁵ Det synes ikke helt urealistisk, at kineserne skulle have gjort det. Skulle de have en chance for at komme væk eller komme til Kina, skulle der sikres penge til det. Modstanden mod desertører sås også ved, at en del af de kinesiske desertører blev dræbt af europæerne i Sydafrika. Det blev forsvaret med, at de hvide bosættere var bange for dem og derfor havde handlet i nødværge. Der var dog kun rapporter om fire der var af kinesere, hvoraf ikke alle var europæere, mens langt flere kinesere døde under deserteringerne, på grund af, at hvide sydafrikanerne skød dem.³²⁶ Flere parter var derfor interesseret i de kinesiske coolies immobilisering.

En anden måde de kinesiske coolies kunne komme ud af kontrakterne på var mere voldelig. Mellem 1904 og august 1908, med undtagelse af 1906 hvor der mangler data, blev der rapporteret 268 døde på grund af opium, 124 af selvmord, 145 ved mord, 17 dræbt i oprør og 28 henrettet af staten.³²⁷ Der mangler opgørelser om eventuelle dødsfald ved sygdom, sult, uheld og så videre, samt perioden 1908 til 1910, men alligevel kan disse tal vise at der var en høj dødelighed blandt de 63.000 kinesere, som var ansat i minerne mellem 1904 og 1910. Størstedelen af mordene på de kinesiske coolies blev ikke løst og blev heller ikke forsøgt løst. En del af mordene blev tilskrevet det kinesiske politi eller på grund af gæld til gambling, men det var sjældent at gerningsmændene blev straffet. Rapporterne viser en manglende interesse i at løse mordene og straffe de skyldige. Ofte blev mordene tilskrevet kinesernes voldelige natur igennem uheld eller gambling. Der var ikke meget efterforskning af mordene, medmindre det gik ud over de hvide opsynsførende. Selvmordskvotienten blev heller ikke tildelt meget tid og ressourcer.³²⁸

De kinesiske coolies forsøgte også at slippe ud af kontrakterne ved at klippe fingerspidserne af. På denne måde kunne de ikke arbejde og de håbede at administrationen så ville sende dem hjem til Kina.³²⁹ Andre gange gjorde kineserne oprør mod forholdene, som fortalt 'under'. Her forsøgte de med skovle og sten at skade de europæiske opsynsførende, for at få bedre vilkår. Disse voldelige tiltag indikerer, hvor slemme forholdene egentlig må have være for de kinesiske coolies. Hvis det

³²⁴ Kynoch 2005, 544.

³²⁵ Kynoch 2005, 531.

³²⁶ Kynoch 2005, 543–544.

³²⁷ Kynoch 2005, 535.

³²⁸ Kynoch 2005, 540.

³²⁹ Kynoch 2005, 542.

antages, at kineserne valgte kontraktarbejde på grund af de socioøkonomiske forhold i Kina, må det tyde på at forholdene i Kina blev opfattet som værende mindre slemme, siden de prøvede så ihærdigt, og drastisk, at komme væk derfra. Det kan derfor tyde på, at de kinesiske coolies var mere voldelige i deres forsøg på at komme af deres immobilisering end de indiske coolies og lascarer.

Brugen af de kinesiske coolies i Transvaal blev en kortere periode end servingsystemet ved de indiske coolies og lascarer. Det var meningen at kineserne kun skulle være til stede, indtil der igen var nok afrikanere til at lønnen kunne holdes nede. Mineejerne i Transvaal havde dog fra starten ønsket en længere periode med brug af kineserne, da de var billigere end afrikanerne.³³⁰ Der synes at være to grunde til, hvorfor dette ikke blev en realitet. Den ene var, at befolkningen i Sydafrika ikke var tilfredse med den kinesiske tilstedeværelse. Den europæiske befolkning i Sydafrika mente, at de kinesiske arbejdere skulle ekskluderes fra Sydafrika og generelt var der en stor anti-asiatisk følelse hos europæerne. Den anden grund var at de kinesiske coolies selv var imod servingsystemet. De kinesiske coolies ville ikke finde sig i den dårlige behandling og gjorde modstand mod det.³³¹ Servingsystemets vold og tvang var dermed ikke altid løsningen på manglen af arbejdskraft, fordi ikke alle arbejdere ville finde sig i dette. I 1910 blev de sidste kinesiske coolies sendt hjem og eksperimentet med kinesiske arbejdere i Transvaal sluttede.³³²

Opsamling

De tre servingegrupper var alle præget af tvang selv efter kontraktperioden. Tvangen ophørte ikke altid sammen med kontrakterne, da de britiske investorer ønskede at udnytte servingerne til det sidste. De britiske mineejere var også interesseret i at servingerne skulle forny deres kontrakterne, da det holdte rekrutteringsomkostningerne nede. Derudover var det væsentligt for de britiske arbejdsgivere at holde servingerne immobile, blandt andet ved at gøre kontraktbrud ulovligt. Kontraktbrud blev straffet hård ved piskning og overgreb, som gjorde servingerne stor skade. Dette formindskede servingernes arbejdsevne, hvilket formentlig blev set som et nødvendigt onde for at sikre mod andre ikke brød med kontrakterne.

De indiske lascarer blev forsøgt holdt i havnene i Britisk Indien efter deres kontrakt udløb, så de kunne bruges i flere kontraktperioder. Immobiliseringen igennem gælden til de forskellige seranger, ghat seranger og europæiske kaptajner blev et remedie 'efter' til sikring af, at lascarerne søgte at forny deres kontrakter. Derfor blev det ofte søgt at øge gælden ved at lokke lascaren med fornøjelser.

³³⁰ Ngai 2017, 59–60.

³³¹ Ngai 2017, 59.

³³² Ngai 2017, 59.

Selvom de indiske lascarer var præget af enkeltkønnet miljøer og deres ansvar var hos familien i Indien, tog mange imod gældsforøgelse til fordel for alkohol, prostituerede og opium. Da lascarerne ofte var ansat gennem familiemedlemmer eller gennem landsbyens serang, var det ikke særlig optimalt at stikke af i Indien. Gælden skulle betales og serangen skulle sørge for det. Hvis lascaren stak af hjem til familie, fordi han ikke ville i kontrakt igen, kunne serangen nemt finde ham igen. De indiske lascarer blev ligeligt immobiliseret igennem forholdet til serangen, som det gav dem muligheder.

De indiske coolies blev ofte bundet af de sociale relationer. Tvangsægteskaberne mellem de indiske coolies blev en måde at holde arbejderne på plantagerne. På trods af, at ægteskaberne ikke nødvendigvis var præget af kærlighed, holdt parrene alligevel sammen, hvilket formentlig har præget deserteringstallene. Ægteskabet og udlejningen af jordlodder var en måde for plantageejerne til at binde de indiske coolies privatliv til plantagen på. Begge metoder af immobilisering gennem sociale relationer og muligheder, hvorfor disse blev et vigtigt tvangsremedie for de britiske plantageejere. Derudover blev regeringens legitimering af plantageejernes kontrol over de indiske coolies essentiel, i at immobiliseringen kunne udføres.

De kinesiske coolies var præget af mere formel tvang. Arbejdsgiverne forsøgte at strække rammen for arbejdsperioden ved også at tvinge kineserne til at arbejde uden løn efter kontraktperioden var endt. Hvis de nægtede, blev de fysisk afstraffet ved piskning. Det var ikke alle kinesere, som ville lade sig kue af det britiske servingsystem og den institutionaliserede vold og tvang, der prægede det. De gjorde både modstand samlet og individuelt ved oprør og desertering. Årsagen til flere oprør hos de kinesiske coolies i Transvaal kan tænkes at hænge sammen med, at de, i modsætning til de indiske coolies, ikke havde et socialt ansvar i minerne, andet end til de andre arbejdere. Der var altså kun interesse for at sikre bedre vilkår for sig selv og de andre arbejdere. Dette vidste mineejerne, som forsøgte at besværliggøre deserteringen så meget som muligt ved at sende store eftersøgningshold. Deserteringen blev besværliggjort af, at de var langt væk hjemmefra, og ikke havde et netværk i det sydafrikanske opland og var nemme at skelne fra befolkningen. Alligevel, synes der gennem analysen at være mere tendens til, at de kinesiske coolies gjorde oprør mod servingsystemet end de to andre servingegrupper. De kinesiske coolies blev oftere rapporteret med modstand end bare desertering i forhold til de andre grupper, men det kan ikke konkluderes at dette er tilfældet. De britiske mineejere havde nemlig en fordel i at rapporterer om disse modstande, da det både forsvarede deres hårde disciplinering og kunne understøtte deres udlægning om at kineserne var et voldeligt folkefærd. At

kineserne gjorde mere oprør end blot at desertere, kan også hænge sammen med besværligheden i at desertere. Hvorfor oprør kan synes nemmere at administrere.

Konklusion

Dette speciale søger at afprøve om en implementering af den kulturgeografiske mobilitet ville kunne nuancere arbejderhistoriens forståelse af tvang gennem undersøgelsen af de indiske coolies, lascarerer og kinesiske coolies. Specialet har brugt mobilitetsforståelse både i form af tvungen mobilitet, immobilisering og motilitet for at forsøge at bidrage til forståelsen af tvang hos de tre servingegrupper. Grunden til det er, at der synes helt at mangle en forståelse for eller mangle noget i forståelsen af mobilitet i undersøgelsen af disse servingegrupper. Analysen viser, at mobiliteten ofte mangler og med fordel kan inddrages og bidrage til forståelsen af tvang hos de indiske coolies, lascarerer og kinesiske coolies. Hvis den kulturgeografiske forståelse af mobilitet kan bidrage positivt i undersøgelsen af servingegrupper, som vist gennem analysen, så kan det tænkes, at den lige så vel ville kunne inddrages i de øvrige undersøgelser af mange flere og forskellige arbejdsgrupper. Denne implementering vil derfor ikke kun være til gavn for en given undersøgelse, men generelt i Global Labour History.

Specialet rykker ved ideen om, at coolies og lascarerer var de første mobile arbejdere, som Gopalan Balachandran omtaler dem som.³³³ Overordnet synes specialet at påvise, at mobilitet er mere end bare en bevægelse. Den simple forståelse af mobilitet som værende bevægelse, ville ikke kunne bidrage i samme grad til at forstå mobilitet som et tvangsremedie brugt i servingsystemet. Et eksempel var Rana Behals beskrivelse af de indiske coolies i Assam som værende mobile på vej til plantagen, men immobile når de først var nået frem. Her vil jeg, med udgangspunkt i den kulturgeografiske mobilitetsforståelse, mene, at de var immobile fra de indgik i kontrakten eftersom, at det ikke var dem, som bestemte hvor de skulle hen og ikke kunne stoppe bevægelsen. Der var altså tale om tvungen mobilitet. De indiske coolies har dog været socialt mobile frem til underskrivelsen af kontrakten, men ligesom, at de mistede herredømmet over deres motilitet ved indvilgelse i kontrakten mistede de også herredømmet over deres sociale mobilitet. De indiske coolies blev bundet i ufaglærte stillinger i plantagen. Dermed kan samme gruppe opleve grader af både social mobilitet og social immobilitet igennem van der Lindens momenter.

Mobilitet, eller begrænsningen heraf, var et vigtigt redskab for de britiske arbejdsgivere, som Ravi Ahuja også påpeger.³³⁴ På trods af dette mener Ahuja stadig, at lascarerne var geografisk mobile og socialt immobile. Denne geografiske mobilitet skulle også have en udliggende faktor for sømænd, hvorfor lascarerne skulle have samme muligheder som andre sømænd, ifølge Ahuja. Som påvist i

³³³ Balachandran 2011, 26.

³³⁴ Behal og van der Linden 2006, 4.

analysen synes dette langt fra at være virkeligheden for de indiske lascarer. Arbejdet til søs placerede dem i en ekskluderende maritim arbejderklasse, hvor briterne og andre nationer forsøgte at begrænse lascarerernes muligheder og mobilitet så vidt muligt. Mobiliteten blev derfor mest et remedie til at skabe kapital for briterne, mere end det tilbød muligheder for de indiske coolies. Med den ofte tilstedeværende gældsbinding, blev lascarerernes sociale mobilitet også begrænset. Mange af de brugte historikere i dette speciale arbejder hyppigt med immobilisering, men mere i en forståelse af det som, at arbejderne var statiske. Der arbejdes ikke videre med, hvad immobiliseringen havde af betydning for arbejderne og de knytter ikke muligheden for at bryde denne immobilisering med arbejderne forskellige oprør og agens. Andre forskere, såsom Gary Kynoch og Mae Ngai, som arbejder intenst med brugen af kinesiske coolies i Transvaal bevæger sig slet ikke ind på feltet omkring kinesernes mobilitet. Hvorfor dette speciale synes tiltrængt, både som en måde at nuancere og bidrage til en videre undersøgelse af mobilitet i forbindelse med arbejdere. Samtidigt med at det viser hvor vigtigt et remedie mobilitet kan være, både til at belyse arbejderne muligheder men også deres begrænsninger, og hvordan mobilitet for arbejdsgiverne i servingsystemet var et vigtigt tvangsremedie.

Med denne konklusion af mobilitet som et tvangsremedie, skal de indiske coolies, lascarer og kinesiske coolies ikke ligestilles med en immobil og passiv masse, der ikke agerede selv. Som påvist i analysen byttede lascarerne og coolies ofte magten over deres mobilitet for et arbejde. Dermed har servingerne også agens, da de selv valgte dette. Deres agens var dog inddæmmed af de britiske legale rammer og den måde arbejdsgiverne valgte at begrænse dem. Andre gange ses agensen også mere direkte, f.eks. ved at servingerne gjorde oprør, strejkede eller deserterede for at vise deres utilfredshed med servingsystemet eller for at bryde deres immobilisering.

I specialet blev der arbejdet ud fra Marcel van der Lindens momenter, som en måde at forstå tvang i arbejderens liv før, under og efter. Dette åbnede op for en forståelse for, at mobilitet kunne anvendes som et tvangsremedie. Hvad specialet også påviste var, at ideen om momenter i nogle tilfælde var for begrænsende. F.eks. overskred den tvang de indiske lascarer oplevede i forbindelse med gæld, som de ofte stiftede for overhovedet at komme i arbejde, alle momenterne. Det betød, at lascarerne blev bundet i kontrakterne 'før', fordi de optog gæld, mens de ventede på skibet. 'Under' kontraktperioden gjorde gælden, at lascarerne blev mere begrænset i muligheden for at klage og gøre modstand, da det ville kunne trækkes i deres løn. Samtidigt skulle de stå til rådighed døgnet rundt og deres immobilitet blev derved mere udpræget. 'Efter' kontraktperioden kunne den fortsatte gæld tvinge lascarerne i nye kontrakterne. Derved udgør gælden, som direkte og indirekte tvangsredskab,

noget der ikke kan inddæmmes i van der Lindens momenter. Momenterne kan bruges som en måde at analysere tvangen på, men med de forbehold at ikke alle tvangsmetoder kan lade sig inddæmme.

Specialet arbejder videre på ideen om, at arbejdsformer kan placeres på et spektrum fra det frie arbejde til det ufrie arbejde, hvortil undersøgelsen viste, at denne inddeling var for begrænsende. De indiske coolies, lascarer og kinesiske coolies falder alle under servinge-begrebet (*Indentured Labour*). Alligevel har analysen påvist, at der er store kontraster mellem den tvang og mobilitet de forskellige grupper havde. De oplevede ikke i samme grad immobilisering og der blev taget forskellige tvangsmetoder i brug. F.eks. var tvangsågteskaber kun gældende hos de indiske coolies, og gælden var mere udpræget som tvangsremedie hos lascarerne. At placere servinger i ét afgrænset område, som på et spektrum, virker dermed begrænsende. I stedet synes ideen om en mere flydende forståelse af arbejdsformer og deres grænser, at være gældende her. Netop dette ønsker van der Linden også skulle ske med arbejderhistorien.³³⁵

Specialets konklusion rykker slutteligt ved den kulturgeografiske idé om mobilitet. For som arbejderhistorien har været præget af en deling mellem fri og ufri arbejde, er mobilitetsforskningen præget af et klart skel mellem mobilitet og immobilitet. Specialet lægger op til, at dette kan nuanceres. Som påvist, kan den samme gruppe af arbejdere opleve både mobilitet og immobilitet samtidigt. De kinesiske coolies kunne både opleve social mobilitet, ved at arbejdet i minerne kunne tilbyde dem mere i løn end de kunne tjene i Kina, samtidigt med, at de blev immobiliseret i minernes område. Analysen af de indiske coolies, lascarer og kinesiske coolies viste, at de var skiftevis mobile og immobile alt efter momenterne. Hvorfor en forståelse af, at placere én gruppe under enten være mobile eller immobile synes at for begrænsende.

Arbejderhistorien er i konstant ændring og hele tiden bliver nye ideer og tendenser tilføjet for at skabe en forståelse af arbejderne og deres historie. Jeg forsøger med specialet at bidrage til udviklingen og skabe en bredere forståelse af mobilitet. Dette kan forhåbentlig inspirere en mere nuanceret brug af kulturgeografisk mobilitet i historien.

³³⁵ Van der Linden 2016, 332.

Litteraturliste

Adey, Peter. 2010. *Mobility*. England: Routledge.

Ahuja, Ravi. 2006. "Mobility and Containment: The Voyages of South Asian Seamen, c. 1900-1960" I *International Review of Social History*, vol. 51, Supplement 14: Coolies, Capital, and Colonialism: studies in Indian Labour History, pp. 111-141.

Ahuja, Ravi. 2008. "Networks of Subordination – networks of the subordinated" I Harald Fischer-Tiné og Ashwini Tambe (eds.): *Spaces of Disorder: The Limits of British Colonial Control in South Asia and the Indian Ocean*. London: Routledge.

Ahuja, Ravi. 2013. "A Freedom Still Enmeshed in Servitude. The Unruly 'Lascars' of the SS City of Mainz or, a Micro-History of the 'Free Labour' Problem" I Ravi Ahuja (ed.) *Working Lives and Worker Militancy: The Politics of Labour in Colonial India*. Delhi: Tulika.

Balachandran, G. 2011. "Making Coolies, (Un)making Workers: "Globalizing" Labour in the Late-19th and Early-20th Centuries" I *Journal of Historical Sociology* vol. 24, no. 3.

Balachandran, G. 2012. *Globalizing Labour? Indian seafarers and world shipping, c. 1870-1945*. Indien: Oxford University Press.

Balachandran, G. 2016. "Workers in the World: Indian Seafarers, c. 1870s-1940s" I Andreas Eckert (ed.): *Global Histories of Work*. Tyskland: Walter de Gruyter GmbH.

Bayly, Christopher Alan. 2004. *The Birth of the Modern World, 1780-1914*. USA: Blackwell Publishing.

Behal, Rana og Marcel van der Linden. 2006. "Preface" i Rana Behal og Marcel van der Linden (eds.). *Coolies, Capital, and Colonialism: Studies in Indian Labour History*. UK: Cambridge University Press.

Behal, Rana. 2010. "Coolie Drivers or Benevolent Paternalists? British Tea Planters in Assam and the Indenture Labour System" I *Modern Asian Studies*, vol. 44, no. 1. Pp. 29-51.

Behal, Rana. 2013. "Coolie, Recruiters and Planters: Migration of Indian Labour to the Southeast Asian and Assam Plantations during Colonial Rule." I *Crossroads Asia Working Paper Series*, no. 9.

Behal, Rana. 2014. *One Hundred Years of Servitude: Political Economy of Tea Plantations in Colonial Assam*. New Delhi: Tulika.

- Chappel, David A. 2003. "Ahab's Boat: Non-European Seamen in Western Ships of Exploration and Commerce". I Bernhard Klein and Gesa Mackenthun (eds.) *Sea Changes: Historicizing the Ocean*. Routledge.
- De Vito, Christian G., Juliane Schiel og Matthias van Rossum. 2020. "From Bondage to Precariousness? New Perspectives on Labor and Social History" I *Journal of Social History* pp 1-19.
- Eckert, Andreas. 2016. "Why all the fuss about Global Labour History?" I Andreas Eckert (eds.): *Global Histories of Work*. Berlin/Boston: Walter de Gruyter GmbH.
- Fisher, Michael H. 2006. "Working across the Seas: Indian Maritime Labourers in India, Britain, and in Between, 1600-1857" I *IRSH* supplement, pp. 21-45.
- Harris, Karen L. 2010. "Sugar and Gold: Indentured Indian and Chinese Labour In South Africa" I *Journal of Social Sciences* 25 (1-2-3), pp. 147-158.
- Hofmeester, Karin. 2018. "Marcel van der Linden and the International Institute of Social History on the Road to Global Labour History: A Personal Account" I Karl Heinz Roth (ed.) *On the Road to Global Labour History – A Festschrift for Marcel van der Linden*. Chicago: Haymarket Books.
- Kaufmann, Vincent. 2002. *Re-thinking Mobility: Contemporary sociology*. England: Ashgate Publishing Limited.
- Kishlansky, Mark, Patrick Geary og Patricia O'Brian. 2010. *Civilization in the West*. USA: Pearson.
- Knudsen, Knud. 2015. "Arbejderhistorie – mellem socialhistorie, kulturhistorie og politisk historie" i *Arbejderhistorie* nr. 1.
- Kynoch, Gary. 2003. "Controlling the Coolies: Chinese Mineworkers and the Struggle for Labor in South Africa, 1904-1910" I *The International Journal of African Historical Studies* vol 36, no. 2, pp. 309-329.
- Kynoch, Gary. 2005. "'Your Petitioners are in Mortal Terror': The Violent World of Chinese Mineworkers in South Africa, 1904-1910" I *Journal of Southern African Studies* vol 31, no. 3, pp. 531-546.
- Larsen, Jonas og Michael Hviid Jacobsen. 2008. "Zygmunt Bauman vs. John Urry – en sociologisk supersværvægtskamp om socialitets- og mobilitetsmetaforer" i *Sociologi i Dag*, årgang 38, nr. 3, pp 7-36.

Lucassen, Jan, Leo Lucassen og Patrick Manning. 2010. "Migration History: Multidisciplinary Approaches" I Jan Lucassen, Leo Lucassen og Patrick Manning (eds.): *Migration History in World History*. Holland: Koninklijke Brill NV.

Ngai, Mae M. 2017. "Trouble on the Rand: The Chinese Question in South Africa and the Apogee of White Settlerism" I *International Labor and Working-class History* no. 91, pp. 59-78.

Richardson, Peter. 1977. "The Recruiting of Chinese Indentured Labour for the South African Gold-Mines, 1903-1908" I *The Journal of African History* vol. 18, no. 1, pp. 85-108.

Roth, Karl Heinz. 2018. "Preface" I Karl Heinz Roth (ed.) *On the Road to Global Labour History – A Festschrift for Marcel van der Linden*. Chicago: Haymarket Books.

Sheller, Mimi og John Urry. 2006. "The new mobilities paradigm" I *Environment and Planning A*, vol 38, pp 207-226.

Tappe, Oliver. 2016. "Coolie chains: global commodities, colonialism and the question of labour" I *Die Erde* vol. 147, nr. 2, pp. 205-208.

van der Linden, Marcel og Jan Lucassen. 1999. *Prolegomena for a Global Labour History*. International Institute of Social History: Amsterdam.

van der Linden, Marcel og Magaly Rodríguez García. 2016. "Introduction" I van der Linden, Marcel og Magaly Rodríguez García (eds.): *On coerced labor: Work and Compulsion after Chattel Slavery*. Holland: Koninklijke Brill NV.

van der Linden, Marcel. 2004. The "Globalization" of Labor and Working-Class History and Its Consequences. I *International Labor and Working-Class History*, no. 65, pp 136-156.

van der Linden, Marcel. 2007. "The Old, the New and the Global". I *African Studies* 66:2-3, pp 169-180.

van der Linden, Marcel. 2008. *Workers of the World: Essays toward a Global Labor History*. Holland: Koninklijke Brill NV.

van der Linden, Marcel. 2016a. "The Promise and Challenges of Global Labor History". I Andreas Eckert (eds.): *Global Histories of Work*. Berlin/Boston: Walter de Gruyter GmbH.

van der Linden, Marcel. 2016b. "Dissecting Coerced Labor" I van der Linden, Marcel og Magaly Rodríguez García (eds.): *On coerced labor: Work and Compulsion after Chattel Slavery*. Holland: Koninklijke Brill NV.

Varma, Nitin. 2017. "Contracts, Contractors and Coolies" I *Coolies of Capitalism: Assam Tea and the Making of Coolie Labour*. Tyskland: Walter de Gruyter GmbH.

Hjemmesider

Columbia University. 2020. "Ngai, May". <https://history.columbia.edu/faculty/ngai-mae/> Besøgt den 23/04-2020.

Dalhousie University. 2020. "Gary Kynoch". <https://www.dal.ca/faculty/arts/history/faculty-staff/our-faculty/gary-kynoch.html> Besøgt den 23/04-2020.

Georg-August-Universität Göttingen. Ukendt. "Prof. Dr. Ravi Ahuja." <https://www.uni-goettingen.de/en/133929.html> Besøgt den 07/04-2020.

Iheid. 2020. "Gopalan Balachandran". <https://graduateinstitute.ch/academic-departments/faculty/gopalan-balachandran> Besøgt den 14/04-2020.

International Institute of Social History. 2018a. "Jan Lucassen". <https://iisg.amsterdam/en/about/staff/jan-lucassen> Besøgt den 20/02-2020

International Institute of Social History. 2018b. "Leo Lucassen". <https://iisg.amsterdam/en/about/staff/leo-lucassen> Besøgt den 20/02-2020.

University of Pittsburgh 2020. "Patrick Manning." <http://www.history.pitt.edu/people/patrick-manning> Besøgt den 20/02-2020.

Universität Erfurt. 2019. "Prof. Dr. Rana Behal". <https://www.uni-erfurt.de/max-weber-kolleg/alumni/behall-rana/> Besøgt den 23/04-2020

Videnskab.dk. 2017. "Danske straffefanger spændte ben for koloniplaner i Vestindien". <https://videnskab.dk/kultur-samfund/danske-straffefanger-spaendte-ben-for-koloniplaner-i-vestindien> Besøgt 29/04-2020.